

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΙΣΗ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1946

19741

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΗ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1946

ΚΟΡΪΝΘΙΑΣ Β' ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία αποτελεί μια προσπάθεια να παρουσιαστεί ο χαρακτήρας και ο σκοπός της Κορινθιακής Β' Επιστολής. Η επιστολή αυτή, που γράφτηκε από τον Αποστόλο Παύλο, αποτελεί ένα σημαντικό κείμενο της Καινής Διαθήκης. Ο Παύλος γράφει στην Κορινθιακή Β' Επιστολή για να διευκρινίσει τις θέσεις του σχετικά με τον Χριστό και την Εκκλησία. Η επιστολή αυτή αποτελεί μια σημαντική πηγή πληροφοριών για την εκκλησιαστική ζωή της εποχής εκείνης.

Δ. ΚΥΡΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωσ οὐτινος ἄγνωστον εἶναι εἰς ἡμᾶς τὸ προω-
νύμιον καὶ ὀλίγον γνωστὸς ὁ βίος του, ἐγεννήθη περὶ τὸ 99 π.Χ. ἐν
τῇ ἐντεῦθεν τῶν Ἄλπεων Γαλατία. Ἦτο πρόσοικος τοῦ Πάδου πο-
ταμοῦ (νῦν Ρο), ἀλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι γνω-
στόν, ἴσως ἐν Τικίνῳ (νῦν Ραβία). Ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π.Χ. διέμενεν
ἐν Ῥώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ
τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν
ἐππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ὠδήγουν εἰς
τὴν Σύγκλητον.

Ὁ Νέπωσ κατώρθωσε νὰ ἀσκήσῃ ἐνωρὶς τὸ *otium cum dignitate*
καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιο-
ρισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἥτις προεφύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἦδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π.Χ. ἐσχετίσθη ἐν
Ῥώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ
κύκλου. Ἦτο προστάτης τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου καὶ ἐπιστήθιος φίλος
τοῦ Ἀττικοῦ καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ Κικέρωνος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωσ φαίνεται ὅτι ἔζησεν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27
π.Χ. ὁπότε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἦτο
τότε γέρον καὶ δὲν εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Νέπωσ συντάξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν
ρωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ
ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδο-
χῆς καὶ ἱκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποικιλίαν

τῶν ὑποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἠθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολοντί τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλῃς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπωσ δὲν εἶναι πράγματι ἱστορικός ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτῆς ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωμαίων.

Α) Ἀπολεσθέντα.

1. Χρονικά (Chronicōn libri ἢ Chronica), ἑλληνικὴ καὶ ρωμαϊκὴ ἱστορία εἰς τρία βιβλία περιλαμβάνοντα περιληπτικῶς τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς ρωμαϊκῆς ἱστορίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἀπὸ τοῦ Κρόνου, μέχρι τῶν χρόνων του.

2. Παραδείγματα (Exempla) εἰς πέντε τοῦλάχιστον βιβλία, ἦτοι συλλογὴ ἀνεκδότων (ἠθικῶν περιεχομένου) καὶ ἀξιοθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἴσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ. παρέβαλεν ὁ Νέπωσ τὰ ἦθη τῶν ἀρχαίων Ρωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων. Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτευσεν ὁ Νέπωσ φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ρώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῶν Ἑλλήνων.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἀττικοῦ.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ. Διὰ τῶν δύο τελευταίων ὁ Νέπωσ μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ρώμην, παρακινήθεις βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἑλληνιστικὴν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλούσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικύδεια ἐγκώμια (laudatīōnes funēbres).

5. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

6. Περὶ τῶν βίων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ρωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ρητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἕξ τοῦλάχιστον βιβλία καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος.

Ἐκ πάντων τούτων σφίζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἐξῆς :

Β) Σφζόμενα :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἑννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον

τοῦ Καρῶς Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅπως συντομώτατα, εἰς τοὺς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸ Μέγαν, Διονύσιον τὸν Πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὄρατο ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπωτος εἶχεν εἰς αὐτὸ προδρομούς ἐν Ρώμῃ τὸν Μ. Τ. Varro καὶ τὸν Santra 2) ὀλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων.—Ἐγεννήθη ζήτημα ἂν οἱ σφζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι (πλὴν τῶν βίων τοῦ Κάτωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ, οἵτινες φαίνονται γνήσιοι καὶ μὴ ἐπιτομευθέντες) ἢ εἶναι ἐπιτομή τοῦ de viris illustribus τοῦ Νέπωτος ἢ τέλος ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως (τοῦ Πρόβου ἢ τοῦ Γαίου Ἰουλίου Ὑγίνου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος.—Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς καλή, ἀλλὰ δὲν εἶναι καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ὀρθοεπείας ὡς ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Πηγαί.—Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Νέπωτος τὸν Θουκυδίδην, Ξενοφῶντα (ἢ τὸν γράφαντα τὸ Ἀγησιλάου ἐγκώμιον), τὸν Θεόπομπον, τὸν Δεῖωνα, τὸν Βλίδωνα καὶ τὸν Ἀττικόν. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἔγραψε (47 π.Χ.) Χρονικὸν (liber annalis), περιέχον τὴν ρωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Hn 13, 1. A. 18, 1) ἴσως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλους, οὓς ὁμως δὲν ἀναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἠδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπωτος διηγεῖται ὅτι εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13, 7).

* Ὁ Νέπωτος ἔκρινεν ἐπωφελὲς νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀφρικῇ κατὰ τε τὴν μεγαλοφυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὅλων ἐξέουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινώνδα, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

esse
militibus

MEPOI A'
KEIMENON*

HAMILCAR

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginiensis, 11
primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu-
lescentulus in Sicilia praeesse coepit exercitui, cum ante eius 22
adventum et mari et terra male res gererentur Karthaginien-
sium, ipse ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum no- 247
cendi dedit, saepeque e contrario occasione data, lacessivit sem- 241
perque superior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia
Poeni amisissent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco
gestum non videretur, interim Karthaginienses classe apud 3 241
insulas Aegates a C. Lutatio, consule Romanorum, superati 241
statuerunt belli facere finem eamque rem arbitrio permiserunt
Hamilcaris. ille etsi flagrabat bellandi cupiditate, tamen paci
serviendum putavit, quod patriam exhaustam sumptibus diu-
tius calamitates belli ferre non posse intellegebat, sed ita ut sta- 4 4
tim mente agitaret, si paulum modo res essent refectae bellum
renovare Romanosque armis persequi, donecum aut virtute
vicissent aut victi manus dedissent, hoc consilio pacem concilia- 5 5
vit, in quo tanta fuit ferocia, cum Catulus negaret bellum com-
positurum, nisi ille cum suis, qui Erycem tenerent, armis relic-
tis Sicilia decederent, ut succumbente patria ipse perituum se
potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum rediret: non
enim suae esse virtutis arma a patria accepta adversus hostes
adversariis tradere. huius pertinaciae cessit Catulus. ✓

✓ At ille ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem 2 *

* Το κείμενον κατά την έκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen.

publicam se habentem cognovit. namque diuturnitate externi
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam in pari
 2 periculo fuerit Karthago nisi cum deleta est, primo mercennarii
 milites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quo-
 rum numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Afri-
 3 cam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt
 Poeni perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque
 impetrarunt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem
 4 pervenissent, Hamilcarem imperatorem fecerunt, is non solum
 239 hostes a muris Karthaginis removit, cum amplius centum milia
 facta essent armatorum, sed etiam eo compulit, ut locorum an-
 gustiis clausi plures fame quam ferro interirent. omnia oppida
 abalienata, in eis Uticam atque Hipponem, valentissima totius
 5 Africae, restituit patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines
 237 imperii propagavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nul-
 lum in ea bellum videretur multis annis fuisse. ✓ X
 3 Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto
 237 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe-
 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit
 2 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo
 adulescens illustris, formosus, Hasdrubal; huic ille filiam suam
 3 in matrimonium dedit, de hoc ideo mentionem fecimus, quod
 229 Hamilcare occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit
 et princeps largitione vetustos pervertit mores Karthaginien-
 sium eiusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit
 220 imperium.
 4 At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque ve-
 221 nit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissi-
masque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam lo-
 2 cupletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medita-
 retur, nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio
 218 pugnans adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium
 erga Romanos maxime concitasse videtur secundum bellum
 Poenicum. namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obstesta-
 tionibus eo est perductus, ut interire quam Romanos non expe-
 riri mallet.

Handwritten notes and sketches at the top of the page, including a profile of a man's face and some illegible scribbles.

HANNIBAL

Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis, si verum est, 1246
quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute
superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse
ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus ante-
cedat fortitudine cunctas nationes, nam quotiescumque cum 2
eō congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi
domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur
superare potuisse. sed multorum obtrectatio devicit unius vir-
tutem. X

✓ Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga 33
Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposue-
rit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum in-
digeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut
omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, 29
omnium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc
tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma
conatus sit inferre Italiae, ad quem cum legati venissent Ro- 22
mani, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consi-
liis clandestinis ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent,
tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id
frustra fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interiori-
bus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, 3
eique cum multa de fide sua et odio in Romanos commemoras-
set, hoc adiunxit. ✓ pater meus inquit, 'Hamilcar puerulo me,
utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam impera-
tor proficiscens Karthagine Iovi optimo maximo hostias immo-
lavit, quae divina res dum conficiebatur, quaesivit a me vel- 237
lemne secum in castra proficisci. id cum libenter accepissem
atque ab eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum ille,
faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis. ✓ simul me

ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare iussit numquam me in amicitia
 5 cum Romanis fore. id ego iusiurandum patri datum usque ad hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat,
 6 quin reliquo tempore eadem mente sim futurus. quare si quid amice de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me ce-
 laris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris.

237 3 Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispadiam pro-
 228 fectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore [suffecto,
 221 equitatu omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus sum-
 219 mam imperii ad eum detulit. id Karthaginem delatum publice
 2 comprobatum est. sic Hannibae minor quinque et viginti annis
 natus imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispa-
 219 niae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expu-
 3 gnavit, tres exercitus maximos comparavit, ex his unum in-
 Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania re-
 218 liquit, tertium in Italiam secum duxit. ut saltum Pyrenaeum
 transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis confligit: ne-
 4 minem nisi victum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, qua Ita-
 liam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu
 ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is ho-
 die saltus Graius appellatur), Alpico conantes prohibere tran-
 situ concidit, loca patefecit, itinera muniit, effecit ut ea elephan-
 tus ornatus ire posset, qua antea [unus] homo inermis vix po-
 218 terat reperere. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

4 Confluxerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione [con-
 210 sule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum
 2 decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Sci-
 218 pio cum collega Ti. Longo apud [Trebiam] adversus eum venit,
 217 cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Li-
 3 gures Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc in itinere adeo
 gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro
 aequae bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premere-
 tur lecticaque ferretur, C. Flaminius consulem apud [Trasu-
 mennum] cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque

multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus occupantem. hinc in Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt 4 216
duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot praeterea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul. 216

Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in 5
propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies castra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dictator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus lo- 2
corum angustiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedivit Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque obductâ nocte sarmenta in cornibus iuvenorum deligata incendit eiusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit, quo repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Romanorum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem 3
gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum equitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proelium fugavit. Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in 212
Lucanis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Marcellum, quinqueiens consulem, apud Venusiam pari modo interfecit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis 4
erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quamdiu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post Cannensem pugnam in campo castra posuit.

Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit 5
adversus P. Scipionem, filium eius Scipionis, quem ipse primo 203
apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugarat. cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit 2
impraesentiarum bellum componere, quo valentior postea congrederetur. inde colloquium convenit, condiciones non convenerunt. post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem 3
confluxit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus Hadrumetum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia pas- 202
suum trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie 4
excesserant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam

ipsum oppressit. Hadrumeti reliquos e fuga collegit, novis dilectibus paucis diebus multos contraxit.

7 Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginien-
 201 ses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius
 exercitui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago
 200 2 frater eius] usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his
 200 enim magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt,
 qui senatui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis
 pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent si-
 mulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique
 3 redderentur. his ex senatus consulto responsum est: munus,
 eorum gratum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent
 futuros; captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius
 opera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano,
 etiamnum cum imperio apud exercitum haberent itemque
 4 fratrem eius Magonem. hoc responso Karthaginienses cognito
 Hannibalem domum et Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex
 factus est, postquam imperator fuerat, anno secundo et vice-
 5 simo: ut enim Romae consules, sic Karthagine quotannis an-
 nui bini reges creabantur, in eo magistratu pari diligentia se
 Hannibal praebuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis
 vectigalibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex foe-
 6 dere penderetur, sed etiam superesset, quae in aerario repo-
 neretur. deinde [anno post praeturam] M. Claudio L. Furio
 consulibus Roma legati Karthaginem venerunt. hos Hannibal
 ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam iis senatus dare-
 tur, navem ascendit clam atque in Syriam ad Antiochum per-
 7 fugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum com-
 prehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publi-
 carunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iudi-
 carunt.

8 At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat,
 193 L. Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Africam
 accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses [ad
 bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persua-
 serat ut cum exercitibus in Italiam proficissetur. huc Mago-

nem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem, 2
 quam fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus
 cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad
 Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria
 prodita est: namque alii naufragio, alii a servulis ipsius in-
 terfectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam in 3 219
 gerendo bello consiliis eius parere voluisset, quam in susci-
 piendo instituerat, propius Tiberi quam in Thermopylis de 191
 summa imperii dimicasset. quem etsi multa stulte conari
 videbat, tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, 4
 quas ex Syria iussus erat in Asiam ducere, iisque adversus
 Rhodiorum classem in Pamphylio mari conflixit. in quo cum
 multitudine adversariorum sui superarentur, ipse quo cornu
 rem gessit fuit superior.

Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci- 9 190
 disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, 189
 ut ibi quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium 2
 callidissimus in magno se fore periculo, nisi quid providisset,
 propter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam
 portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale con- 3
 silium. amphoras complures complet plumbo, summas operit
 auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo
 Dianae, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in
 errorem inductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni
 sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii 4
 templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab
 Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleret sua secumque du-
 ceret.

Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illis Creten- 10
 sibus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem
 animo fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem
 armavit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domes- 2
 ticis opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges,
 adiungebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus
 rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos ge-
 rebatur et mari et terra; sed utrobique Eumenes plus vale- 184

3 bat propter [Romanorum societatem. quo magis cupiebat eum
 Hannibal opprimi, quem si [removisset, faciliora sibi cetera fore
 4 arbitrabatur. ad hunc interficiendum talem iniit rationem. clas-
 se paucis diebus erant decreturi. superabatur navium multitu-
 dine: dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. impe-
 ravit [quam plurimas venenatas [serpentes]vivas colligi easque
 5 in vasa fictilia conici. harum cum effecisset magnam multitu-
 dinem, die ipso, quo facturus erat navale proelium, classarios
 convocat iisque praecipit, omnes ut in unam Eumenis regis
 concurrant navem, a ceteris tantum satis habeant se defen-
 6 dere. id illos facile serpentium multitudine consecuturos. rex
 autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem
 si aut cepissent aut interfecissent, magno iis pollicetur praemio
 11 fore. tali cohortatione militum facta classis ab utrisque in
 proelium deducitur. quarum acie constituta, priusquam signum
 pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis, quo loco
 2 Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit. qui
 ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque ostendens
 se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deductus
 est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum.
 tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egres-
 3 sus, se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit
 nisi quae ad irridendum eum pertinerent. cuius rei etsi causam
 mirabatur neque reperiebat, tamen proelium statim commit-
 4 tere non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis prae-
 cepto universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex
 cum sustinere non posset, fuga salutem petiit, quam sonsecu-
 tus non esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in
 5 proximo litore erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum
 adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia
 de quibus supra mentionem fecimus, conici coepta sunt. quae,
 iacta initio risum pugnantis concitarunt, neque qua re id fie-
 6 ret poterat intellegi. postquam autem naves suas oppletas
 conspexerunt serpentibus, nova re perterriti, cum, quid potis-
 simum vitarent, non viderent, puppes verterunt seque ad sua
 7 castra nautica rettulerunt. sic Hannibal consilio arma Perga-

menorum superavit, neque tum solum, sed saepe alias pedes-
tribus copiis pari prudentia pepulit adversarios:

Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae 12
Romae apud T. Quintium Flamininum consularem cenarent,
atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum in
Prusiae regno esse. id postero die Flamininus senatui detulit. 2
patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis
futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis,
Flamininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum se- 189
cum haberet sibi dederet. his Prusia negare ausus non est; 3
illud recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius
hospitii esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi
esset, facile inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in
castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedifica-
rat, ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet ve-
rens ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum 4
venissent ac multitudine domum eius circumdeditissent, puer ab
ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem
armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii
circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique
obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset om- 5
nesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito fac-
tum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam,
quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinorum virtu-
tum venenum, quod semper secum habere consuevit, sumpsit. 183

Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus. 13
anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non
convenit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio La-
beone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, 181
at Polybius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo, Sulpi- 182
cius autem Blitho P. Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo. 181
atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil tem- 2
poris tribuit litteris, namque aliquot eius libri sunt, Graeco
sermone confecti, in eis ad Rhodios de Cn. Manlii Volsonis 189
in Asia rebus gestis. huins belli gesta multi memoriae pro- 3
diderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simul-

que vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graecarum usus est doctore.

4

C A T O

- 234¹ M. Cato, ortus municipio Tusculo, adolescentulus, priusquam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in
- 217² foroque esse coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque. Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii
- 214 Neronis, magnique opera eius existimata est in proelio apud
- 207 Senam, quo cecidit Hasdrubal, frater Hanniballis. quaestor obtigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine
- 204 vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei factus est cum C. Helvio. praetor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quaestor superiore tempore ex Africa decedens
- 199 Q. Ennium poëtam deduxerat, quod non minoris aestimamus quam quemlibet amplissimum Sardiniensem triumphum.
- 199² Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam
- 195² nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum,
- 194 cuius in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provincia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum efficere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obtineret, quod tum non potentia, sed iure res publica administrabatur. qua ex re iratus senatui consulatu peracto privatus in
- 3 urbe mansit. at Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe
- 184 praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadvertit et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria reprimeretur, quae iam tum incipiebat pullulare. circiter annos octoginta, usque ad extremam aetatem ab adolescentia, rei

publicae causa suscipere inimicitias non destitit. a multis tentatus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed, quoad vixit, virtutum laude crevit.

In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola 3
sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et probabilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium 2
etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adolescentia confecit orationes. 3
senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem. primus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes Origines videtur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est primum, in quinto secundum. atque haec omnia 4
capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo secutus est usque ad praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusitanos: 150
atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispanisque [aut fierent aut] viderentur admiranda: in quibus multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.

. 5

ATTICUS

T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae 1189
generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora, 2
diti imprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat litteras, omnibus doctrinis, quibus puerilis aetas impertiri debet, filium erudivit, erat autem in puero praeter docilitatem ingenii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter acciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. qua ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clariusque exsplendescebat, quam generosi condiscipuli animo aequo ferre possent. itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero: quos

consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua vita fuerit carior.

- 2 Pater mature decessit. ipse adolescentulus propter affinitatem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est non ex-
 88 pers fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina,
 87 2 nupserat Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio posteaquam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quina terutram partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sullanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus studiis obsequendi suis Athenas se contulit. neque eo setius
 86 adolescentem Marium hostem iudicatum iuvit opibus suis,
 88 cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detrimentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Atheniensibus merito esse carissimus. nam praeter gratiam, quae
 4 iam in adolescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice necesse esset neque eius condicionem aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit
 5 neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare: nam neque indulgendo inveterascere eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris
 6 crescere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate: nam universos frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici darentur, qui modus mensurae medimnus Athenis appellatur.
- 3 Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par principibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos possent, publice haberent civemque facere studerent: quo beneficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti
 2 civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habebant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in
 3 ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset im-

perii, ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei fuit carissimus.

. 4
tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opi- 5 70
nor L. Cotta, L. Torquato consulibus: quem discedentem 65
sic universa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret.

Habebat avunculum Q. Caecilium, qui etiam Romanum, fami- 5
liarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic asperitatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offensione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo facto tulit pietatis fructum. Caecilium enim mo- 2
riens testamento adoptavit eum heredemque fecit ex do- 85
drante: ex qua hereditate accepit circiter centiens sestertium. erat nupta soror Attici Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias 3
M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiarius quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere similitudinem morum 4
quam affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius: et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio essetque talium virorum copula.

In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam 2
vel dignitatem: quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque geri e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publicam numquam accessit. nullius rei neque praes 3
neque manceps factus est. neminem neque suo nomine neque sub-

scribens accusavit, in ius de sua re numquam iit, iudicium nulum habuit. multorum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus rei familiaris despexerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere nolisset, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vitaret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui viderent.

- 13 Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. neque tamen non inprimis bene habitavit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi si quid vetustate
 3 coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri literatissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedisequus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus
 4 domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quemquam nisi domi natum domique factum habuit: quod est signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas, continentis debet duci, et potius industria quam pretio parere
 5 non mediocri est diligentiae. elegans, non magnificus, splendidus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram
 6 partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam nonnullis leve visum iri putem, cum inprimis lautus esset eques Romanus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum

homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum predicamus: 7 saepe enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuimus.

Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anag- 14 nosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non minus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos 2 vocabat, quorum mores a suis non abhorrent. cum tanta pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit, nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione, ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixerit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque for- tuna. nullos habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam 3 sumptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae reditus constabat in epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione metiri solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius 15 comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate, ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri, quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat 2 cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut 3 omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procurationem.

Humanitatis vero nullum afferre maius testimonium pos- 16 sum, quam quod adolescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adolescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hor-

tensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati
 2 fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut
 3 ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei
 sunt indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentio-
 nem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum,
 ab consultatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum mis-
 4 tam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum,
 vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil
 in eis non appareat et facile existimari possit prudentiam quo-
 dam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae
 vivo se acciderunt, futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu
 veniunt, cecinit ut vates.

17 De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum
 hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae,
 42 quam extulit annorum nonaginta cum ipse esset septem e sexa-
 ginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam
 cum sorore fuisse in similitate, quam prope aequalem habe-
 2 bat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimo-
 niam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut
 3 quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit
 natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doc-
 trina: nam principum philosophorum ita percepta habuit prae-
 cepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.

18 Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque
 amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam
 2 in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla
 enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi
 Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod dif-
 ficillimum fuit, sic familiarum originem subtexit, ut ex eo
 3 clarorum virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc
 idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam fa-
 miliam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans,
 4 quis a quo ortus quos honores quibusque temporibus cepisset: pari
 modo Marcelli Claudii Marcellorum, Scipionis Cornelii et
 Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliornm. quibus libris nihil

potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit poëticen quoque, credimus, ne eius ex- 5
pers esset suavitatis. namque versibus de iis, qui honore rerum-
que gestarum amplitudine ceteros populi Romani praestiterunt,
exposuit ita, ut sub singulorum imaginibus facta magistratus- 6
que eorum non amplius quaternis quinisque versibus descrip-
serit: quo vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse
declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu
Ciceronis.

Haec hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, 19
quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua perse-
quemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores
docebimus... suos cuique mores plerumque conciliare fortunam.
namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affi- 2
nitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familia-
ritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vi-
tae, qua ceteros ceperat principes civitatis dignitate pari, for-
tuna humiliores. tanta enim prosperitas Caesarem est consecuta, 3
ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat,
et conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus quivit consequi.
nata est autem Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam 4
collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni,
Drusilla nato, privigno suo, despondit: quae coniunctio nec-
cessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentio-
rem. quamquam ante haec sponsalia non solum, cum ab urbe 20
abesset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin
Attico scriberet, quid ageret, inprimis quid legeret quibusque
in locis et quamdiu esset moraturus, sed etiam, cum esset in 2
urbe et propter infinitas suas occupationes minus saepe, quam
vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit quo non
ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo re-
quireret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, in-
terdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas. ex quo ac- 3
cidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo con-
stituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici
admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. 4

- Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certio-
 5 cere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] necesse inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.
- 21 Tali modo cum septem et septuaginta annos compleret atque ad exremam senectutem non minus dignitate quam gratia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisset, nactus est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque
 3 proponebantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, praeterquam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo
 4 tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et
 5 cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeam. hos ut venisse vidit in cubitum innixus quantam inquit curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibu-
 6 rim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos ignorare nolui: nam mihi
 6 stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra dehortando impedire conemini⁹.
- 22 Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut
 2 non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret, ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et

quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit. sic cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit leviorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit itaque die quinto, postquam id consilium inierat. pridie kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus est in lecticula, ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Α Μ Ι Λ Κ Α Σ

Κεφάλαιον 1.

1. cognomīne] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporībus] (ἐνν. belli) ἀφαιρ. χρονική. — admōdum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentūlus = peradulescentūlus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν ᾧ. eius γέν. ὑποκειμ. adventum] ante... adventum.—et mari et terrā] τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. locum] = facultatem, occasiōnem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες ἀποκαλύπτοντες μέρος τοῦ σώματος παρουσιάζουν εἰς τοὺς ἀντιπάλους τῶν τὴν θέσιν, ἣν οὔτοι δύνανται νὰ πληξοῦν. saepeque]—que = ἀλλά. datā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος=οὗ γενομένου, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαι ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. eo loco] ἀντὶ in eo loco.—ut.. gestum .. non.. videretur] ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο στρατοὶ ὠχυρωμένοι ἐξ ἴσου ἐντὸς χαρακωμάτων δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. amisissent] (ο. amitto) πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. arbitrio] δοτ. bellandi] γενικὴ ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. αἰτίας. serviundum] ἐνν. esse.

4. sed ita... ut] συμπλήρ. paci serviundum putavit... ut = συγκατένευσε νὰ γίνῃ εἰρήνη, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν νὰ... armis] ἀφαιρ. vicissent-dedissent] ὑποκ. Romani Ἡ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare εἶναι ἐκ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἔτεινον τὰς χεῖρας ἵνα περιβληθῶν διὰ χειροπέδης.

5. hoc consilio] = hac mente. — in quo] = in quā re ἐν ταύτῃ

τῇ διαπραγματεύσει. tantā . . . ferocīā] ἀφαιρ. cum] χρον. compositūrum] ἔνν. se esse.—nisi] = si non.—cum] πρόθεσις. armīs relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Siciliā] ἀφαιρ. decedērent] ἐτέθη ὁ πληθ. διότι ἐνοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis). ut . . . dixērit] ἐξαορτᾶται ἐκ τοῦ tantā ferocīā. Ἡ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum. succumbente patriā]. ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ipse] ἠδύνατο νὰ τεθῆ καὶ ipsum διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν αἰτιατ. se.—ut . . . dixērit] (ὥστε) εἶπε. quam = quam ut. Τὸ ἀποτελεσματικὸν ut παραλείπεται ὅταν προηγῆται τὸ potius.—cum tanto flagitio] δηλοῖ τρόπον. domum] οἴκαδε. suae virtūtis] ὕπον. ἡ λέξις negotium: (εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον. pertinacīae] πτώσεως δοτικῆς. cessit] ὑπεχώρησε παρασχὼν ὄρους ὀλιγότερον σκληροὺς καὶ ἐπιτρόφους νὰ ἀποσυρθοῦν μὲ τὰ ὄπλα καὶ τὰς ἀποσκευάς.

Κεφάλαιον 2.

1. ut] χρον. = ὥς. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικῆ. externi] ἀντίθ. τοῦ intestini.—mali]. = belli (adversus Romanos). —intestinum bellum] ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π.χ. cum] σύνδεσμος χρονικός.

2. mercennarū] οὗτοι ἦσαν Ἰβήρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἕλληνες. erat] ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς . . . ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus] = his a u t e m. —etiam] καί, ἔτι. petierint] ἐζήτησαν. (ιδὲ κεφ. 1, 5 dixērit). impetrarunt] οἱ Ρωμαῖοι ἐπέτρεψαν, παρὰ τὴν τελευταίαν συνθήκην, νὰ στρατολογηθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ νὰ ἀποσταλοῦν τρόφιμα. imperatōrem] κατηγορ.

4. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20.000 μισθοφόροι καὶ 80.000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἐξαορτᾶται ἐκ τοῦ milia.—locorum angustis] = angustis locis.—fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. Τὰ κατωτέρω λεγόμενα δὲν εἶναι ἀληθῆ. neque] = ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hāc rē δηλ. ἐκ τῆς ἐκ νέου κατακτήσεως τῶν πόλεων τούτων. totā Africā] ἀφαιρ. Δὲν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem.—reddidit] = restituit ἀποκατέστησε. multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum . . . bellum videretur] ιδὲ 1, 2 εἰς τὸ τέλος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententiā] ἡ πρόθεσις ex δηλοῖ συμφωνίαν (=κατὰ γνώμην, κατ' εὐχὴν) καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ feliciter, bene=εὐτυχῶς. rebus . . . peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo] ἀφαιρ. ιδιότητος. quo] = ut eo ἵνα . . . bellandi] ἔνν. cum Romanis. — imperator] κατηγορ.

2. cum eo] παρ' αὐτῷ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους.

3. de hoc] = de Hasdrubāle. — Hamilcāre occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. = post mortem Hamilcāris μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμίλκα. Οὗτος ἐφρονεύθη εἶς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π.Χ. ille] = Hasdrūbal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π.Χ. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν Carthāgo nova (νῦν Καρθαγένην), princeps] ὁ πρῶτος ἦτο ὁ ὁποῖος . . . — largitiōne] αἱ δωρεαὶ αὐτὰ προήρχοντο ἐξ ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. secundā fortūnā] ἀφαιρ. τρόπον. equis, armis, viris, pecuniā] ἀφαιρετικαὶ ὄργανικαί. viris] ἐξαναγκάζων τοὺς ὑποτεταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἀνδρας χάριν στρατιωτικῆς ἀνάγκης.

2. cum] σύνδ. χρόν. occisus est] κατέλιπε τέσσαρα τέκνα διὰ τὰ ὁποῖα λέγουν ὅτι συγκαίει τὰ ἀνέτροφεν ὡς λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. concitasse] = concitavisse. Ἔνεκα τοῦ μίσους ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ρωμαίων καὶ τοῦ ὄρκου, τὸν ὁποῖον παρ' αὐτοῦ ἀπῆτησε. bellum] αἰτιατ. assidūis] περὶ τούτου ἰδὲ Ἄνν. 2, 3 - 6. patris] γεν. ὑποκειμενική.

ANNIBAS

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal] (247 — 183 π. X.). Ὁ ἔγγονος εἶχε τὸ αὐτὸ πρὸς τὸν πάππον ὄνομα· ἰδὲ Ἀμίλκ. 1, 1. si verum est... ut populus Romanus.. superārit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου=(τὸ) ὅτι... quod] αἰτ. ἀναφορᾶς=quare. —nom est infitiandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, πᾶς τις οφείλει νὰ ὁμολογήσῃ. ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἢ dot. ceteris.—prudentia ἀφαιρ. antecēdat] Ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως. Πρέπει νὰ μεταφρασθῇ, ὡς ἐὰν ἦτο ἐνεστῶς τῆς ὀριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano.— congressus est] ὑποκ. Hannibal.—semper] κυρίως fere semper σχεδὸν πάντοτε. Ἐξαιρεῖται ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἠτήθη εἰς τὴν Νῶλαν (216 καὶ 215 π.χ.). quod nisi] = et si non. Τὸ quod ἐνταῦθα χρησιμεύει ὡς συνδετικὸν = δέ. domi] (=ἡ ἐν τόπῳ στάσις), εἰς τὴν Καρχηδόνα. civium] ἡ μερὶς τοῦ Ἄννωνος κατεπολέμη πολιτικῶς τὸν Ἀννίβαν καὶ οὕτω κατέλιπεν αὐτὸν ἔρμαιον τῆς τύχης του. invidiā] ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisset] Ἡ ἔννοια : πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλλῃ τοὺς Ρωμαίους. multorum] τῆς μερίδος τοῦ Ἄννωνος, ἣτις ἦτο ἐχθρὰ τοῦ Βάρκα. unius] ἀντιτίθεται πρὸς τὸ multorum.

3. hereditate relictum] = hereditarium. — paternum] τὸ παρὰ τοῦ πατρός. Ἰδ. Ἀμίλκ. 4, 3. quam] ἢ. id] δηλ. odium.—deposuerit] κατέθηκε. qui quidem (=δὴ)... destiterit] ἀναφ. αἰτιολ.=cum is... cum] χρον. patriā] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset.—animo] ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ρωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμη ἀκόμη τούτους μακρόθεν διὰ τοῦ πνεύματος (animo) ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] καίτοι εὗρισκετο τότε εἰς τὴν Ἰταλίαν, μακρὰν τοῦ Ἀντιόχου, ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν δι' ἀντιπροσώπων. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus.

2. ad quem] = et ad eum.—cum] χρον. Κατὰ τὸ 192 π.Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις. = ut ii.—eius] = Antiochi.—consilii clandestinis] ἀφαιρ. Ἦθελον διὰ κρυφίων συνεντεύξων καὶ συνδιαλέξεων νὰ καταστήσουν τὸν Ἀντίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut. . . adducērent] ἐξαργτᾶται ἐκ τοῦ darent orōram.—tamquam] ἔνν. si = ὡς εἰάν, ὥσει. Συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret—alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον πρὸς τοὺς Ῥωμαίους. sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non. . .—id] = τὴν ἀφίξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id—seque] = et (cum) se.—tempore datō] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος.

3. cum] σύνδ. χρον. multa] σύστοιχον ἀντικείμεν.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τότε. puerulo me] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (ὄντος ἐμοῦ. . .). utpote. . . nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἄτε. . . γεγονότος. impēator] ὡς στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα (profecturus) κατὰ τὸ 237 π.Χ.—Ioni optimo maximo] τυπικὴ ἐπικλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἰκεσίας καὶ τὰς θυσίας. Ἐνταῦθα πρέπει νὰ νοηθῆ ὁ ἀνώτατος τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων θεός, ὁ καλούμενος ὑπ' αὐτῶν Baal, ἥτοι summus Sol (ὑπάτος Ἥλιος).

4. quae. . . dum] = dum autem haec.—conficiebatur] συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώς, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ρήματος τῆς κυρίας προτάσεως. vellemnē] δύο λέξεις, vellem καὶ -nē = εἶν ἤθελον. in castra] = ad bellum.—nē] ἐξαργτᾶται ἐκ τοῦ petere.—ducere] ἔνν. me secum.—dederis] τετελ. μέλλ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (aram) iurare. Σήμερον οἱ Χριστιανοὶ ἔορκιζόμενοι ἐπιθέτουν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

5. usque ad] τότε ἦγε τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θά. . . —quin. . . sim futurus] (ἐξαργτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse) ὅτι θά εἶμαι, ὅτι θά ἔχω.

6. si quid] = si aliquid — feceris—celāris—frustraberis—posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες celāris = celaveris.—cum] (ἀλλ' ἔπειτα) ὅταν. Tὸ quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] ἢ αὐτὸν (ὄχι ἐμέ). si non] ὄχι nisi, διότι τὸ non ἐτέθη μὲ ἔμφασιν καὶ ἀνῆκει ὄχι εἰς τὸ me ἀλλὰ εἰς τὸ posueris—in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in eā re δηλ. in bello parando.—principem] = ducem ἀρχηγόν, «συνεργὸν ἀληθινώτατον».

Κεφάλαιον 3.

1. qua] ἀντὶ quam. Ἐγένινεν ἔλξις πρὸς τὸ hāc aetāte.—post obī-
tum]=post mortem, ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 3. imperatōre] κατηγορ.=ὡς
στρατηγοῦ.—id] (οὐσ.)=ἡ ἐκλογὴ αὐτῆ τοῦ Ἀννίβα. delātum]=
cum delātum esset.

2 annis] ἀντὶ annos ἔνεκα τοῦ natus.—foederātam] (ἐνν. cum
Romanis). Τὸ Σάγουντον κατελήφθη διὰ πραξικοπήματος ὑπὸ τοῦ
Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ρωμαίους συνθήκην, ἣτις ἠσφάλιξε τὴν
ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἀντὶ horum. Μὲ τὸ unus τίθεται ἡ πρόθεσις ex, de,
inter.—ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo unquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ροδανὸν κατοικοῦντες
πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercītū] δηλοῖ συνοδείαν. quo
facto] μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἔνεκα. is] συνάπτεται μετὰ τὸ saltus.—prohī-
bēre] ἐνν. se. ut] ὥστε. eā] ἐπίρο. κατὰ παραλείψιν του νιά.—quā] ἐνν.
νιά.—repēre] τὸ ρῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων με-
ρῶν. corīas] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50000 πεζοὺς καὶ
9000 ἱππεῖς, ὑπελείφθησαν ὁμοῦς ἐκ τούτων μόνον 20000 πεζοὶ καὶ 6000
ἱππεῖς. Προσέτι μεγάλην φθορὰν ἔπαθεν εἰς ζῆα μεταγωγικὰ καὶ εἰς
ἀποσκευάς. in Italiāque] Τὸ — que προσετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέ-
ξιν, διότι ἡ πρόθεσις εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodānum] Ἡ μάχη αὕτη, ἂν ἀληθεύη, φαίνεται
δτι ἦτο οὐχὶ σημαντικὴ. Scipiōne] Ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς
Μασσαλίαν ὅπως ἐμποδίση τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῆ τὸν ποταμὸν Ρο-
δανόν, ἀλλ' ὑστέρησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς ἀριστε-
ρᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. repulērat] κατ' ἄλλους ὁμοῦς, νικηταί, εἰς τὸν
ἀσήμαντον τοῦτον ἀκροβολισμὸν τοῦ ἱπικιοῦ, ἀνεδείχθησαν οἱ Ρω-
μαῖοι. cum hōc eōdem]=cum Scipiōne.—Clastidī] (—apud ἢ ad
Clastidīum, νῦν Casteggio) περὶ (εἰς τὸ Κλ.) Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη
δὲν ἐγένινεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸν Τίκινον, μεθ' ἣν ὁ Ἀννίβας
ἐκυρίευσεν τὴν μημονενομένην πόλιν. decernit-dimittit] ἴστορ. ἐνε-
στῶτες (Ἐποκ. Hannībal).

2. tertīos] = tertium. — cum] πρόθεσις: collēgā] ἀφαιρ. ma-

num] ἰδ. q. consēro. utrosque] ἀντὶ utrumque, ἀλλ' ἐτέθη ὁ πληθυντικὸς προκειμένου περὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ. per Ligūres] = per fines Ligūrum διὰ τῆς χώρας τῶν Λυγίων.

3. hoc in itinēre] διὰ τῆς λιμνώδους κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἄρονου καὶ Ἀνσερος (νῦν Serchio). ut] ἔξαρκ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἔνν. oculo.—aeque] ἔνν. atque sinistro.—usus sit] μετάφρ. δι' ἀορίστου τῆς ἑλλην. γλώσσης. Ἰδ. Ἀμ. 1,5. — lectica] ἀφαιρ. = διὰ... ἐπὶ φορείου. post] ἐπίρρ. praetōrem] ἔνν. occidit... (κυρίως ἦτο legatus pro praetore). Οὗτος σταλεῖς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὅχι κατέχων τὰς στενὰς διόδους (πρβλ. ἀνωτέρω: saltūs occupantem).—cum delectā manū] ἰδ. ἀνωτ. 3,4 cum exercitū.

4. utriusque] ἑκατέρου, ἀμφοτέρων. exercitūs] αἰτ. τοῦ πληθυντικοῦ. uno proelio] δηλ. Cannārum ἢ Cannensi.—Paulum]=L. Aemilium Paulum.—in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnatā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Pugnam pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον)=πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις διότι πλησίον τῆς Ρώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π. X. nullo (=nemine) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως. urbi]=Romae. propinquis] πλησίον τοῦ σημερινοῦ Teverone. Ὁ Ἀννίβας διαβάς τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσε ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων ἦτοι δύο περίπου ὥρῶν ὀδὸν ἀπὸ τῆς Ρώμης. τὸ ἐπεισόδιον ὅμως τοῦτο ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π. X. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot diēs τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hic] ἐνταῦθα. clāsus] ὑποκείμε. Hannibal.—locōrum angustīs] Ἰδὲ Ἀμίκλ. 2,4. exercitūs] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento.—dedit verba]=fefellit (ἔαφρ. δημώδης τῶν λατίνων κωμικῶν). Εἶναι ἐπεξηγήσις τοῦ se expedivit—incendit—immisit] κυρίως incendi et immitti iussit.—eiusque genēris] δηλ. iuvenōrum sarmenta in cornibus habentium.—vallum] δηλ. castrorum.—ut - nemo sit ausus] ὥστε οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] Ἡ σύνταξις: non ita multis diēbus μετὰ τινὰς ἡμέρας= post hanc rem gestam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis.—

pari ac dictatōrem]=pari ac dictator fuit. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξαιρέσειν, διότι ὁ δῆμος δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator=*Μελλητής*). productum fugāvit]=produxit et fugavit.—itērum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὄθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ bis consūlem.—in Lucānis]=in Lucaniā. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. Σύναφον πρὸς τὸ sustūlit.—absens] ἀπὸν ὁ Ἀννίβας δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν. inductum sustūlit] induxit et sustūlit. Τοῦτο ἔγινεν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Μάγωνος, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀννίβα. quinquēns] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὄθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ quintum consūlem (=τὸ πέμπτον ὑπατον *ὄντα*). pari modo] δηλαδὴ in insidias inductum.

4. longum est] θὰ ἦτο μακρὸν (=longum esset «μακρὸν ἂν εἴη») hoc unum] τοῦτο (*καὶ*) μόνον. ex quō]=ut ex eo ἵνα . . . quantus ille fuērit] fuerit ποικ. ὑποτακτ. πλαγία ἐρώτ.=ὀπόσος μέγας. . . —quamdiū] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo] τοῦτο εἶναι ὑπερβολή.—in aciē] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἧς ἀντίθετος εἶναι ἡ ἐκ *συναντήσεως*). adversus eum (ἀπέναντι αὐτοῦ) κατ' αὐτοῦ. in campo]=in loco maxime idoneo proeliis =εἰς πεδῖον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. invictus] τοῦτο δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἀκριβές, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποσιτῆ ἦττας καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον α'. πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἑλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus.—gessit] ὑποκ. Hannibal.—P. Scipiōnem] οὗτος μετὰ τὴν μάχην αὐτήν ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ (τοῦ Πρώτου). fugarat]. ὑπερσυντέλικος = fugaverat..

2. cum hōc] δηλ. Scipiōne. —exhāustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος quō]=ut eō ἵνα... congregerētur] συμπλήρ. cum Romanis.

3. post id factum]=quo facto Ἰδ. Ἀμίλκ. 1, 2. paucis diebus] non ita multis diebus.—apud Zamam] πιθανῶς ὄχι μακρὰν τῆς Σίκκης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς ἦτοι εἰς τὸ Hadrumētum pervēnit.—Hadrumētum] τοῦτο ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας

100.000 ρωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab] ἢ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία διότι ὀρίζεται (milia passuum trecenta) ἢ ἀπόστασις ἑνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου.

4. quos] = sed eos, et eos ἀλλὰ τούτους, καὶ τούτους ipsos] ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἀντικειμένου διὰ τοῦ ipsos ἐξαίρει τὴν κλίμακα καὶ τὴν ἀντίθεσιν. Hadrumēti] γενικὴ πρὸς δῆλωσιν τῆς στάσεως. e fugā ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὸ collēgit.

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] ἀπολύτως, κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ copias (= in apparātu belli = εἰς τὴν ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulātum P. Sulpicii (et) C. Aurelii.

2. his... magistrātibus] = his consulibus qui (= ut ii) agerent... donarent., peterent] = ἴνα... — eum iis] δηλ. Carthaginiensibus.—cum iis ἀντὶ sēcum διότι οἱ πρόεσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνομαστος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν). πρβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui.—ob eamque rem] τὸ—que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. corōnā áurēā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἦτο ἐνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] = δηλαδὴ Romanos.—eorum] ἀντὶ suos δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] ἀφαιρ. πρὸς δῆλωσιν τῆς στάσεως = εἰς Φρεγγέλλας (vñ Pontecorvo). — essent] (ἴνα) μείνουν, κρατηθοῦν.

3. his] = legātis Carthag.—ex] ἢ πρόθ. δηλοῖ συμφωνίαν. Ἰδὲ Ἀμ. 3, 1. quo loco rogarent, futūros] ἦτοι = eo loco futuros (esse) quo (loco ἀντι quem) rogarent (ut essent). — remissūros] ἔνν. esse. Τὸ ὑποκείμενον εἶναι se, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis), Ἡ φράσις Romāni respondērunt.—foret] = esset.

4. cognīto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος domum] οἴκαδε = εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocārunt] = revocavērunt.—huc] = domum, ut] χρον. (εὐθύς) ὥς. Ἡ σύνταξις: anno secundo et vicesimo postquam imperātor fuerat, rex factus est.—ut] ὥσπερ. annūi] ἐνιαύσιοι, ἐπὶ ἕν ἔτος, δι' ἕν ἔτος.

5. pari diligentīā] ἀφαιρ. ἰδιότ. = se pariter diligentem pari ac] τῆς αὐτῆς... effecit]. Ἡ σύνταξις: effecit ex novis vectigalibus ut non solum esset pecuniā, quae (= eius generis ut ἢ ut ea ἴνα...) penderētur, sed etiam superesset, quae... (ut = ut ea) reponerētur

ex] δηλ. τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς προέρχεται τι. *esset*] (ἵνα) ὑπόρρη. ex] ἢ πρόθεσις δηλοῖ συμφωνίαν. *superesset*] ὑποκ. *pecuniā*.

6. *consulibus*] ὑπάτων (ζόντων). *Romā*] ἀφαιρ. ἐκ τῆς Ρώμης *Carthaginē*] εἰς τὴν Καρχηδόνα. *hos*] (= *legatos*) ὑποκ. τοῦ *missos* (*esse*).—*exproscendi gratiā*] ἡ γενικὴ τοῦ γερονδίου, ἀκολουθούσης τῆς λέξεως *gratiā* ἢ *causā*] δηλοῖ τὸν σκοπόν. *prius quam - darētur*] πρὶν ἢ δοθῆ. *ascendit*] συνηθέστερον τίθεται τὸ *conscondit*.

7. *rē palam factā*] ἀφαιρ. ἀπόλυτος *rē cognitā* ἢ *nuntiātā*. Τὸ *palam* κεῖται ἀντὶ καταγορομένου. *quae .. comprehendērent*]=*eius generis ut (ἵνα) eae comprehendērent*.—*si possent consēqui*] (ἐνν. *e u m*), ἐὰν (θά) ἠδύνατο νὰ προφθάσουν (*αὐτόν*). *publicarunt*] = *publicaverunt domo*] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνας.

Κεφάλαιον 8.

1. *si forte*] (διὰ νὰ ἴδῃ ἢ προσπαθήσῃ) ἂν τυχόν... προβλ. «*εἴ πως*». *cum exercitibus*]=*cum militibus*. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζικοῦ καὶ 1.000 ἱππεῖς καὶ 100 πλοῖα. *in*] ἐναντίον. *hūc*] = *in fines Cyrenaeorum*.

2. *ubi*] σύνδ. *eādem, quā roenā*] ἀφαιρ. *absentem*] ἀπόντα ὄθεν ἐρήμην. *illi*] ὄνομ. πληθ.=*Hannibal et Mago*.—*desperātis rebus*] ἀφαιρ. ἀπόλυτος *naufragio*] ὑπονοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ *perisse* ἢ *periisse* (*q. pereo*).—*servūlis*] ὑπὸ τῶν... Τὸ ὑποκοριστικὸν κεῖται περιφρονητικῶς. *ipsius*] ἀντὶ *suis ipsius* (δηλ. *Magonis*), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. *interfectum*] ἐνν. *esse*. Ἐξαριτᾶται ἐκ τοῦ *scriptum* οὐδ. (μετοχῆς) *reliquerunt*.

3. *autem*] ἀλλά. *in gerendo bello-in suscipiendo*] ἐνν. *bello* (ἀντίθεσις) = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου — κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. *consiliis*] (ιδὲ ἀνωτέρω § 1. *in Italiam*). Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ Ρωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. *eius*] τοῦ Ἀννίβα. *instituerat*] (συμπλήρ. *parere*) = εἶχεν ἀποφασίσει, ἦτο διατεθειμένος νά... Ὁ Ἀντίοχος εἶτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἶτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν εἰς τὴν Ἑλλάδα νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π.Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀχιλίου Γλαβρίωνος. *proprius Tibēri*] ἢ *dot. με τὸ proprius* σπανιωτέρα, ἀντὶ αἰτιατικῆς)=*proprius Romae* (δοτικῆς τ.ἔ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. *dimicasset*] = *dimi-*

cavisset. Ὁ ὑπερσυντ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπραγματοποιήτον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλὰ) τοῦτον.

4. p̄aucis πανίβυς] δοτ. εἰς τὸ praefuit.—in Asīam] = εἰς (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρουμέδοντος. in quo] = in quā rē.—ipse] αὐτὸς οὗτος. quō cornū] ἄφαισ. ὄργαν. = eo cornu in quo.—rem gessit] = pugnāvit ἐπολέμησε. Ἀλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας ἕνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη ἔστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ροδίων.

Κεφάλαιον 9

1. fugāto] ὁ Ἀντίοχος ἠττηθεὶς παρὰ τὴν Μαγνησίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὄρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μή(πως), μὴ θέλων νὰ... dederetur] δηλ. Romanis.—quod] ὄπερ, δηλ. ἡ παράδοσις Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα. Ἡ σύνταξις : ut ibi considerāret, quō (=quem in locum, εἰς ποῖον μέρος) se conferret.

2. nisi] = si non.—quid] ἀντὶ aliquid.—de quā] δηλαδὴ pecunia. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. tale]—hoc plumbo - auro - argento] ἄφαισ. τῆς πλησμονῆς. summas] (ἐνν. amphoras) = τὴν ἐπιφάνειαν, «τὸ ἄνω μέρος». praesentibus principibus] ἄφαισ. ἀπόλυτος = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν...suas...sua] ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illōrum...his] ἀμφοτέρω ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes-inductis] ἄφ. ἀπόλυτος χρονικὴ domi] πῶσις τοπ. Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηρηῶτο ἐκ τοῦ in proratulo ἔπρεπε νὰ τεθῆ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domūs (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἄφαισ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὁρθότ. se = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. tolleret-duceret] ἐνν. eas ἤτοι amphōras σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ, παραλαβὼν... ἀναχωρήσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. consevātis]... illūsis] ἄφαισ. ἀπόλυτος. rebus] = fortūnis, pecuniā.—Roenus] ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι καὶ οἱ Καρχηδόνοι ἐφημίζοντο ὡς τονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς καὶ οἱ Κρηῖτες (πρβλ. καὶ Ἀποστόλου Παύλου Ἐπιστολὴν πρὸς Τίτον). Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθεσεν εἰς ἐφ. ρομὴν τὴν παροιμίαν

«πρὸς Κοῖτα κοητίζειν». ad Prusiam] τὸν βασιλέα τῆς Βιθυνίας. exacuit] ἐντονώτερον τοῦ excitāvit.—neque... quicquam] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (=ἔπραξε) δύναται καὶ νὰ παραλειφθῇ, πρβλ. τὸ «οὐδὲν ἄλλο ἦ».

2. quem] = sed eum.—cum] σύν. αἰτιολογικὸς conciliābat... adiungēbat] δηλ. ei ἢ illi=Prusiae). Παρατατ. ἀποπειράς = προσεπάθει (ἐπεξήτει νὰ... cetēros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eō] = a Prusīā.—amicissīmus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobīque] ἐπανάληψις τοῦ et mari et terrā.—removisset] (=sustulisset) ἐὰν ἤθελεν ἄρει ἐκ τοῦ μέσου,

3. quo] = et eā re igitur.—quem] = quia ἢ nam eum (δηλ. Eumenem). ad] ἢ πρόθεσις δηλ. σκοπόν.

4. classe] Ἰδὲ Ἀμίλκ. 1, 3,—rāvciis diēbus] ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. erant decretūri] ἔμελλον νὰ... superabātur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannībal ab Eumēne). cum] αἰτιολ. par] συμπλήρ. E u m ἔ n i.—quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικόν) = ὡς, ὅσον τὸ δυνατόν. vīvas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ colligi.

5. cum] χρον.—die ipso quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. factūrus erat] ἔμελλε νὰ... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes.—unam] μόνην, μόνον. a cetēris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendēre.—tantum satis habeant]. Τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς καὶ δύναται νὰ μεταφρασθῇ διὰ τοῦ: ἀ π λ ὤ ς.—consecutūros] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις: (dicit] illos (δηλ. c l a s s i a r i o s) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγείται ἢ λέξις αὐτῆ χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς το ceteris.—in quā] ἢ πρόθεσις περιτεύει. factūrum] ἐνν. esse. Ἡ σύντ.: (dicit] se facturum (esse) ut scirent in quā nave rex veheretur.—fore]=fūtūrum esse. Ἡ σύνταξις: pollicētur (id) fore iis (qui aut cepissent aut interfecissent) magno praemio (δοτικὴ τοῦ σκοποῦ) = ὡς μεγάλη...

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatiōne factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] Ἰδὲ 4, 2. quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis.—daretur] Ἰδὲ 7, 6. sset] ἦτο. Ἰδὲ 9, 1 : conferret.

2. ubi] χρον. regem] ἀντικείμε. τοῦ quaerere.—quod] διότι.

3. solūtā epistulā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Τὸ ρ. solvo ἀρμῶζει κάλλιστα.

Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν αἱ ἐπιστολαί, καὶ μάλιστα αἱ μυστικά, οὖσαι πινακίδια κηρωτά, ἐφηρμοζοντο ἀνὰ δύο καὶ περιεδένοντο διὰ ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ἧς τὰ ἄκρα συνενούμενα ἐσφραγίζοντο διὰ κηροῦ. quae... pertinērent] ἐτέθη ὑποτακτικὴ διότι ἡ πρότασις εἶναι ἀποτελεσματικὴ. = πράγματα τοιαῦτα ὥστε... eum] ἀντι se.— cuius r e i] ἡ ὄνομαστ. quae r e i neque] = ἀλλὰ δέν.

4. Hannibālis] γεν. ὑποκειμενική. universi] Ἰδὲ 10, 5 : omnes.— quorum]=horum autem. fugā] ἀφαιρ. praesidīa]=castra náutica. (ιδὲ κατωτ.) cum] αἰτιολ.

5. in] εἰς, ἐναντίον. conīci coepta sunt] ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀννίβα νὰ ρίπτονται (νὰ ρίπτουν) ἤρχισαν. Ὁ τύπος coeptus sum τίθεται ὅταν τὸ ἀπαρέμφ. εἶναι παθητικῆς σημασίας. iacta] = cum iacerentur.— neque] ἀλλὰ δέν. quare] διὰ τί. potērat] ἦτο δυνατόν. intellēgi] (ἀπροσώπως). Πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ δοτικὴ pugnantibus (=a pugnantibus).

6. opplētas] ἐνν. esse. serpentibus] ἀφαιρ. Συνάπτεται μὲ τὸ opplētas. perterrīti] ἀνάλυσον διὰ τοῦ καί. cum] αἰτιολ. vitārent] ἔπρεπε, ὄφειλον νὰ... puppes] ἐπὶ στρατιωτῶν θὰ ἐτίθετο t e r g a.

7. consilio]=dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι ἀριθμητικῶς ἦτο κατώτερος. Ἰδὲ 10, 4 : superabatur. arma]=exercitum. Ἡ λέξις ἐτέθη ἐπίτηδες πρὸς δῆλωσιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐχθροῦ ὅχι μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευήν. alīās] ἐπίρρ. pedestribus]=terrestribus. Ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς classiarīos. Ἰδὲ 10, 5. prudentiā] ἀφαιρ.

Κεφάλαιον 12.

1. dum geruntur] ἐν ᾧ χρόνῳ ἐπράττοντο. accīdit] ποικ. legati] οὗτοι ἦσαν ἀναμφιβόλως πρέσβεις τοῦ Εὐμένους ἐλθόντες εἰς Ρώμην χάριν τοῦ πολέμου τοῦ Εὐμένους καὶ τοῦ Προυσίου, οἵτινες ἔπεισαν τὴν Σύγκλητον νὰ ζητήσῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἀννίβα. Romae] γεν. πρὸς δῆλωσιν τῆς στάσεως=εἰς Ρώμην. apud] εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ... consulārem]=qui consul fuerat (τὸ ἔτος 198 π. X. ibi]=in cenā de mentione factā] μετοχὴ ἀπόλυτος=μνείας γενομένης. eum]=Hannibalem.—in Prusiae regno] τοῦτο ἐγνώριζεν ἡ Σύγκλητος detūlit] ο. defēro.

2. qui]=cum ii (ἐπειδὴ...). Οἱ πρέσβεις εἶχον σταλῆ δι' ἄλλον

σκοπόν. se] ὑποκείμε. τοῦ futūros (esse). sine insidiis] ἐκτὸς ἐπιβου-
λῆς, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ρωμαῖοι τὸν Ἀννίβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ
ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui] = q u i r p e qui διότι οὗτοι.
suum] = patrum conscriptōrum, ἐπομένως Romanōrum—sēcum]
παρ' ἑαυτῶ (τῷ Προουσία). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχές ὑποκείμε-
νον ἥτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ habēret—sibique] = sed Romanis.
Tò—que = ἀλλά. dedēret] πρὸ τοῦ ῥήματος ἐννόησον τὸ ut, ὅπερ
περιέχεται εἰς τὸ ne.

3. negāre] ἀπολύτως = νὶ δώση ἀρνητικὴν ἀπ' ἀντήσιν. illud] μό-
νον τοῦτο. recusāvit] κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάλιστα ἐκε-
τευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fiēret).—a sē] = a
Prusīā.—quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἦτο. ipsi] = l e g a-
t i.—comprehērent] παρατ. τῆς ὑποτακτ. = προστακτ. τοῦ εὐθέως
λόγου. Ὁ εὐθὺς λόγος: comprehendite, si potestis.—inventūros]
(ἐνν. esse) Tὸ ὑποκείμε. eos (ἢ illos). Ὁ Προουσίας ὑπῆρξ: ταυτοχρόνως
δειλὸς καὶ ὑποκριτής. esset] ἰδ. 9, 1. in castello] ὅπερ ὀνομάζετο Ἀ-
βυσσα. munēri] ὡς δῶρον. Ἰδ. 10, 6: praemio—exītūs] αἰτ. πληθυν-
τικοῦ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπὶ ὑπογεῖους ἐξόδους. habēret] ὑποκείμε.
Hannībal.—usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usū). Usū venit = fieri solet.

4. cum] χρον. ab ianūā] συνάπτεται μὲ τὸ prospiciēs.—praeter
consuetūdīnem] ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui] = et is, tunc is (δηλ. Han-
nībal). ei] δηλαδὴ p u e r o.—sibi] = Hannibali.—num] εἰσάγει πλα-
γίαν ἐρώτησιν = ἄρά γε, εἰάν.

5. cum...] renuntiasset. ostendisset.] ἀφοῦ... (τὶ εἶχεν
ἴδει) occupātos] ἐνν. esse.—sensit] ὑποκ. Hannībal.—factum] ἐνν.
e s s e.—neque... esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νά...
(καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπε νά...) sibi] Ἰδὲ 11, 5: intellēgi.—quam] =
hanc autem vitam. aliēno] = aliōrum.—arbitrīo] Ἰδὲ 11, 4. virtū-
tum] πληθυντικῶς, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις καθ' ἃς ἡ
ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη = τῶν ἡρωϊκῶν ἔργων. sēcum] λέγεται ὅτι
τὸ δηλητήριο ἐφορεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] Tὸ—que = καὶ μάλιστα. adquiēvit] δηλ. morte
(εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη, ἀπέθανε). = septua-
gesīmo] κατὰ προσέγγισιν, διότι κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3) λεγό-

μενα ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον. εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortuum] ἔνν. eum esse.—in annālī suō] ἔνν. libro (ὁ πληθυντ. ἐπὶ τοιαύτης σημασίας συνηθέστερος). Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π.Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ρωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 56 π.Χ. Ἰδὲ Att.18,1: volumine.—scriptum] Ἰδὲ 8,3. Blitho] Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως εἶναι ἄγνωστον.

2. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο..., καίπερ ὢν. nonnihil] ἀρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαιρητική. litteris] (δοτ.) εἰς τὴν συγγραφικὴν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = scripti.—in eis] μετὰ τούτων. ad Rhodios] ἔνν. est liber confectus (ἢ scriptus). Volsonis] οὗτος εἰς τὸν κατὰ τοῦ Ἀντιόχου πόλεμον ἀντικατέστησε τὸν Λεύκιον Σκιπίωνα τὸν Ἀσιατικόν.

3. huius] = Hannibalis. Ἐξαοῦται ἐκ τοῦ gesta (=res gestas) belli.—memoriae] δοτ. ex eis] ἐκ τούτων. duo (κυρίως) δύο. simul] ἔνν. cum Hannibale.—fortuna] ἡ εὐτυχία. passa est] ο. patior.—Sosylo] οὗτος, ὡς καὶ ὁ Silenus, εἶναι ἄγνωστοι συγγραφεῖς. doctore] κατηγορ.

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] οὗτος ἔζησεν ἀπὸ τοῦ 234 — 149 π. Χ. ortus municipis] Tusculō] = ortus ἢ oriundus (α) Tusculō καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τουσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adolescentulus] νεώτατος ὢν. in Sabinis] = in finibus Sabinorum ἢ Sabinō in agro.—quod] διότι. in consulatū] ἰδ. καὶ 11,4: in concursu.—censurae] = et in censurā. ut] ὥσπερ. in foro] Τὸ—que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro. Ἰδ. Ἀνν, 3, 4: in italiamque. — esse] = versari (=νὰ εἶναι, νὰ διατροῖβη).

2. annorum] γεν. ιδιότητος, ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 1. decem septemque.] τὸ σύνθηδες εἶναι septendecim. Ἡ ἡλικία αὕτη ἦτο ἡ νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος ὑπάτων ὄντων. ut] (εὐθὺς) ὡς. magni] μεγάλως.

3. P. Africāno] Τότε, κατὰ τὸ 204 π. Χ. δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. consūli] κυρίως ἀνθυπάτω μετὰ ὑπατικῆς ἔξουσίας. cum quō] = cum eō tamen. pro] ἀναλόγως πρὸς. perpetuā... vitā] ἀφαιρ. dissensit] ὡς λόγος διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Κ. Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ Σκιπίων δὲν ἠγάπα καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebēi] γεν. = plebis. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aediles curules καὶ δύο aediles plebēi (ἢ plebi) [γεν.]).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγός (ὄν). ex quā] σύνδεσον μετὰ deduxerat (Romam). — quod] αἰτιατ. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minōris] ἢ ἀφίξις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ρώμην ὠφείλετο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποίησιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. quam] ἢ. amplissimum] Ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριάμβων. Sardiniensem] (θριάμβον) ἀπορρέοντα ἐκ τῆς καθυποτάξεως τῆς Σαρδηνίας (233 π. Χ.)

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] ἰδ. 1, 3. Τοῦτο ἔγινε διαρκούντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. nactus] τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (ἰδὲ καὶ 2, 2 : consulatu peracto). Ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε). ipse αὐτὸς οὗτος. neque] ἀλλὰ δὲν. per senatum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου ἥτις κατὰ κανόνα ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀληθῶς). quod] διότι. (αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit). quā ex re] δι' ὃ. privatus] κατηγορούμενον· ἀντί δηλ. νὰ μεταβῇ ὡς διοικητής. in urbe] κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ Ρώμη (πρβλ. **ἄστν** = Ἀθῆναι καὶ νῦν **Πόλις** = Κωνσταντινούπολις). — censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσετο ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ στρατηγίαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμιώτατον τῶν ἀξιωματῶν τῆς ἐλευθέρως πολιτείας (τ. ἔ. τῆς Ρώμης ἐπὶ τῶν ὑπάτων).

3. sevērē praeſūit] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius Ἰδὲ 1, 1. nobiles] ἐξεδίωξέ τινας τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novas] ἐνῶ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικά τῆς τρυφῆς μέτρα, τοῦναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ

ἀνδριάντα μὲ τὴν ὥραιαν ἐπιγραφὴν. edictum] οἱ τιμηταὶ ἀναλαμβάνοντες τῆς ἀρχῆν ἢ ἐδῆλουν εἰς ἴδιον διάγραμμα, ἢ ἐποίουν προσθήκας εἰς ἐκεῖνο τοῦ ἀρχοντος, ὃν διεδέχοντο εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐκεῖνα τῶν πολιτικῶν ἢ κοινωνικῶν ἠθῶν, ἅπερ ἀπεδοκίμαζον—quā rē] ἵνα (ἀντὶ quibus rebus)=ut eā rē. luxuria] αὕτη αἰτίαν εἶχε τὸν εἰσρεύσαντα εἰς Ρώμην πλοῦτον ἐκ τῶν ἐπιτυχῶν ἐξωτερικῶν πολέμων.

4. octoginta] ἦτοι εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν, ἐπομένως τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναι πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ τὴν χρονικὴν μόνον περίοδον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extrēmam aetātem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. tentātus] λέγεται ὅτι 44^{κις} (ἢ κατ' ἄλλους 50^{κις}) ἐνήχθη καὶ τοςάκις ἠθρώθη.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnībus rēbus] ἐν παντί, εἰς ὅλα. singulārī industrīā] ἀφαιρ. ἰδιότητος. et-et-et-et-et] πολυσύνδετον. Νὰ μεταφρασθῇ πρέπει μόνον τὸ τελευταῖον et.—agricōla] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἢ de agri cultura (=περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν τοῦ Κάτωνος σφύζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον περὶ λατινικὸν ἔργον. perītus iurisconsultus]= iuris peritissimus. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς ρήτωρ. Ὁ Κάτων ὕπατος, ἐκυρίευσεν μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς Ἑλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὕπατον Γλαβρίωνα, φανείς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος. Ἰδὲ καὶ Ἀνν. 8, 3 : Thermopylis-probabilis] τοῦτο εἶναι μέτριος ἔπαινος. Παρὰ ταῦτα ὁ Κάτων εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἦτο ρήτωρ πρώτης γραμμῆς. cupidissimus] litterarum] γεν. ἀντικειμενική.

2. senior] ἀρκετὰ γέρον. Ὁ Κάτων «πόρρω πανάπασιν ἡλικίας» ἔλαβεν εἰς χεῖρας ἑλληνικὰ βιβλία, καθότι θεώρει τὴν ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ ρωμαϊκὰ ἦθη. possit] ἀντὶ posset. Ἐνεστῶς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἢ προᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπως. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας εἰς ὃ ἀναφέρεται ἢ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις : quod...—de Graecis, de Italicis] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π. χ. id, aliquid, quiddam).—quod ei (ἰδὲ Ἀνν. 11. 5 : intellēgi) fuērit incognitum)=quod ille non

investigaverit et scierit, ὅπερ ἐκεῖνος δὲν ἠρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ διότι ἐξαρτῶνται ἐξ ἄλλης ὑποτακτικῆς.

3. oratiōnes] ἐδημοσίευσεν πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πενήτηκοντα λόγους ρητορικοὺς, ἕνεκα τῆς μακροῦς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησε πολιτικοὺς καὶ δικανικοὺς, ὧν ἐλάχιστα ἀποσπάσματα μόνον σφύζονται. historias] ἱστορικὸν ἔργον, ρωμαϊκὴν ἱστορίαν. sunt] ὑπάρχουν. primus] ἔνν. liber.—unde orta sit]=τὰς «Κτίσεις». omnes] δηλ. libros.—Origīnes] «Ἀρχάς». Ἐκλήθησαν οὕτω εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἤτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἴδρυσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origīne) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότατον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου προῖόν τῆς ρωμαϊκῆς πεζογραφίας, δυστυχῶς ὁμως δὲν σφύζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. bella] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δευτέρου Καρχηδονιακόν. diripiūt] οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάζουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἠθώθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δὴ. non nomi-pāvit] ἐμνημόνευσεν ὁ Νέπως τὰ ὀνόματα τῶν ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένων ἀρχόντων, ἀλλ' ὁμως εἰς τὴν διήγησιν τῶν γεγονότων μετεχειρίζετο μόνον τὸ δηλωτικὰ τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων ὄνόματα (π.χ. consul, praetor κ.τ.τ.). res] τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. libris.—fiērent... viderentur] τὸ πρῶτον ἀναφέρεται εἰς πᾶν ὅ τι ἦτο ἄξιον θαυμασμοῦ, τὸ δεύτερον εἰς πᾶν ὅ τι ἦτο ἀξιοθέατον (π.χ. τοπεῖον, μνημεῖον κτλ.). admiranda] κοινὸν εἰς ἀμφοτέρα τὰ ρήματα. Διηγεῖται π.χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpīna, περὶ ὄρους ἐξ ἄλατος εἰς Ἰσπανίαν κτλ. in quibus] ἔνν. libris.

ΑΤΤΙΚΟΣ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν καταγωγὴν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompus, υἱὸν τοῦ Νομᾶ. perpetuō] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit.—equestrem] ἰππικόν. Καὶ ὅμως ἠδύνατο, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης περιουσίας ἣν εἶχε, νὰ συγκαταριθμηταί μεταξὺ τῶν Συγκλητικῶν.

2. usus] Ἰδὲ Ἀνν. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του. filium erudīvit] δηλ. erudiendum curāvit (=ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

3. erat in puēro εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae tradebantur] (ἀντικειμ. τοῦ acciperet καὶ pronuntiāret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. oris] (ὄνομαστ. ος) τῆς προφορᾶς. clarīus... quam... possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον θὶ ἠδύναντο νὰ...

4. quo ἀντὶ quorum.—filīus] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρατηγοῦ Γαίου Μαρίου — quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi. — fuērit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vita.—adulescentūlus] ὡς νεανίας. plebēi tribūnus] ὢν δήμαρχος. Περὶ τοῦ plebēi id. Κάτ. 1,3 illīus pericūli] τοῦ κινδύνου, εἰς ὃν ἐκεῖνος (ὁ Σολπίκιος) ἐφέρετο (ἐκρημνίζετο) ἢ τοῦ κινδύνου, ὅστις εὔρεν ἐκεῖνον (τὸν Σολπίκιον). namque αἰτιολογεῖ τὴν λέξιν affinitatem.—Servīo] δοτική.

2. Interfecto Sulpicīo] μετοχὴ ἀπόλυτος χρόν. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ.—vivendi] facultātem vivendi.—quin = χωρὶς νὰ... dissociātis anīmīs] μτχ. ἀπόλ. αἰτιολογική, ἐπειδὴ... cum] χρόν. ἐν ᾧ. studīis δοτ. εἰς τὸ obsequendī.—Athēnas] εἰς Ἀθήνας. Αὗται εἶχον περιέλθει εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ρωμαίων. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ τοῦ 86-85 προσέλαβε καὶ τὸ ἐπώνυμον Ἀττικός. iuvit] ἡ ὑποστήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφίξεως αὐτοῦ. adulescentem Marīum] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicātum] ἐνν. patriae. Παράθεσις μὲ ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius] = διότι τούτου. fugam] τὴν φυγὴν (ἐνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ.) pecuniā] ἀφαιρ. τοῦ ὀργάνου.

3. alīquod] Τὸ alīquod μετὰ τὸ ne εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod.

—eodem] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π.χ. εἰς τὴν Ἡπειρον). hīc] ἐνταῦθα. ita... ut esset] οὕτως... ὥστε νὰ εἶναι.

4. eōrum = Atheniensium adolescentūlo] οὐσ. opībus] ἀφαιρ. διὰ τῶν χρημάτων καὶ τῆς χρηματικῆς πίστεως αὐτοῦ. cum = ὁσάκις, ἕάν, eius] δηλ. versurae faciendae.—se interposūit] παρενεβλήθη, ἐμεσίτευσε. atque ita καὶ δὴ οὕτως. accepērit] ἐδέχθη. quam dictum esset] ἢ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι δηλοῖ ἀόριστόν τι = ἢ ὅσον (ἐκάστοτε) προσδιωρίζετο, τοῦ ἐκάστοτε ὀριζομένου, τοῦ χρονικοῦ ὀρίου τῆς ἀποδόσεως τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον eos δηλ. Athenienses, διότι ἐβोधῆθαι ἐξ ἰδίων του χρηματικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερονδίου πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὄργανου = indulgentiā suā.—neque] ἔνν. patiebatur.—multiplicandis usūris ἀφαιρ. τοῦ ὄργανου = multiplicandu usūras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων.

6. aliā σύναφον μὲ τὸ liberalitāte. — singūlis] εἰς ἕκαστον. sēni ἀντὶ ἕξ. Athēnis εἰς τὰς Ἀθήνας.

Κεφάλαιον 3.

1. hīc εἰς τὰς Ἀθήνας gerēbat] ὑποκείμε. Atticus. — communis... par] ἔνν. esse quo] = eo i g i t u r. quos possent] ἐτέθη ὑποτακτικὴ, διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων) = πάσας τὰς δυνατάς.

2. affūit] δηλ. Athēnis. — nē] ἐξαορτᾶται ἐκ τοῦ ρημ. restitit (resisto).—ne. . qua] = alīqua.—sibi] δοτ. ἠθικὴ. absens] ἀφοῦ ἀνεχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. alīquot] δηλ. effigīēs, statūas.—ipsi] = Attico. — Phidīae] ποῖον Φειδίαν ἔννοεῖ ὁ συγγραφεὺς ἄγνωστον. Ἴσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θὰ εἶχε καὶ οὗτος εὐεργετήσῃ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. locis] ἀφαιρ. posuerunt] ὑποκείμε. Athenienses.

3. hoc] ἐνῶ ἢ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς ὅλα τὰ ἐπόμενα ὁμῶς εἰλικύστη πρὸς τὸ specimen κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν. illud-hoc] ὑποκείμε. τοῦ ὑπονοουμένου (est ἢ) fuit. — munus fortunae—specimen prudentīae] κατηγορούμενον. quod natus est] ἐπεξηγήσις τοῦ illud.--quod] (τὸ γεγονὸς) ὅτι. in ea. . urbe] = in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ Ρώμῃ) in quā esset = ut in eā . . esset = εἰς τοιοῦτου εἴδους πόλιν, εἰς

ἦν (ὥστε νὰ . . ἔχη). orbis terrarum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ imperiī, ὅπερ
 πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ domicilium.—eandem] δηλ. urbem. Ἀντικεῖμ.
 τοῦ habēret.—patriam . . et domum] κατηγορ. (προβλ. τὸ ἡμέτερον
 «γέννημα καὶ θρόνον»). Ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονή του ὑπῆρξε τυχαία
 καὶ προσωρινή καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς διέμεινε ῥωμαῖος πολίτης.
 quod] (τὸ γεγονός) ὅτι. Σύναφον πρὸς τὸ ἐνν. f u i t.—doctrinā] ἀφαιρ.
 Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā, ἰδὲ 17,3 omnes] ἀντι δοτ. omni-
 bus.—unus] (πλεοναστική ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus) =
 μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (=civitati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ
 carissimus. Ἰδὲ 2,4 : gratiam.

Κεφάλαιον 4.

1. tranquillātis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ . . . consulibus]
 ὑπάτων ὄντων. desiderii] γεν. ἀντικεῖμ. εἰς τὸ dolōrem τῆς (μελλον-
 τικῆς) ἀπουσίας του, τῆς ἀπομακρύνσεώς του, διὰ τὴν . . . naturā] ἀφ.
 τῆς ἰδιότητος. cuius] = οὗ, τοῦτου λοιπόν. ut] Ἡ σύντ. : ut benivo-
 lentiam huius. quem nemo ferre posset ad summam senectūtem
 (δηλ. Caeciliī) sine offensione (huius) retinuerit (διετήρησε). quem,
 posset] ἐτέθη ὑποτακτ. διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. huius γεν.
 ἀντικεῖμ. εἰς τὸ offensione.—quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ.
 Atticus.

Κεφάλαιον 5.

2. testamento] ἀφαιρ. ὄργαν. adoptavit] ἔκτοτε ὠνομάζετο Q.
 Caecilius Q. f. Pomponius Atticus.—soror Attici]=Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ ῥήτορος. easque]
 =καὶ μάλιστα (κατὰ λέξιν=καὶ τοῦτον). conciliārat=conciliāverat
 cum quo] ἀντι quocum. etiam] ἔτι ἀκόμη. ut]=ita ut εἰς τρόπον
 ὥστε. iudicāri] ἀπροσώπως=νὰ κρίνῃ (νὰ ἴδῃ) τις. possit] ἐτέθη
 ἐνεστὼς διότι τὸ λεγόμενον ἴσχυε καὶ ὅτε ἔγραφεν ὁ συγγραφεύς.

4. utebātur intīme Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήμιος φίλος τοῦ . . .
 —autem] δέ, πρὸς τούτοις. iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89—68 π.Χ.
 ut] μετὰ τὸ ut συμπλήρωσον διὰ τοῦ inter eos.—intellēgi] νὰ κατα-
 νοηθῇ, νὰ κατανοήσῃ τις. essetque]=atque (ut) esset(ὑποκ. εἶναι ὁ
 Ἀττικός). talium] τοιούτων, οὔτω μεγάλων.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publicā] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium corūla] κατηγορ. (γεν. κατηγορικῆ)—optimatium (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen]—χωρὶς ἐν τούτοις νὰ . . . quod] διότι. Ἡ σύντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in suā potestāte quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus). Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in suā potestāte] κύριον ἑαυτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅ,τι θέλουν.

2. cum] εἰ καὶ (=quamvis). peti-capi-geri]—ἡ ἐπιζήτησις, ἀπόκτησις-διαχείρισις. more maiōrum] ἐντίμως (ὡς οἱ παλαιότεροι) ἄνευ δηλ. τεχνασμάτων (σκανδάλων) κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod.. possent] ὑποκ. honōres—διότι ἦσαν (κατὰ τὸν Ἀττικὸν) δυνατὰ (ἦτο δυνατή). Ἡ ὑποτακτικὴ διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservātis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος—ἄνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti more maiōrum] = ἐν μέσῳ . . . tam] ἐπιτείνει τὸ effūsi.—e re] πρὸς ὄφελος τῆς . . . Tò res ἐνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αιτιολογική).

3. praes-manceps] ὁ μισθωτῆς ἢ ὁ ἐργολάβος (manceps) ὄφειλε νὰ καταβάλλῃ χρηματικὴν τινα ἐγγύησιν ἢ τοῦλάχιστον ἀξιοχρεῶν ἐγγυητὴν (praes).

4. praefectūras] τὰς ἐπαρχίας δηλ. τὰς διοικήσεις. Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura.—sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη ὥστε... ἠκολούθησε (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη).—honōre] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus.—qui ne quidem] ἀναφ. συμπερ. = ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος ὥστε οὐδὲ . . . ἠθέλησε. Cicerōne]. Ὁ Κ. Κικέρων (ιδὲ 5, 3) ἐχορημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61—59 διοικητῆς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἂν καὶ (ἠδύνατο). cum] ἀφοῦ. praetoris] τοῦ (ἄλλοτε πρᾶιτώρος στρατηγοῦ καὶ νῦν) ἀντιστρατήγου.

5. quā in re=in quo καὶ διὰ τοῦτο. Ἀναφέρεται εἰς ὀλόκληρον τὴν § 4. cum] αιτιολ. criminum] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παρᾶ-

σχουν λαβὴν κατηγορίας. Ὁ Κόϊντος Κικέρων π.χ. ἠπειλήθη πρὸς στείγην διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quō fiēbat ut] τούτου ἕνεκα. eius] γεν. ἀντικειμ., ἢ πρὸς αὐτόν. cum] αἰτιολ. officio] δοτ. non timore] οὐχὶ ἐκ φόβου πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. spei] καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] = esse tribuendum...

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero.. minus.. quam] ἀλλὰ δὲν... ὀλιγώτερον... ὅσον. pater familiās = pater familiae. Τὸ familiās εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐν. cum] [ἀν καὶ (=quamvis). illo] β' ὄρος συγκρ. = quam ille — neque tamen non] ἐν τοσούτῳ (μ' ὄλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατόκησε (εἶχε ὄραιο σπίτι).

2. ab avunculo] Ἰδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius] = eius αὐτε m τούτου δέ. aedificiō - silvā] ἀφαιρ. σύν. πρὸς τὸ constābat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου = domus. — salis — sumptus] γεν. διαιρ. si quid] = si aliquid coactus est] συμπλήρωσον commutāre.

3. usus est familiā] ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀρίστην. optimā] Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὄραίους (πρβλ. κατωτ. formā) ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα εὐπορίας. utilitāte - formā] ἀφ. τοῦ κατὰ τι. formā] συμπλ. iudicandum est — in eā] = in Attici familia. — anagnostae et librarii (προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δοῦλοι). qui non] = talis ut τοιοῦτος ὥστε νὰ μὴ. utrumque horum] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφὴν. apprime boni] συμπλ. erant.

4. horum] γεν. διαιρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] Γνωστὸν εἶναι ὅτι ὡς δοῦλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci. — quod = id quod (ἀντικείμεν. τοῦ concup.). a plurimis] συμπληρ. fieri, τ. ἔ. concupisci. — vidēas] ὑποτακτ. δυνητική. Ἐπὶ ἀορίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' πρόσωπον = vidēre aliquis potest δύναται τις νὰ ἴδῃ. continentis] = proprium (= ἴδιον) continentis (= ἐγκρατοῦς). industriā] ἀφαιρ. pretio] δι' ἀγορᾶς διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. aliquid. non mediocris] = magnae. est diligentiae] τὸ est κεῖται ἑλλειπτικῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος est signum (σημεῖον) diligentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. elēgans - magnificus - splendīdus - sumptuōsus] συμπλ. erat.

6. nec praeteribo] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον solitum (ἐνν. esse), τὸ ὁποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου=ὄτι συνήθως ἐδαπάνα. quamquam] μὲ ὑποτακτ. πολὺ σπάνιον. visum īri σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητικὴ=putare possum.—cum] μολονότι. lautus]=splendīdus.—domum suam] εἰς τὸν οἶκόν του. terna milia] ἐνν. sestertiūm=3000 σηστερτίων. expensum] Ἡ λέξις αὕτη μένει ἀμετάβλητος. sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ.

7. hoc] (οὐσιαστικῶς)=τὸ γεγονός τοῦτο. auditum] ἔξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] ἔξ ἰδίας ἀντιλήψεως. praedicamus-interfuimus] ἀντὶ α'. ἐν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (=Attico). rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroāma] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audīvit. Εἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀγανγνωστῶν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπόμενον quam anagnostem = praeter anagnostem. — nos quidem]=ego quidem ἐγὼ τοῦλάχιστον. aliquā] οὐχὶ ullā διότι τὸ non unquam sine ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum.—apud eum] παρ' αὐτῷ (σπίτι του). cenatum est] ἀπροσ.=ἐδεῖπνησαν. animo] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος.

2. eos. . . quorum]=tales ut eorum.—abhorrērent] ὑποτακτικῆ, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ moribus.—cum] εἰ καὶ (=quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἔνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit-vixerit-steterit] μετάφρασον δι' ἀορίστων=ὥστε. . . in sestertio viciēns]=in viciēns centenis milibus sestertiūm ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν. . . 2.000.000 σηστερτίων. in sestertiō centiēns]=in centiēns centēnis milibus sestertiūm=10.000.000 σηστερτ. quam. . . instituērat]=solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρ. in utraq̄ue fortunā] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000,000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) ὡς καὶ πολυτελεῖς ἐξοχικὰς οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ρωμαῖοι. eius]=Attici.—omnis] σύναψον πρὸς τὸ reditus.—urbānis] δηλ. τῆς Ρώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἅτινα οὗτος ἐξεμίσθου. Ὁ Ἀττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἡπειρον (πρὸβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς

Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π. Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] σύναφον πρὸς τὸ solūtum (ἐνν. esse).—non magnitudine sed ratione] ἀφαιρ., οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου. Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύνανται τις νὰ συμπεράνη πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ἰδιότης αὕτη εἰς τοὺς Ρωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἐνν. in alio. itaque]—et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur.—promittēbat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. liberālis-lēvis] γεν. τῆς κτήσεως=ἴδιον. . . Συμπλ. esse. Ἴδὲ 13,4 : continentis.—quod. . . posset] ἀντικειμ. τοῦ pollicēri. Τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ, διότι quod=tale ut id non. . .

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod]=si quid ἕαν τι, ὁσάκις τι. adnuisset] Ἡ ὑποτακτ. δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā. . . curā] ἀφαιρ. τῆς ἰδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμεν. τοῦ pertaesum est.—suam] ἀντὶ γεν. ἀντικειμ. suī=τὴν γνώμην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ δηλ. τὴν ὑπόληψίν του quā] β'. ὅρος τῆς συγκρίσεως.

3. quo fiēbat ut] ἰδὲ 6, 5. Cicerōnum]=Marci et Quinti Cicerōnis. Ἴδὲ 5, 3. iudicāri] ἀπροσώπως. inertia-iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμεν. ἐνν. e u m.

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος ὢν. Ὁ μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν, ὁ δὲ Ἀττικὸς 27 ἐτῶν. idem] ὁ αὐτός, ὁμοίως. senex] (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adulescens)=cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Ἀττικὸς ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. cui aetati] (δοτ. ἠθικὴ) τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν δημηλίκων. fuerit artissimus]=προσηρομόσθη (συνεφώνησε) καλύτερον.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγητικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. ei] = M. Ciceroni.— ut] =tam praecipue... (ὥστε). fuerit] ὑπῆρξεν.

3. *ei rei*] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἀττικόν. *indicio... eos libros*] Πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος ἅπερ ἐπιγράφονται *de amicitia* (= περὶ φιλίας) καὶ *de senectute* (= περὶ γήρατος). *de eo*] = *de Attico*. — *sedecim volumina*] Ἡ «*συναγωγή*» τῶν πρὸς Ἀττικόν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. *ab consulatu*] ἀπὸ τοῦ 63 π.Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα. *eius*] = *Cicerōnis*. — *ad extremum tempus*] ἐνν. *vitae Ciceronis* μέχρι τοῦ 44 π.Χ. ἤτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. *missatum*] πεμφθεισῶν, ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν: *γραφεισῶν*. *quae*] δηλ. *volumina* — *qui legat*] = *si quis ea legat* εἰάν τις ἤθελεν ἀναγνώσει. *desideret*] ἤθελεν ἐπιθυμήσει, ἤθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψιν ἱστορίας συγχρόνου.

4. *principum*] π.Χ. τοῦ Πομπηίου, τοῦ Καίσαρος, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὀκταβίου. *vitiis*] = *de vitiis*. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἰδία τὰ πολιτικά καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. *in eis*] δηλ. *voluminibus. nihil... non* = *πάν*. — *appareat-possit*]. Τίθεται ἐνεστῶς διότι ἡ ἐνέργεια παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπως. *prudentiam*] δηλ. *Ciceronis divinationem* τὴν τέχνην τοῦ μαντεύειν τὸ μέλλον. *vino se*] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.). *Tò se anti eo*. — *futura*] συμπλ. *esse* τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν. *usu*] ἰδὲ Ἀνν. 12,3. καὶ *λεξιλόγιον cecinit*] Τὸ ρῆμα κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν, ἃς οἱ μάντις (*vates*) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. *quid* (= *cur*) τί, διατί. *plura*] σύστοιχ. ἀντικείμε. *commemorem*] ὑποτακτικὴ ἀπορη(μα)τικὴ. *cum*] αἰτιολ. *hoc*] (σύστοιχον ἀντικ. τοῦ *gloriantem*) = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. *se numquam... redisse... fuisse*). *ipsum*] = *Atticum*. — *redisse*] = *rediisse*. — *aequalem*] ἐνν. *sibi*. — *ipse*] δηλ. *Atticus*. — *gloriantem*] μτχ. κατηγορηματικὴ, ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου *gloriari*, πρὸς ἕξαρον τῆς πράξεως. *extulit*] = *sepe liendam curavit*. *annorum*] γενικὴ τῆς ἰδιότητος.

2. *Hunc*] = *Atticum*. — *eā indulgentiā*] γεν. ἰδιότ. ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... *in*] (= *erga*) ἐπὶ φιλικῆς ἐννοίας. *ut*] ἢ σύνταξις: *ut duceret nefas irasci eis quos amare deberet...* (τίθεται ὑποτακτ. *deberet* διότι ἕξαορτάται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς *duceret...* καὶ δη-

λοῦ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). nefas] ὡς ἐξωτερίκευσις τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν . . . naturā-doctrinā ἀφαιρ. αἰτίου=ἐκ φύσεως, ἐκ χαρακτῆρος, ἀλλά . . . ei] δηλ. naturae.— iis] (ἀφ.) δηλ. praeceptis. — ad ostentationem] δηλ. scientiae = πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum.—summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέγιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικειμ. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπεν ὁ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὀλοκληρίαν ἀφιερωμένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ιδ.κατωτέρω), εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν (ιδὲ καὶ 3, 3 ἐν τέλει). volumine] ιδὲ Ἀνν. 13,3 : in annālī suo.—magistatūs] (αἰτιατικῇ πληθ.) ἐνν. curules τοὺς τῆς περιπορφύρου ἐσθῆτος ἀξιωθέντας, τ. ἔ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς.

2. est] ὑπάρχει. quae]=ut ea.— in eo] δηλ. volumine, libro. — ex eo] δηλ. volumine, libro. *see sum*

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευαν τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου, τῶν διακεκομμένων τῆς Ρώμης οἰκογενειῶν. ut] π. χ. M. Brutij Marci Iunii Brutij.—rogatu] Ἰδ. Ἀνν 11,4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνήκεν ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἢ λέξις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων=ἐν (χρονολογικῇ) τάξει. ιδὲ § 1 ordināvit.—quis . . .] πλαγία ἐρώτησις. Ἐννοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα=τίς, πῶς ὀνομάζετο) a quoque . . . quibusque]—et a quo . . . et quibus. Ἰδ. λεξιλόγ. λ. orior.—ortus] ιδὲ Κάτ. 1,1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλ. ὡς ἐξῆς : pari modo M. Claudii (rogatu hoc idem fecit de) Marcellōrum (familiā) ; Scipiōnis Corn. et F. Max. (rogatu de) Fabiōrum et Aemiliōrum (familiā)—quibus] β' ὄρος τῆς συγκρίσεως=iis igitur.—iis] δοτ. ἡθικῇ. notitiae virorum] γεν. ἀντικ.=noscendī claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντὶ credo ἐγὼ ὁ Κορνήλιος Νέπωσ, διὰ τοῦτο τὸ ρῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς. eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. Ἀνήκει εἰς τὸ suavitatis.—qui] ἐνν. de iis qui.—ceteros] ἄλλους τοὺς ἄλλους. Ἡ δοτικὴ συνηθετέρα.

6. singulorum] ἑκάστου. imaginibus] αἱ εἰκόνες αὐται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὐρίσκοντο εἰς τὸ Ἐμάλθειον (=τὸ ἱερὸν τῆς Νύμφης Ἐμάλθειας) εἰς τὸ τῆς Ἡλείου κτῆμα αὐτοῦ. Ἰδὲ 14, 3. exposuit] ἔνν. eos ἡ e o r n m v i t a m.—facta magistratūsque] τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ κατορθώματα. quaternis quinisque] (δύο λέξεις: quinis καὶ—ve) διὰ περισσοτέρων τῶν τεσσάρων ἢ πέντε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθούσης συμπληρω(μα)τικῆς προτάσεως. sit] (ὑποτακτ. δυνητικὴ) = ἤθελεν εἶναι.—est] ὑπάρχει, κατέχομεν. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est πρὸς τὸ confectus.—liber] βιβλίον, «**ὑπόμνημα**». confectus] = scriptus.

Κεφάλαιον 19.

1. haec hactenus] ἔνν dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου — 19ου κεφ.) vino] ἰδὲ 16, 4. edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ὄλου ἔργου ἔγινεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τώρα, δηλ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ (32 π.Χ.) ei]=Attico.—reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π. Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὀριστικῆς. potuerimus] τετελ. μέλλ. Οἱ Λατίνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ρήματος=κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docēbimus] ἀντὶ docēbo.—supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11, 6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἦθη διαπλάττουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.

2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatōris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης. divi filii] divi Caesaris filii. cum] χρόν. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἢ. elegantia] ἀφαιρ. μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ.=(οἷτινες ἦσαν ἴσης (μὲν) ἀξίας. fortuna] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliōres] συμπλήρωσον quam Octavianus erat. Οὗτοι ἄρα ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliōres. — prosperitas] ἡ εὐτυχία τοῦτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ρωμαίοις παροιμιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὔγουστος ἔμεινε **μόνος** κύριος τοῦ ρωμ. κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίω ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο

Felix.—Caesarem] ὁ Ὀκταβιανὸς ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus.—est consecuta]—obtigit ἢ μάλλον tantam prosperitatem Caesar consecutus est.—nihil...non...quod] πᾶν ὅπερ, πᾶν ὅ,τι. εἰ[δηλ. Caesari—conciliārit] (=conciliavērit) ἔνν. nihil ei non quod — quod nemo ... consēqui] τ. ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἠθικὴ. neptis] ἡ Ἀγριππῖνα (κατ' ἄλλους Βιψανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὁμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae. virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. Ἡ λέξις virgo δηλοῖ ὅτι ἡ κόρη ἤρχετο εἰς πρῶτου γάμου κοινωνίαν. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν: quae coniunctio... frequentiōrem. Τὸ ὑποκείμεν. γενικῶς εἶναι ὁ Ὀκταβιανός. ante] (ἤδη) πρό. cum] (ἰδὲ 2, 4) ὁσάκις, ἔάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς Ρώμης.—quin] χωρὶς νά. Ἰδὲ 2, 2. mitteret] δηλ. litteras.—quid ageret] πлагία ἐρώτησις. Συμπλήρωσον: scribens (γράφων) quid ageret τι ἔπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε).

2. in urbe] ἰδὲ § 1=Romae.—quam vellet] ἡ ὅσον ἤθελε. temēre] (προηγουμένης ἀρνήσεως)=facile (=εὐκόλως), fere (=σχεδόν). quo (=ut eo die) non scriberet]=quin scriberet χωρὶς νά γράφῃ. cum] ὁσάκις. quaestiōnem poeticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποιητικὴν φιλολογίαν (εἶτε τὴν ἑλληνικὴν εἶτε τὴν ρωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἔξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. Ἡ σύντ.: accidit ut... curāret, cum... prolaberetur.—vetustāte... incuriā] σύναψον πρὸς τὸ detecta.

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἐνῶ ὁ Ὀκταβιανὸς διώκει εἰς τὴν Δύσιν. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀντωνίου συνέβη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ. minus] σύναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ Ἀντωνίου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀντωνίου. (Ἰδὲ 3, 2 καὶ Ἀνν. 5, 3) Ὁ Ἀττικὸς διέτριβε τότε εἰς Ρώμην, ὁ δὲ Ἀντώνιος εἰς Αἴγυπτον. accurātē] σύναψον πρὸς τὸ certiorē facere.—sibi] τὸ sibi πλεονάζον ἐξαίρει ἔτι μάλλον τὴν ἔννοιαν.

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποίας σπουδαιότητος

(σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῖ, τί ἀξίζει, (τι θέλει νὰ ᾽πῆ). *quantae sit sapientiae*] πόσον σοφὸν εἶναι (Ἰδὲ 13,4 ἐν τέλει). *eorum*] τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Ἀντωνίου. γεν. κτητική. *maximarum rerum*] = *de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectābant*.—*quantam*] (δηλ. *aemulatiōnem et obtrectatiōnem*). *fuit necesse*] ἐνν. *in cū de re. cum*] αἰτιολ. *se*] ὑποκ. τοῦ *esse*.

Κεφάλαιον 21.

1. *cum*] χρον. ἀφοῦ (συνεπλήρωσεν). Ἦτο συνήθεια εἰς Ρώμην νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι εἰς τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἀνδρῶν διακρινομένους διὰ χρηστοθήθειαν, ἔστω καὶ ἂν οὔτοι εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Ρώμης. *ut indignisset*] ὥστε.

2. *medicinā*] ἀφαιρ. *tenesmon*] αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλην. καταλήξεως (-ον=ον.) Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων δηλοῖ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφροῦς δυσεντερίας. *cui*] δοτική ἠθικὴ μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπομακρύνσεως=χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ὁποίου. *proponebantur*] προετείνοντο, διεγράφοντο.

3. *in hoc*] δηλ. *in hoc*—*cum*] χρον. *quos*] *eos quos. ex*] ἰδ. Κάτ. 2,1. *fistulae puris*] τὴ φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου ἐπηκολούθησεν ἐμπύσις καὶ ἔπειτα παρουσιάσθησαν συρίγγια. *erupērint*] ἐξέσπασαν.

4. *hoc*] (οὐσιαστικῶς) τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνισις ἀποστήματος (= *ut per lumbos fistulae puris erumpērent*). *ei*] = *Attico—priusquam.. accideret*] ἐτέθη ὑποτακτ. διότι ἡ κυρία πρότασις (*iussit*) δὲν εἶναι ἀρνητικὴ.

5. *ut*] (εὐθύς) ὥς. *innixus - inquit*] ἐστηρίχθη* καὶ εἶπε. *quantam... adhibuerim*] πλαγία ἐρώτησις. Ἐξαφτ. ἐκ τοῦ *commemorāre*.—*hoc tempore*] κατὰ τὸν *τελευταῖον* τοῦτον καιρὸν. *cum*] αἰτιολ. *testes*] κατηγορ. *nilhil*] ἐντονώτερον τοῦ *non*.—*quibus*] δοτ. = *et quoniam vobis*.—*ut spēro*] παρενθετικῶς=ὥς ἐλπίζω. *satisfēci*] ἱκανοποίησα, ἐποίησα ὥστε νὰ πιστεύσετε (= *persuāsi*).—*nilhil reliqui fecisse*] = *nilhil reliquisse, nilhil praetermisisse* (ὅτι) οὐδὲν παρέλιπον (παρημέλησα). *quod... pertinēret*] = *tale ut pertinēret*.—*ut mihi consūlam*] ἀπαλασσόμενος δηλ. τῶν βασάνων τὰ ὁποῖα ὑπέστην μέχρι τοῦδε ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης

μου. *ignorare nolui*] λιτότης=ἠθέλησα νὰ γνωρίζετε. *mihi stat*] (ἀπροσώπως). *alere*] ἐξάρτησον ἐκ τοῦ *desinere*.

6. *his diebus*] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. *cibi*] γενική διαιρητική. *ita*] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. *auxerim*] ἠύξησα. *deinde*] ἔπειτα [*ἐὰν* δηλ. *μὴ ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου*]. *frustrā*] σύναψον πρὸς τὸ *conemini*.—*dehortando impedire*] προσπαθοῦντες νὰ μὲ ἀποτρέψετε ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. *habitā* (ἀφαιρ. ἀπόλ.) *depressit*] δηλ. *Atticus*.—*constantiā*] ἀφαιρ. τροπ. *vultūs*] εἶναι πτώσεως γενικῆς. *ut*] ὥστε. *ex vitā*] ἐννόησον πάλιν τὸ *migrāre* (= *discedere* ἢ *excedere* ἀποχωρεῖν). Οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. *cum quidem*] ἐνῶ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῶ. *quod*] ἀντικείμε. τοῦ *cogēret*. *et. . . reservāret*] (ἐννόησον τὸ *ut*, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ προηγούμενου *ne*) = *et ut. . . reservaret*. — *tum quoque*] ἀκόμη τώρα, δηλ. εἰς τοιαύτην κατάστασιν.—*superesse*] = *superstitem* (= ἐπιζῶντα) *esse*.—*eius*] δηλ. *Agrippae*.—*taciturnā suā obstinatiōne*] διὰ τῆς σιωπηρῶς αὐτοῦ ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς.

3. *cum*] χρον. = ἀφοῦ. *se*] πλεονασμός. *inierat*] ὑπερσ. ρ. *ineo pridie Kal(endās) Aprīles*] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. *consulibus*] ὑπάτων ὄντων.

4. *in lecticulā*] τὸ ὑποκοριστικὸν δηλοῖ ὡσαύτως ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς ἐκφορῶς πᾶν τὸ πομπῶδες. *ut*] ὥσπερ. *frequentiā*] ἀφαιρ. τροπ. *lapīdem*] ἢ ἀπόστασις ἐπὶ Αὐγούστου ὑπελογίζετο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ρώμης (*forum*), ἐνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

Aegātes, Ἰνυμ, θηλ. Αἴγουςαι. Ἦσαν αἱ τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας.

Aemilius (Paulus). Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος 1) ρωμαῖος ὑπάτος, ὅστις ἐφονεύθη κατὰ τὴν παρὰ τὰς Κάννας μάχην τῷ 216 π.Χ. Ην 4, 4.—2) ρωμαῖος ὑπάτος τῷ 182 π.Χ. Ην 13, 1.

Aemiliū, ὄνυμ, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων Α 18,4.

Africa, ae. θηλ. Ἀφρική, ἡ ἐπὶ τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων βόρειος παρὰ γάλιος χώρα, ἡ περιοχὴ τῆς Καρχηδόνος Ην 2,2.

Africānus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιῶνων, ἴδ Scipio.

Agrippa (Marcus Vipsanius), Μάρκος Ουίπάνιος (Βιπάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικός. Συνεξεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π.Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.

Alpes, Ἰνυμ, θηλ. Ἄλπεις, ὄρη τῆς Β. Ἰταλίας.

Alpici, ὄνυμ, ἀ. οἱ κάτοικοι τῶν Ἄλπεων.

Anicia, ae, Ἀνικία ἐξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ. Ἰδὲ καὶ Sulpicius.

Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ΄, ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223—187 π.Χ.).

Antonius (Marcus), Μάρκος Ἀντώνιος, εἰς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ.

Arpenninus, i, ἀ. τὰ Ἀρέννινα ὄρη.

Arria (via), Ἀρρία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἣς τὴν κατασκευὴν ἤρξησε (τῷ 312 π.Χ.) ὁ τιμητής (censor) Ἀππίος Κλαύδιος Καΐκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ρώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἐφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὁμως ἐπὶ Αὐγούστου κατέληγεν εἰς τὸ Βρενδῆσιον (νῦν Πρίντεζι). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐφ΄

ικανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ρώμης ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σφύζονται ἔτι λείψανα.

Apulīa ae, θηλ. Ἀπουλία, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.

Arretīnus Ἀρρητῖνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς Ἐτρουρίας (νῦν Arrezzo).

Asīa, ae, θηλ. (Ἄσσία, 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. Ἀσία Ην 8, 4. — 2) ἡ ρωμ. ἐπαρχία Ἀσία (ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ.) Α 6, 4.

Athēnae, ārum, θηλ. Ἀθῆναι.

Attīcus (T. Pomponius Atticus) ἰδ. C 3,5 Ην 13,1 καὶ A 1 καὶ ἐξῆς.

Aurelius Cotta (C.) Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ρωμαῖος ὑπάτος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π.Χ.) Ην 7,1.

Baebius, Βαίβιος ὄνομα ρωμ. οἰκογενείας, ἰδ. Tamphilus.

Balbus (L. Cornelius) Βάλβος, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Barca, ae, ἄ. Βάρκας (λ. Φοινικική, ἰδ λ. Hamilcar ἐν τέλει). Προσω_ νυμία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

Bithyni, ōrum, ἄ. Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.

Bithynīa, ae, θηλ. Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς Ἀσίας.

Blitho, ἰδ. Sulpicus.

Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος Ἰούνιος Βρούτος, υἱὸς τοῦ Μ. Βρού_ του καὶ τῆς Σεβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗ_ τος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας κατὰ τοῦ Καίσαρος.

Caecilius (Quintus), πλούσιος ρωμαῖος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικοῦ.

Caesar, āris Καῖσαρ 1), Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδολοφ_ νήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀπενε_ μήθη ὁ τίτλος dīvus (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδί_ δετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας Α 19,2. — 2) Caesar (C. Octavius). Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. Ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ imperator τῷ 29 π.Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσω_ νυμίαν Augustus. Ἦτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιάς τοῦ Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος. Υἱοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός.

Cannensis, ε, τῶν Καννῶν, πολίχνης τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannensis ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.

Capitolium, ii, οὐ. Καπετώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπετωλίου A 20,3.

Carūa, ae, θηλ. Καρὴ πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

Cato, ōnis 1) M. Porcius Cato, Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος ἢ Censorius, ἰδ. βιογρ. Κάτωνος.— 2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος ὁ ἐπονομασθεὶς Uticensis, διότι ἐφόνευσεν αὐτὸς ἑαυτὸν τῷ 46 π.Χ., δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15,3.

Cautilus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ρωμ. ὕπατος (242 π.Χ.).

Centenius (C.). Γάιος Κεντένιος. Ἦτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σεοβιλίου.

Cethegus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ρωμ. ὕπατος (181 π.Χ.) Hn 13,1.

Cicero, ōnis 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστός ρωμ. πολιτικός, ρήτωρ καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 τοῦ Δεκ. 43 π.Χ.) A 1,4. 5,4. 16,1. 19,3. — 2) Quintus Tullius Cicero, Κόϊντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5,3. 6,4. 16,2. — Πληθ. Cicerōnes=M. καὶ Q. Tullius Cicero A 15,3.

Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. Ὁ Δεύκιος Κορνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ρώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.

Clastidium, ii, οὐ. Κλαστίδιον (νῦν Casteggio) πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πρὸς Β. τῆς Γενόας (νῦν Genova).

Claudius, i 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ρωμ. ὕπατος (196 π.Χ.) Hn 7,6. — 2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (ὕπατος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρουβα παρὰ τὴν Σήνην C 1,2. — 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθεὶς εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), ὁ μετέπειτα (14—37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19,4.

Cornelius (C.), Γάιος Κορνήλιος, ρωμ. ὕπατος (193 μ.Χ.) Hn 8, 1. ἰδ. Cethegus καὶ Scipio.

Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ρωμ. ύπατος τῷ 65 π.Χ. Α 4,5.
Crēta, ae, θηλ. Κρήτη.

Cretenses, ἴσμη, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρητες.

Cyrenaei, ὄσμη, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναϊκῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι.

Diāna, ae, Ἄρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐτιμᾶτο ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται πρὸς τὴν Ἄρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.

Domitius (Cn.=Γναῖος), Δομίτιος, ρωμ. ύπατος (33 π.Χ.).

Drussilla, ae, ἰδ. Claudius ἀρ. 3.

Ennius (Q.=Quintus), Κόϊντος Ἐννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ρωμ. λογοτεχνίας. Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 239 π.Χ. ἐν Ρωδαίαις (νῦν R u g g e) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον *annales* (= Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῶν Ρωμαίων ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Αἰνείου εἰς τὴν Ἰταλίαν μέχρι τῶν ἑαυτοῦ χρόνων.

Erigotius, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡλείου κείμενος.

Eryx, ὕσις, ἄ. Ἐρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν [Monte] San Giuliano).

Etruria, ae, θ. Ἐτρουρία (νῦν Toscana), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας.

Eumenes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197-159 π.Χ.).

Falernus (ager), ὁ Φαλερὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.

Fabius 1) Quintus Fabius Maximus Verrucosus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctator=Μελλητής), ύπατος τῷ 214 π.Χ., ὀνομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονικὸν πόλεμον Ην 5, 1 καὶ ἐξῆς, C 1, 2. Α 18, 4. Πληθυντ. Fabii, ὄσμη, ἄ. τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων Α 18, 4.— 2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ρωμαῖος ύπατος τῷ 183 π.Χ. Ην 13, 1.

Feretrius, Juppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρμαχος, Ζεὺς ὁ μικρῆς (χυρίως = ὁ θεὸς τῶν σκύλων, τῶν λαφύρων). Ὁ ναὸς τούτου ἱδρῦθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπετωλίου.

Flaccus, ἰδ. Valerius.

Flamininus (Titus Quintius), Τίτος Κοϊντίος Φλαμινίνος, ρωμαῖος ύπατος (τῷ 177 π.Χ.), νικητῆς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακε-

δονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π.Χ.), ἐλευθερωτῆς τῶν Ἑλλήνων.

Flaminius (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὑπάτος (217 π.Χ.).

Fregellae, ārum, θ. Φρεγγέλαι (νῦν Cerreto), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ. τῆς Ῥώμης.

Furius (C.), Γάιος Φούριος, ῥωμαῖος ὑπάτος (196 π.Χ.).

Galba, ae, (Servius Sulpicus), Σέβριος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ (151 π.Χ.).

Gallia, ae, θ. Γαλατία. Αὕτη ἦτο διηρημένη εἰς δύο μέρη: εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3, 4 καὶ εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).

Gortynii, ōrum. ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὄνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης, οἱ Γορτύνιοι.

Grachus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρόνιος Γράγχος (Γράχκος), ῥωμαῖος ὑπάτος τῶ 215 καὶ 213 π.Χ. Ἐφρονεύθη τῶ 212 π.Χ.

Graecus, ἑλληνικός, ἑλλην Hn 13, 2. C 3, 2,

Grāius (προφ. Grājus) saltūs, «Γραΐγια Ἄλπεις» (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig = φαιὸς βράχος), ὁ αὐχὴν (ἢ κλεισώφρεια) τοῦ μικροῦ Ἄγ. Βερονάρδου. Ὅτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ. ἔ. Γραΐαι Ἄλπεις ἐκ τοῦ graius = graecus) ἀπὸ τοῦ ἑλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.

Hadrumētum i, ō. Ἀδρούμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν Susa).

Hamilcar, āris, Ἀμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα. Ὅνομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπερέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart (Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου πολιοῦχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο Barag (Barak ἢ Barca = ἀστραπή, τὸ ἀστράπτον ξίφος).

Hannibal, ālis, Ἀννίβας. Ὅνομα πολλῶν Καρχηδονίων στρατηγῶν. Ἡ λέξις εἶναι Φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Τὸ baal (Baal = Βῆλος).

Hasdrūbal, ālis, Ἀσδρούβας 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229—221 π.Χ.) Hm. 3, 2. Hn 3, 1.—2) ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα φονευθεὶς (207 π.Χ.) παρὰ τὴν Σήνην Hn 3, 3. C 1, 2.

- Helvius (C.) Γάιος Ἐλβιος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (169 π.Χ.).
- Hercules, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὀνομαστὸς ἔθνικὸς ἦρος τῶν Ἑλλήνων.
- Hippo, opis, ἄ. Ἰππῶν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν Βοηα).
- Hispania, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἢ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae, αἱ δύο Ἰσπανίαι τ.ἔ. Hispania citerior (Tarracoenensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβηρος (νῦν Ἐβρου). Hispania ulterior Lusitania καὶ Baetica βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβηρος.
- Hortensius (Quintus Hortensius Hortalus), Κόιντος Ὀρτή(ν)σιος Ὀρταλος (114—50 π.Χ.) ὀνομαστὸς ῥήτωρ, σύγχρονος τοῦ Κικέρωνος.
- Italia, ae, θ. Ἰταλία. Italicus, ἰταλικός.
- Iuppiter (καὶ Iupiter), γεν. Ἰούβις (πρόφ. Ἰούβις), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20,3.—Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal, τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2,3. Ἰδ. Feretrius.
- Karthaginiensis, e καὶ carthaginiensis), Καρχηδόνιος Hn 6,2. (οὐσ.) Hn 1,1. Οὐσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι, ἰσχυρὸς ἐμπορικὸς καὶ λίαν ἐξηπλωμένος λαὸς Hm 1,3. 2,3. Hn 7,1. ἐξ.
- Karthago, gēnis (καὶ Carthago), Καρχηδών. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικήs, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφύζονται ἐρείπια παρὰ τὴν Mersa ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ τῷ 146 π.Χ.
- Labēo, id. Fabius ἀρ. 2.
- Lacedaemonius, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης).
- Ligures, um, ἄ. Λίγυες, Λιγυστῖνοι, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν Γενοβα).
- Longus (Tiberius Sempromnius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Λόγγος (ὑπατος τῷ 118 καὶ 194 π.Χ.).
- Lucullus (Lucius Licinius), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, ρωμαῖος

ἕπατος (74 π.Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ, γνωστὸς διὰ τὰ πλοῦτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν.

Lusitāni, ὄγμ, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοί. Ἰδ. Hispaniā.

Lutatius (C. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάτιος Κάτλος, ρωμαῖος ἕπατος τῷ 242 π.Χ.

Mago, ὄνις, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀνίβα.

Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλῆρες Marcus Claudius Marcellus), 1) ρωμ. ἕπατος τῷ 212 π.Χ., περιφημὸς στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Ηπ 5,3 C 1,2. —2) ρωμαῖος ἕπατος τῷ 183 π.Χ. Ηπ 13,1.—3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ἕπατος τῷ 50 π.Χ. Πληθ. Marcelli, ὄγμ, ἄ. ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων A 18,4.

Marcius (C.), Γάιος Μάριος, ρωμαῖος ἕπατος τῷ 82 π.Χ., υἱὸς τοῦ γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα, νικητὴς τῶν Κίμβρων καὶ τῶν Τευτόνων.

Maximus ἰδ. Fabius.

Minucius 1) Quintus Minucius Thermus, Κόιντος Μινούκιος Θέρμος, ρωμαῖος ἕπατος 193 π.Χ. Ηπ 8,1.—2) Marcus Minucius Rufus, Ἰππαρχὸς ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Ηπ 5, 3.

Nero, ἰδ. Claudius ἀρ. 2.

Nomentanus, Νωμεντανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν Mentana), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ τῆς Ρώμης. Nomentanum (praedium) κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.

Numidae, ἄγμ, ἄ. Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.

Padus, ἄ. Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po). πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Pamphylium mare, οὐ. Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Paulus, ἰδ. Aemilius.

Peduceus (Sextus), Πεδουκαῖος, φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ.

Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν Pergama), ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασι-

- λείου ἐν Μ. Ἀσία Hn 10, 2. 11, 5. Οὐσ. Pergamēni ὄrum, ἄ, οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11, 7.
- Pergenna, ae, (Marcus), Μάρκος Περγέννας, ἐπιφανῆς ρωμαῖος ὕπατος, τῷ 92 π.Χ., τιμητῆς τῷ 86 π.Χ.
- Phīdīas, ae, Φειδίας.
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε΄, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 220 — 179 π.Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος (Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσία.
- Prusīa, (καὶ Ptusīas), ae, Προυσίας ὁ Α΄, βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας (228 — 180 π.Χ.).
- Pyrenaeus saltūs, ἄ. τὰ Πυρηναῖα, σειρὰ ὄρεων μεταξὺ τῆς σημ. Γαλλίας καὶ τῆς Ἰσπανίας.
- Quirinālis collis, ἄ. ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότατος τῶν ἐπτὰ λόφων τῆς Ρώμης (νῦν Montecavallo). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ρωμύλου).
- Rhodānus, i, ἄ. Ροδανὸς, (νῦν Rhodane), ποταμὸς τῆς Γαλατίας ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.
- Rhodīi, ὄrum, ἄ. οἱ Ρόδιοι, οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ρωμαίων.
- Rōma, ae, θ. Ρώμη πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ Ρωμαϊκοῦ βασιλείου.
- Romānus, Ρωμαῖος. Οὐσ. Romāni, ὄrum, ἄ. οἱ Ρωμαῖοι.
- Romūlus, Ρωμύλος, πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ρώμης.
- Rubrum mare, οὐ. ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (ἡ νῦν Ἐρυθρὰ θάλασσα καὶ ὁ Περσικὸς κόλπος).
- Sabīni, ὄrum, ἄ, οἱ Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α. τοῦ Λατίου. In Sabīnis=ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων C 1,1.
- Saguntum, i, οὐ. Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορείως τῆς Valentia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro) κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα τῷ 219 π. Χ. Hn 3,2.
- Sardinīa, ae, θ. Σαρδῶ, Σαρδηνία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς Ἰταλίας. Sardinīensis, e, ἀνήκων εἰς τὴν Σαρδηνίαν.
- Scipīo, ōnis 1) P. Cornelīus Scipīo, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων,

ὑπατος τῷ 218 π. X. καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4,1. -2) P. Cornelius Scipio Africānus παῖσις (ἐγεννήθη περὶ τὸ 235 π. X. ἀπέθανε τῷ 184 π. X.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητῆς τοῦ Ἀννίβα ἐν Ζάμα τῷ 204 π. X. Hn 6,1. —3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαίου Μετέλλου Πίου υἱοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio, ὑπατος τῷ 52 π. X. πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18,4.

Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον.

Servilius (τὸ πλῆρες Cn[aeus] Servilius Geminus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ὑπατος τῷ 216 π. X.

Sicilia, ae, θ. Σικελία.

Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (=ἐκ τῆς καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστοριῶν.

Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἴλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος (Σπάρτης), ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα.

Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ὑπατος τῷ 32 π. X.

Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος δικτάτωρ τῷ 82 π. X. ἐχθρὸς τοῦ Μαρίου. Sullanus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.

Sulpicius 1) P. Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὑπατος τῷ 200 π. X. Hn 7,1.—2) P. Sulpicius Rufus, δήμαρχος τῷ 88 π. X. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus, ὀνομαστὸς δήτωρ καὶ νομομαθῆς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διετέλεσεν ὑπατος τῷ 51 π. X. A 2,1—3) Sulpicius Blitho Σολπίκιος Βλίθων, ῥωμαῖος χρονογράφος Hn 13,1.

Syria, ae, θ. Συρία χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου (νῦν S o r i s t a n).

Tamphiliānus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus), θ. οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἰδιοκτῆτου αὐτῆς Ταμφίλου.

Tamphilus, Τάμφιλος, Cn. Baebius, καὶ M. Baebius, ῥωμαῖοι ὑπατοι τῷ 182 καὶ 181 π. X.

Terentius (τὸ πλῆρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων) ῥωμαῖος ὑπατος τῷ 216 π. X.

Thermopylae, *arum*, θ. Θερμοπύλαι.

Tiberis, *is* (αἰτ. Tiberim, ἀφαιρ. Tiberi) ἄ. Τίβερις (νῦν Tevere) πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων διέρχεται διὰ τῆς Ῥώμης.

Torquatus 1) Manlius Torquatus, Λεύκιος Μάνλιος Τορκουάτος, ὀνομαστός ῥωμ. ρήτωρ, ἕπατος τῷ 65 π. Χ. A 1,4. 4,5.—2) Aulus Manlius Torquatus, Αὔλος Μάνλιος Τορκουάτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15,3.

Trasumēnnus, *i*, α. (κατὰ παραλείψιν τῆς λέξεως Iacus ἄρσ.=λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐτροουρίας (νῦν lago di Perugia).

Trebia, *ae*, ἄ. Τρεβίας (νῦν Trebbia), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν Piacenza).

Tullius, Τύλλιος, ἰδ. Cicero.

Tusculum, *i*, οὐ. Τοῦσκλον, (νῦν Frascati) πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλμ. μακρὰν τῆς Ῥώμης.

Utica, *ae*, θ. Ὑτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν Henschirbu Schater).

Valerius (C. Valerius Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατεία τῷ ἔτει 199 π.Χ. καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ τῷ 184 π. Χ.

Venusia, *ae*, θ. Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρὶς τοῦ ρωμαίου ποιητοῦ Ὀρατίου.

Vettones, *um*, ἄ. οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ἰσπανίαν.

Vipsanius, ἰδ. Agrippa.

Volso, (γεν. Volsonis), Cn. Manlius Volso, Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων (Βόλσων), ρωμαῖος ἕπατος τῷ 189 π. Χ.

Zama, *ae*, θ. Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρχηδόνος.

Λ Ε Ξ Ι Λ Ο Γ Ι Ο Ν

ā ἢ āb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π. γ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς· ἀπὸ Hn 2,2. 6,3. 7,7. A 14,2. 20,1. usque a ἀπὸ Hn 2, 1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τινος (ἡμεῖς λέγομεν : ἐναντίον) Hn 9,4. 10,5. 2) χρονικῶς· ἀπὸ C2,4. 3,2. A 16,3. 18,3 (a stirpe). 3) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους· ἀπὸ, ἐκ A 1,1. 18,3. (a quōque ortus=et a quō ortus). 4) πρὸς δῆλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας. a patre accipio παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω A 14,2. 5) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου=ὑπὸ, παρὰ (+γεν.) ab-aliēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἐπανίστημί τι (κινῶ ἢ ἐξεγείρω εἰς ἐπανάστασιν), κάμνω τινὰ νὰ ἀποσκιρτήσῃ Hn 2,2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστάσαι,

ἀποσκιρτήσασαι Hn 2,4. ab-est, ἰδ. absum. ab- horrēo, ὕϊ, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν, διαφέρω. ab-ŷcio (πρόφερε ab jicio ἐκ τῆς ab καὶ iacio), iēcio, iectum, 3. (ἀπορρίπτω) 2) ρίπτω (τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς εὐτελοῦς ἀξίας [παραπειῶ]). abs-tīnēo abs καὶ tēnēo), tinūi, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω. ab sens, ἰδ. absum. ab-sum, afūi, abesse εἶμαι ἀπὸν. ἀπέχω μακράν. absens ἀπὸν Hn 2,1. 8,2. A 3,2. 20,4.—2) ἀπὸν (ἄνευ ἐπεμβάσεως) Hn 5,3. ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h) ἢ atque (πρὸ φων. καὶ συμφ.) καί, καὶ δῆ. multo aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque antea ἄλλα (διαφορετικὰ) ἢ πρότερον.

Ὁ Δ Η Υ Ι Α Ι

Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a, um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ. Οἱ σημειούμενοι μεθ' ἕκαστον ρῆμα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας.—Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ρημάτων (πλὴν τῶν τῆς πρώτης συζυγίας) ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἄλλοις.—Ἐκάστης λέξεως ἢ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἂν ἢ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐνθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον διὰ τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν.

Hn = Hannibal, Hm = Hamilcar, C = Cato, A = Atticus

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι. ad hastam publicam προσέρχομαι εἰς δημοσίαν προᾶξιν (εἰς δημοπρασίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμβάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν. 2) Africam (=ad Africam) προσορμίζομαι εἰς τὴν Ἀφρικὴν. 3) ἐπίδοσιν λαμβάνω A 21, 4.

ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω.

accēpī, ἰδ. accipio.

acceptus, εὐπρόσδεκτος.

accessio, ὄπισ, ἐπαύξησις πλήθυνσις.

ac-cīdo (ad καὶ cādo), accīdit, 3. (προσπίπτω). 2) accīdit συμβαίνει.

ac-cīpio (ad καὶ cāpio), accēpi, acceptum, 3 (παρα)λαμβάνω, δέχομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A 2, 4. 3) λέγω ναί, συγκατανεύω, παραδέχομαι Hn 2, 4. 4) ἀντιλαμβάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A 1, 3. 5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.

ac-cresco, 3. ἐπανξάνω, ἐπανξάνομαι.

accurāte, ἐπίρο. ἀκριβῶς, ἐπιμελῶς, λεπτομερῶς.

ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ ὡς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος. in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ δίκῃ.

acīēs, eī (τάξις μάχης), παράταξις, μάχη Hn 6, 4. 2) ναυτικὴ παράταξις Hn 11, 1. 3) in aciē «κατὰ

στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5, 4

acquiēni, ἰδ. acquiesco.

ac-quiesco, ēni ētum, 3. (ἀναπαύομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν) ἀποθνήσκω «ἀναπαύομαι».

acrīter, ἐπίρο. (δξέως). 2) δραστηρίως, ἐντόνως. Συγκροτ. ἐπίρο. acrīus, ὑπεροθ. ἐπίρο. acerrīme (acer, acris, acre δορυμύς, δξύς).

acroāma, ātis, οὐ (πληθ. āta, δοτ. ἀφαίρο. ātis), ἀκρόαμα [ἐκ τοῦ ἀκροᾶσθαι] = πᾶν τὸ μετὰ τέρωσεως ἀκουόμενον, εἴτε τοῦτο ἀναγινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλεται, εἴτε κρούεται, εἴτε ἄδεται, ὡς π.χ. ἀνάγνωσις, δροᾶμα, ἀπαγγελία, μέλος, ᾄσμα). 2) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀναγινώσκει, διηγείται ἡδέως, ἀπαγγέλλει κλπ. μάλιστα ἐν τοῖς δειπνοῖς), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγγέλλων, ὁ μουσικός, ὁ ἀοιδὸς A 14, 1.

actor, ōris, ā. (πράκτωρ), 2) ὁ ἐκτελῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστικής, ὁ ἔργω ὑποστηρικτής.

ad, προθ. μετ' αἰτ. πρὸς, εἰς Hn 2, 1. 2, 4. liber ad Rhodios (ἐνν. scriptus γεγραμμένον) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ροδίους, ἀφιερωμένον τοῖς Ροδίοις A 22, 4.—2) χρονικῶς· μέχρι A 5, 1, 18, 3. usque ad μέχρι Hn 2, 3, 7, 1. C 2, 4.—3) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ A 17, 3.

addīdi, ἰδ. ad-do.

ad-do, addīdi (ἐκ τοῦ addedi),

- additum (ἐκ τοῦ ad—dātum), 3. προστίθηναι, προσθέντω.
- ad-dūco, 3. προσάγω, ὀδηγῶ. in suspicionem καθίστημί τινα εἰς ὑποψίαν, καθιστῶ τινα ὑποπτον.
- ad - ēo, adīi, adītum, adīre, 4 προσέρχομαι.
- adēō, ἐπιροῦ. εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὔτω, (τόσον)
- ad-hībeo (ἐκ τοῦ ad-hābeo), būi, bītum, 2. (προσέχω). curam χρῶμαι θεραπεία [κάνω κοῦρα].
- adhuc, ἐπιροῦ. μέχρι τοῦ νῦν.
- adīi. ἰδὲ δῆμα ad-ēo.
- ad-iungo, nxi, nctum, 3. προστίθηναι, συνάπτω.
- adiunxi, ἰδ. adiungo.
- ad-ministro, 1, διοικῶ.
- admirandum, i, οὐ. (=miraculum) θαῦμα (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημείωτον).
- admōdum, (ἐκ τοῦ ad καὶ mōdus= μέχρι τοῦ ἀπαιτουμένου μέτρον) πάνυ, μάλα, λίαν.
- admōnītus, ūs, ā. (admonēo παραινῶ) παραινεσις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῇ παραινεσει (τινός).
- ad-opto, 1. νιοθετῶ.
- ad-orior, adortus sum, adōrīgi, 4. ἀποθ. προσβάλλω.
- ad-sum, affūi (ad-fui). adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.
- adulescens. ntis, ā. (κυρίως μτχ. ἐνεστ. τοῦ ο. adolesco αὐξάνομαι), ὁ νέος ἀνήρ (ἀπὸ 17-42 ἐτῶν) Hm 3,2. A 16,1. —2) ἐπιθετικῶς: νέος A 2,2
- adulescentīa, ae, παιδικὴ ἡλικία.
- adulescentūlus, i, ā. μεῖραξ, νέος ἀνήρ A 2,1. 2,4. (πρόκειται περὶ ἀνδρὸς ἔχοντος ἡλικίαν 23 περίπου ἐτῶν). admodum adulescentūtus πολὺ νεαρὸς Hm. 1,1.
- adventus, ūs, ā. ἀφίξις.
- adversariūus (ἐπίθ. ἀντίπαλος) 2) οὐσ. ā. πολέμιος, ὁ ἐχθρὸς.
- adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος πρὸς τι, ἀπέναντι, ἀντικρῦ). 2) τοπικῶς καὶ ἐχθρικῶς: ἐναντίον.
- aedēs (ἀρχαιότ. τύπος aedis), is, ναός.
- aedificāram=aedificavēram
- aedificātor, ōris, ā. (ὁ οἰκοδόμος) 2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ ἀγαπῶν τὴν οἰκοδομῆν.
- aedificiūm, īi. οὐ. οἰκοδόμημα Hn 12,3.
- aedifico, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω.
- aedīlis, is ā. ὁ ἀγορανόμος.
- aedilis plebēi (plebei εἶναι γεν. [=plebis] ἔξ ὀνομαστικῆς plebes) ὁ δημοτικὸς ἢ ταπεινότερος ἀγορανόμος.
- aedis, ἰδ. aedes.
- aemulatio, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἄμιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrectatio.
- āēnēus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλκός), χαλκοῦς.

aequālis, e, (ὁ ὁμηλιξ). 2) οὖσ. ἄ.
aequus, ὁ ὁμηλιξ.

aequē, ἐπίρρ. ἐπίσης ὡσαύτως.

aequus, δμαλός, ἴσος. 2) ἀπαθής,
ἀτάραχος A 1,3. 3) παραδεκτός,
ἐπὶ καλοῖς ὅροις, (λογικός).

aerariūm, ἦ οὐ. ταμειῖον, ταμειῖον
(τοῦ κράτους).

aes, aeris, οὐ. χαλκός). 2) χρῆμα.
aes aliēnum τὸ χρέος (κατὰ λέξιν
= χρῆμα ξένον).

aestīmo, 1. (τιμῶ). 2) magni aes-
tīmo μεγάλως ἐκτιμῶ. minōris
aestīmo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.

aetas, ātis (αἰών). 2) ἡλικία, ἔτος,
βίος. puerilis aetas παιδικὴ ἡλι-
κία. extrēma aetas ἐσχάτη ἡλι-
κία. haec aetas οὗτος ὁ
χρόνος, ὁ παρῶν χρόνος Hm 2,5.
affēci, ἰδ. afficīo.

affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 1) ἐπιδιώκω.

af-fēro (ad-fero), attulī, allātum,
affere, 3. (προσφέρω). 2) testi-
monium (δίδω (φέρω) ἀπόδειξιν.

af-ficio (ad καὶ fācio), fēci, fec-
tum, 3). οὗτω διατίθημι τινα. 2)
aliquem poenā τιμωρῶ τινα. af-
ficior morbo (ἀφαιρ. περιπίπτω
νόσῳ, νοσῶ. afficior morbo oculo-
rum περιπίπτω νόσῳ τῶν ὀφθαλ-
μῶν, περιπίπτω ὀφθαλμία).

affinitas. ātis, κηδεστία, συγγένεια.

affūit. ἰδ. adsum.

affluentia, ae, (καὶ affluentia) ἀ-
φθονία). 2) περίσσεια μετὰ πολυ-
τελείας, περιττὴ πολυτέλεια, τρυφή.

affluentius, συγκρ. τοῦ ἐπιρρημα-
τος affluenter (ἀφθόνως) πολυτε-
λέστερον (μὲ περισσότερο *λοῦσσο*).

ager, agri, ἄ. ἀγρός, χώρα.

agito, 1. (ἐλαύνω). 2) mente ἐν τῷ
νῶ κινῶ, ἐν τῷ νῶ ἔχω, διανοοῦμαι.

āgo, ēgi, actum, 3. (ἄγω). 2) ἐπιτε-
λῶ, κατορθῶ, Hn 10, 1. 3) πράττω
A 20, 1. 20, 4. meam rem διεξά-
γω ὑπόθεσιν μου. bellum πόλε-
μον (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ
(ἐπὶ στρατηγῶ), πολεμῶ. gratias
χάριτας ὁμολογῶ, εὐχαριστῶ. ad
vitam agendam πρὸς τὸ διαγαγεῖν

τὸν βίον, πρὸς πρακτικὸν βίον.

4) existimatio agitur ἡ ὑπόληψις
διακυβεύεται (παίζεται) A 15,2.

agricōla, ae, ἄ. (ἀγρονόμος, γεω-
πόνος), γεωργός.

alias, ἐπίρρ. ἄλλοτε.

aliēnus. ἄλλοτριος, ξένος.

aliquis, aliqua, aliquod, ἄντων.
ἄορ. ὡς ἐπιθετ. τις, τι A 2,3,14,1.

18,4. Συγκεκομμένος τύπος quis,
qua, quod A 3,2,3,3. 2) ἄντων.

ἄορ. ὡς οὖσ. aliquis, aliquid τις, τι
Hn 11,2 A 20,2 συγκεκομμένος

τύπος, quis, quid Hn 2,6. 9,2.

aliquot, ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.

aliter ἐπίρρ. ἄλλως. aliter ac
ἄλλως ἦ.

alius, alia, aliud γεν. alius, dot.
alīi (ὄχι alī), ἄλλος, διάφορος.

alīi - alīi οἱ μὲν - οἱ δέ,

alo, alūi, altum, 3. (τρέφω). 2)
morbum ὑποθάλλω τὴν νόσον

alter, altēra, altērum, (ὁ ἕτερος)

2) ὁ δεύτερος.

alterūter, ūtra, ūtrum (ὁ ἕτερος).

alterūtra pars τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο
κόμμα (μερίς).

amātor, ōris, ἄ. (ἔραστής). 2) φί-
λος, θαυμαστής, λάτρις, ζηλωτής.

ambītus, us, ἄ. παράνομος σπου-
δαρχία.

amīcē, ἐπίρρ. φιλικῶς.

amicitiā, ae, φιλία.

amīcus, ἐπίθ. φίλος.

a-mitto, 3. (ἀποπέμπω), 2) ἀπόλ-
λυμι [χάνω], ἀποβάλλω.

ἀμο, I. ἀγαπῶ.

amoenitas, tātis, (χάρις). 2) τερ-
πνότης, τὸ οἰκήσιμον.

amphōra, ae, ἀμφορεύς, (εἶδος ὑ-
δρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο
λαβῶν ἢ ὤτιων).

amplitūdo, īnis, (εὐρύτης). 2)
λαμπρότης, σπουδαιότης.

amplius, ἐπίρρ. πλέον (θετ. amplē
ἀφθόνως). amplius centum mi-
lia ἀντὶ amplius quā centum

milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδες.

non amplius novem annos
οὐχὶ πλέον ἢ ἑννέα ἔτη.

amplus, (ἄφθονος). 2) μέγας κατὰ
τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν ἢ ἀξίαν, με-
γαλοπρεπής.

ἀπ, μόρ. ἢ (εἰσάγει τὸ β' μέρος
πλαγίας ἐρωτήσεως).

anagnostes, ae, (αἰτ. ἐν. anagno-
stem καὶ anagnosten). ἄ. ἀναγνώ-
στης. Πληθ. -ae. Οἱ ἀναγνώσται

ἦσαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι, Ἑλ-
ληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἐνεγι-
νωσκον ἐν ὄρῳ ἀναπαύσεως τῶν

Ρωμαίων ἢ διαρκούντος τοῦ
δείπνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέ-

ξις εἶναι lector (=ἀναγνώστης).

angustiae, ārum, πληθ. τὰ στενὰ
angustiae locorum τὰ στενὰ τῶν

τόπων, ἢ στενοχωρία, τὸ στενό-
πορον.

anima, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).
2) ζωή.

animadverto (animus adverto)

verti, versum, 3. (προσέχω τὸν
νοῦν). 2) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in ali-

quem ἐπιτιμῶ τινι ὄθεν ani-
madversio ἢ nota censoria ἢ
ἐπιτίμησις.

animus, i, ἄ. (ψυχή). 2) νοῦς, φρο-
νημα, διάθεσις. animo aequo

πράως (ἄνευ ἀντιδράσεως). animo

fidenti atque infesto φρονίματι
θαροῦντι καὶ ἐχθρικῶ, (μετ' αὐ-
τοπεποιθήσεως καὶ μίσους).

annālis, is, ἄ. (ἐνν. liber) βίβλος
χρονική, τὰ χρονικά, ἢ ἱστορία.

annicūlus, ἐνὸς ἔτους, ἔτειος.

an-nūo (ad-nuo), nūi,—, 3. (κα-
τανεύω) ὑπισχυοῦμαι, (λέγω ναί).

annus, i, ἄ. ἔτος. multis annis
ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hm 2,5.

annūus, ἐνιαύσιος.

ante, I, πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸ A 3,3.
2) χρον. Hn 1,2. A 20,1. ante
eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς
του) Hn 3,4. — II. ἐπίρρ. χρονι-

κόν· πρότερον A 19, 2.
 antēā (ante eā) ἐπίρρ. πρότερον.
 ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προ-
 ἔχω (εἶμαι ἀνώτερος).
 antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρ-
 χαίοι χρόνοι A 3,3. 2) πᾶν τὸ
 ἀφορῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν,
 (ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων),
 ἀρχαιολογία A 18,1. 20,2.
 antiquitus, ἐπίρρ. ἀρχαίωθεν.
 ar-pārēō, ūi, ītum, 2. ἀναφαίνο-
 μαι, ἐμφανίζομαι Hn 12,4. φανε-
 ρὸς καθίσταμαι A 16,4.
 ar - pārō (ad - pārō), παρασκευά-
 ζω.
 appellasse=appellavisse.
 appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω.
 ar-prīme, ἐπίρρ. μετ' ἐπιθ. θετικοῦ
 βαθμοῦ (ad-prīmus) ἐν πρώτοις,
 πρώτιστα, (ὄλως ἰδιαίτερος ἐπι-
 τήδειοι, [πρώτης γραμμῆς, πρώ-
 τῆς τάξεως]).
 aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.
 apud, πρόθ. μετ' αἰτ. παρὰ τινα,
 παρὰ τι. 2) παρὰ τινι Hn 10,1.—
 apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ
 στρατοῦ Hn 7, 3.
 ara, ae, θ. βωμός.
 arbitrium, ii, οὐ. (διαιτησία). 2)
 κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βού-
 λησις, αὐθαιρεσία, ἀπεριόριστος
 ἰσχύς Hn 12,5.
 arbitror, 1. ἀποθ. (ᾠτακουστῶ).
 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω.
 arcessi, παθ. ἀπομφ. ἰδ. arcesso.
 arcesso, īvi, ītum, 3. μεταπέμ-

πομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).
 argentum, i, οὐ. (ἄργυρος). 2)
 νομίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον.
 arma, ōrum οὐ. πληθ, (ὄπλα). 2)
 ὄπλα, πόλεμος.
 armo, 1. (δπλίζω). 2) παρέχω ἐν-
 οπλον δύναμιν Hn 10,1. 2) ὡς
 οὐσ. armāti οἱ ἔνοπλοι.
 ar-ḡrpio (ad-rāpio), rīpui, reptum,
 3. (ἀναπαύζω). 2) μετὰ ζήλου ἐπι-
 λαμβάνομαι, ἀφοσιοῦμαι εἰς τι.
 arripui, ἰδ. arripio.
 artifex, artificis, ἄ. (ὁ μετερχόμε-
 νος τέχνην τινά, τεχνίτης). Τοιού-
 του εἴδους τεχνίται διέμενον ἐν
 ταῖς οἰκίαις τῶν πλουσίων Ρω-
 μαίων.
 a-scendo (ad καὶ scando), ndi,
 nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) ἐπιβαίνω.
 ascitus, ἰδ. ascisco.
 a-scisco (ad-scisco), īvi, ītum,
 3. (δέχομαι). 1) civitatem λαμ-
 βάνω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου.
 asperitas, ātis, (τραχύτης). 2) δυσ-
 τροπία.
 assecla, ae, ἄ. (ἀντὶ assec[ū]la ἐκ
 τοῦ assēquor), ὁ ἀκολουθῶν τινα
 (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται πε-
 ριφρονητικῶς), ὁ ἀκόλουθος (ὑπάλ-
 ληλος τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ρω-
 μαίου ἄρχοντος).
 assidūus, συνεχής.
 at, σύνδ. ἀλλά, δέ.
 atque, ἰδ. ac.
 at-tingo (ad-tango), tīgi, tactum,
 3. (ἐφάπτομαι). 2) ἄπτομαι, ἀσχο-

λοῦμαι (ἐρασιτεχνικῶς) περί τι. auctor, ōris, ἄ. (ὁ αἴτιος [ἐπὶ καλοῦ]), ὁ συμβουλῆ ὑποστηρικτής, ὁ σύμβουλος.

audeo, áusus sum, 2. ἡμιαποθεικὸν) τολμῶ.

audio, īnī, ītum, 4. ἀκούω, 2) ἕξ ἀκοῆς ἢ ἐκ φήμης γινώσκω A 13,7.

augēo, áuxi, áuctum, 2. αὖξω, αὖξάνω. augeo officium αὖξάνω τὴν καλωσύνην (αὖξάνω τὴν ὑποχρεωτικότητα, τὴν εὐγένειαν).

aurēus, χρυσοῦς.

aurum, ī, οὖ. (χρυσὸς). 2) χρυσᾶ νομίσματα, χρυσίον.

áusus, ἰδ. audeo.

aut, σύνδ. ἢ.

autem, σύνδ. δέ.

auxilium. ii, οὖ. (ἐπικουρία). 2) πληθυντικῶς : auxilia, ōrum, βοήθεια, ἐπικουρικὰ στρατεύματα Hm 2,3.

avaritia, ae, φιλαργυρία.

avunculus, ī, ἄ. θείος (πρὸς μητρὸς), μητροάδελφος.

B

bellicōsus, πολεμικός.

bello, 1 πολεμῶ. animo bellare νοερῶς (μετὰ ζήλου καὶ σοβαρότητος, μετὰ πολεμικῆς δραστηριότητος) πολεμῶ.

bellum, ī, οὖ. πόλεμος.

bēnē, ἐπίρρ. (καλῶς). 2) εὐμαρῶς, μετ' ἀνέσεως (κόμμοδα).

beneficium, ii, οὖ. (εὐεργεσία).

2) τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις. benivolentia, ae, εὐνοία, εὐμένεια usus benivolentiaque αἰ (φιλικαί) σχέσεις, ἢ καλὴ συναναστροφή.

biduum, ī, οὖ. (χρόνος δύο ἡμερῶν bis καὶ dies). 2) αἰτ. biduum ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἐφαίρ. biduo μετὰ δύο ἡμέρας.

bini, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ). ἀνὰ δύο, δύο.

bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.

bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior, ἀμείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος).

καλός, χρηστός, ἐνάρετος (καλὸς παιριώτης). 2) δραστήριος, ἐπιτήδειος A 13,3. Πληθ. ἄ. οἱ χρηστοὶ πολῖται A 22,4.—bonum, ī, οὖσ.

καὶ πληθ. bona, ōrum, οὖ. περιουσία, τὰ καλά.

breviter, ἐπίρρ. βραχέως, διὰ βραχέων.

C

C. συντεταγμένον ἀντὶ Caius (προφέρεται Gāius), Γάιος.

cādo, cecīdi, cāsum, 3. (πίπτω). 2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἀποθνήσκω.

caudēus, ī, ἄ. (d=q, δωριστί: καθύκειον), κηρύκειον. Ἦτο ῥάβδος ἢ κλάδος τὸν ὁποῖον ἐπήγγυον ἐπὶ τῆς πύρας τοῦ πλοίου (πρβλ. νῦν τὴν λευκὴν σημαίαν).

calamitas, ātis, φθορά.

callidus, πανούργος.

campus, i, ἄ. τὸ πεδίον, πεδιάς, (κ ά μ π ο ς).

caño, cecīni,—3 (ἄδω). 2) ἄδω, χρησιμωδῶ, προφητεύω, προμαντεύω.

cañio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω. dolores αἰσθάνομαι ἀλγηδόνας. honores καθίσταμαι εἰς ἀρχὴν τιμητικὴν, καταλαμβάνω ἀρχάς (τιμὰς). 2) συλλαμβάνω Hn 10,6 3) θέλω τραυῶ A 19, 2.

capitulātīm, ἐπίρρ. κεφαλαιωδῶς, capitulatīm dīcere. κατὰ τὰ κύρια κεφάλαια (γεγονότα) ἀναφέρω ἢ διηγοῦμαι.

capīnus, i, ὁ ἐν πολέμῳ ἄλούς, ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).

cañior, συγκρ. τοῦ carus.

carus, προσφιλής, ἀγαπητός.

castellum, i, οὐ. φρούριον.

castrum, i, οὐ. (δχυρὰ θέσις), φρούριον). 2) πλ. castra, ὄrum, οὐ. στρατόπεδον Hn 5,4.C 1,2. castra nautica ναυτικὸν στρατόπεδον, ναύσταθμος (χαράκιμα πρὸς προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν ἀνελευσμένων νεῶν Hn 11,6. 3) πόλεμος, στρατεία Hn 2,4. 13,3.

casus, us, ἄ. (πτῶσις). 2) σύμπτωμα. casus (ἄφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.

causa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11,3. ἀφορμὴ Hn 3,1. causā (ἄφαιρ. ἐπιτασσομένη γενικῆς) ἕνεκα rei publicae causā τῆς πολιτείας ἕνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι τῆς πολιτείας.

cecīdi id. cado.

cecīni, id. cano.

cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2) ἀναχωρῶ, καταλείπω hosti, ὑποχωρῶ τῷ πολεμῷ (τ.ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην.

celāris=celavēris, id. celo.

celer, celēris, celēre (ταχύς). 2) ταχέως φέρον ἀποτέλεσμα, δραστικός.

celerīter, ἐπίρρ. ταχέως.

cēlo, 1. (ἀπο)κρύπτω, (τινά τι, ἢ τι ἀπό τινος).

cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem δειπνῶ παρὰ τινι. cenātum est (ἀπροσώπως) δειπνον ἐγένετο, ἐδειπνησαν.

sensor, ōris, ἄ. ὁ τιμητής.

sensorius, ii, ἄ. ὁ χρηματίσας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.

censūra, ae, τιμητεία.

centiens, ἀριθμ. ἐπίρρ., ἑκατοντάκις.

centum, ἀριθ. ἄκλ., ἑκατόν. amplius centum milia = amplius quam centum milia πλέον ἢ ἑκατόν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.

certus, (βέβαιος) 2) συγκρ. certior. certiore facio aliquem βεβαιότερον καθίστημι τινα, πληροφορῶ τινά (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).

cessi, id. cedo.

(cetērus, ἔτερος), cetēra, cetērum. (Ἄντι τοῦ cetērus λέγεται

reliquus. 2) ἐπίθ. λοιπός Hn 1, 1. A 13, 3. 3) οὐσ. ceteri, ἄ. οἱ ἄλλοι Hn 9, 4. 10, 3. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς A 15, 5.
 cibus, i, ἄ. τροφή, τροφίμα.
 circiter, ἐπίρρ. περί + αἰτ., περίου.
 circumdēdi προκμ. τοῦ circumdo.
 circum-do, 1. περιβάλλω.
 circum-ēo, ii ἴtum, circumīre, 4. περιέρχομαι.
 circumīrem, ἰδ. circumeo.
 circum-venio, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. circumvenior insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.
 citerior, ἄ. καὶ θ., ἴus, οὐ. (γεν. -iōris) ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν. citerior Hispania ἡ ἐντεῦθεν (τοῦ Ἰβηρος) Ἰσπανία.
 civīlis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.
 civis, is, ἄ. πολίτης.
 civitas, ātis. πολιτεία C 3, 3. 2) πόλις Hn 3, 2. A 3, 3. 3) κοινωνία, κοινότης A 4, 5.
 clām, ἐπίρρ. κρύφα.
 clandestinus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.
 clārē, ἐπίρρ. λαμπρῶς.
 clarius, συγκρ. τοῦ clarus.
 clārus, ἐνδοξος.
 classiarīus (ἀνήκων τῷ στόλῳ). 2) οὐσ. πληθ. classiarīi, ἄ. οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται». classis, is, στόλος. classe κατὰ

θάλασσαν.
 clāudo, clāusi, clāusum, 3. (περι)κλείω.
 clāusus, ἰδ. claudio.
 coactus, ἰδ. cogo.
 coepi, coepisse, (ρ. ἔλλειπτικόν), ἠρξάμην. morbus levior esse coepit ἡ νόσος ἤρχισε νὰ εἶναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἤρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημεῖα ὑποχωρήσεως) conici (πρόφ. conjici) coepa sunt νὰ ῥίπτωνται (νὰ ῥίπτωσιν) ἤρχισαν.
 cogito, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ.
 cōgnitus, ἰδ. cognosco.
 cognōmen, ἴnis, οὐ. ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον.
 cognosco, nōvi, nītum, 3. γινώσκω. 2) γιννώσκω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως A 13, 7. 18, 1. 2. εὐρίσκω Hm 2, 1.
 cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.
 cognōvi, ἰδ. cognosco.
 cōgo, (ἐκ τοῦ co [δ ἐν συνθέσει =cum πρόθ.] καὶ ἄγο), cōēgi, cōactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.
 cohortatio, ōnis, (παραίνεσις). 2) διαταγή, ὁδηγία (=praeccepta) Hn 11, 1.
 collēga, ae, ἄ. συνάρχων.
 col-līgo (cum καὶ lēgo), lēgi, lectum, 3. (συνδέω). 2. συνάπτω, συναθροίζω.
 collis, is, ἄ. λόφος.
 col-lōco, 1. (con ἀντὶ com[=cum]

καὶ Ἰδο τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθίστημι An 11, 4. 3) δίδω τινὲ γυναῖκα (= in matrimonium do) A 19, 4.
 colloquium, ἦ, οὐ. συνδιάλεξις.
 colo, colūi, cultum, 3. ἐργάζομαι). 2) color litteris (ἀφαιρ.), τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω μακρόθεν γραπτὸν τεκμήριον τῆς ἐκτιμῆσεως).
 comītas, ātis, εὐπροσηγορία.
 comitor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω), 2) προπέμπω (εἰς τὸν τάφον), comitantibus omnibus bonis προπεμπόντων πάντων τῶν ἀρίστων (πολιτῶν), τῇ συνοδεα πάντων τῶν ἀρίστων.
 com-memorō, 1. μνημονεύω, διηγούμαι, ἀναφέρω (ἐκθέτω).
 com-mitto, 3. συνάπτω Hn 11, 3. 2) me fluctibus civilibus (δοτ.) ἐμπιστεύω (ἢ ἐγχειρίζω) ἑμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, ῥίπτομαι εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου.
 commūnis, e, κοινός, 2) εὐπροσηγορος, προσηγής, καταδεκτικός.
 com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.
 com-pāgēō, rūi, —, 2. (κατα)φαίνομαι.
 com-pāro, 1 παρασκευάζω.
 com-pello, pūli, pulsum, 3. συνωθῶ). 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω.
 com-pērio, pēri, pertum, 4. μανθάνω, πληροφοροῦμαι.
 complēō, ēvī, ētum, 2. πληρῶ Hn 9, 3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμ-

πληρῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.
 complēssem, ἰδ. compleo.
 complūres, οὐδ. complūra, (γεν. complurium, πλείονες). 2) λίαν πολλοί, (κάμπσοι).
 comprōno, 4. (συντίθημι). bellum τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώνω) Hn 1, 5, Hn 6, 2. εἰρήνην ποιοῦμαι Hn 7, 1.
 compositūrus, ἰδ. comprōno.
 comprehendo, prehendi, prehensum, 3. συλλαμβάνω.
 com-probō, 1. συναινῶ, ἀποδέχομαι. publice comprobatum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κράτους) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρῆθη).
 compūli, ἰδ. compello.
 conātus, ἰδ. conor.
 con-cīdo (con καὶ caedo), cīdi, cīsum, 3. (κατα)κόπτω), 2) κατασφάζω, φονεύω.
 conciliātor. ōris, ā, ὁ πρωταίτιος (γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενητής.
 con-cilīo, 1) συνάπτω διὰ φιλίας, (ζητῶ νὰ κερδίσω). 2) pacem εἰρήνην ποιῶ (ὡς μεσίτης), nuptias συνάπτω (διαπραγματεύομαι) γάμον. fortunam δημιουργῶ παρασκευάζω (θεμελιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὐτυχίαν), 3) ἐπιδαφιλεύω A 19, 3.
 concitasse = concitavisse, ἰδ. concito.
 concīto, 1. (παρορμῶ), 2). προκαλῶ, κινῶ.
 con-cupisco, pīvī, —, 3. (con καὶ

cupio), ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ non in-
temperanter concupiscere quod
a plurimis (ἐν ν ο εἰ τ α ι : concu-
pisci) videas (= videat aliquis)
τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν ὅπερ ὑπὸ
πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται) δύνα-
σαι νὰ ἴδῃς (=δύναται τις νὰ ἴδῃ).
con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
βάλλω, συμπλέκομαι.
concursum, ūs, ἄ. συμπλοκή, προσ-
βολή.
condicō, ōnis (κατάστασις). 2)
ὄρος Hn 6,2. A 2,4.
condiscipulātus, us, ἄ. συμμα-
θητεία.
condiscipulus, i, ἄ. συμμαθητής.
confectum, id. conficio.
con-fēro, contūli collātum, con-
ferre, 3. (συγκοιζω). 2) confero
με ζητῶ καταφύγιον, καταφεύγω
Hn 9,1. μεταβαίνω A 2,2. 3,3.
conferrem, id. confero.
con-ficō, (con fācio), fēci, fec-
tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τελῶ
Hn 2,4. 3) librum (orationes)
βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργάζομαι
(συγγράφω)
con-flīgo, flixī, flictum, 3. συμ-
πλέκομαι, συγκρούομαι.
conflixī, id. confliigo.
congrēdiōr (con-grādior), con-
gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ.
(συνέρχομαι). 2. ἔρχομαι εἰς χεῖ-
ρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
congressus, id. congrēdiōr.

con-īcio (πρόφερε conjicio), iēcī,
iectum, 3. (con καὶ iācio), ἄιπω
(ἐντός).
coniuncte, ἐπίρω. (συνδεδεμένως).
2) ἐν φιλικῶ δεσμῶ.
coniunctio, ōnis (σύνδεσμος), ἐπι-
γαμία, συγγένεια.
conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι, multa
stulte conor πολλὰ ἀνοήτως ἐπι-
χειρῶ, κάμνω πολλὰς ἀνοήτους
ἀποπειράς.
con - scendo (con καὶ scando),
scendī, scensum, 3. navem εἰσ-
βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεώς.
con-scriptus (παθ. μτ. τοῦ con-
scribo, ἐγγράφω), ἐγγεγραμμένος.
patres conscripti κυρίως patres
(=οἱ παλαιοὶ Συγκλητικοί) et con-
scripti(=καὶ οἱ ἐγγράφοι, δηλ. οἱ
νέοι Συγκλητικοὶ τ.ἔ. plebēi οἱ ἐκ
τῆς πληθῆος εἰς τὴν Σύγκλητον ἐγ-
γεγραμμένοι). Ἔπειτα ὁμως, ἀφοῦ
οἱ ἐκ τῆς πληθῆος πολῖται ἐξισώ-
θησαν τοῖς πατρικίοις ἢ φράσις pa-
tres conscripti κατέστη ἰσοδύναμος
πρὸς τὸ Senatores[=Συγκλητικοί].
consecutūrus, id. consequor.
con-sēquor, 3. ἀποθ. (παρακολου-
θῶ, συνοδεύω, A 19,3. 2) προ-
φθάνω Hn 7,7. 3) τυγχάνω Hn
10,5. A 19,2. 21,1.
con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω)
2) manum συνάπτω μάχην.
con-servo, 1. διασφῶ, φυλάττω.
res meas τὰ ἑαυτοῦ πράγματα
(τὴν ιδιωτικὴν μου περιουσίαν)

- Ην 10. 1. odium διατηρῶ τὸ μῖσος, iusiurandum διατηρῶ (σέβομαι) τὸν ὄρκον, δὲν παραβαίνω τὸν ὄρκον.
 con-sidēro, 1. (κάμνω μελέτας ἐπὶ τῶν ἀστρῶν). 2) σκέπτομαι.
 consilium, ii, οὐ, συμβούλιον.
 consilia interiora τὰ ἐνδότερα συμβούλια (τὰ μετὰ τοῦ βασιλέως συμβ.) consilia clandestina μυστικά συμβούλια, κρύφιαι συσκέψεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Ην 1. 5. Η■ 1,5. 3) ἀπόφασις A 21, 6. 22,3. 4) πανουργία (πολεμικὸν τέχνασμα Ην 11,7.
 consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς μητρός, πρώτη ἐξαδέλφη.
 conspexi id. cons. icio.
 con-spicio (con καὶ τὸ ἄχρ. specio), spexi, spectum, 3. καθορῶ. conspici in neutram partem νὰ διακρίνηται εἰς οὐδέτερον μέρος (νὰ μὴ κάμνη ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυτελείας ἢ ὑπερβολικῆς ἀπλότητος.
 constantia, ae, (εὐστάθεια) constantiā vocis atque vultūs (γεν.) μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον.
 con-stitūo, (con καὶ statuō), tūi, tūtum, 3, καθίστημι, ἰδρῶ, ἐγείρω. 2) οἰκοδομῶ Ην 13,2.
 con-sto, stīti,—, 1. (συνέστηκα). 2) σύγκειμαι, ἔγκειμαι, προέρχομαι.
 consuēram = consueveram, id. consuesco.
 con-suesco, suēni, suētum, 3. συνηθίζω, εἶθθα.
 consuetūdo, inis, ἔθος, ἕξις τοῦ βίου, A 14,2. 2) φιλόφρων ὁμιλητικότης, θέλγητρον τῆς συναναστροφῆς A 1,4.
 consul, ūlis, ā. ὑπάτος. consule ἢ consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος=γεν. ἀπολύτω τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης) ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων. ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ... ἢ τῶν...
 consulāris, is. ā. ὁ διατελέσας ὑπάτος, ὁ χορηματίσας ὑπάτος.
 consulātus, ūs, ā. ὑπατεία.
 consūlo, lūi, ltum, 3. (βουλεύομαι). 2) mihi consūlo, φροντίζω, λαμβάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ, βοηθῶ ἐμὲ αὐτὸν A 21, 5.
 consultum, i, οὐ ἀπόφασις, δόγμα. senatūs consultum Συγκλήτου δόγμα (ἀπόφασις).
 consultus, (βεβουλευμένος). 2) iuris consultus, ā. ὁ νομομαθής.
 con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπανῶ. consūmor φθίνω, ἐκτίχομαι.
 con-temno, mpsi, mptum, 3. (καταφρονῶ). 2) morbum καταφρονῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρῶν ἔποψιν (δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).
 contentus, εὐχαριστημένος. contentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐχαριστημένος ἐκ... (ἀπὸ...).
 contextus, (συνεχῆς ὡς τὸ ὑφα

σμα). 2) συνεχίς, δλόκληρος (άνευ γάσματος), έχων ἀλληλουχίαν.
 continens, ntis, (συνέχων). 2) συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτόν, ἔγκρατης, οἰκονόμος.
 continentia, ae, ἔγκράτεια, τὸ μεμετροημένον, ἢ οἰκονομία.
 con-tinēo (con και tenēo), tinūi, tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω, περιλαμβάνω.
 contrā, ἐπίρρ. ἐναντίον. κατὰ+γεν.
 con-trāho, traxi. tractum, 3. (σπῶ). 2) συναθροίζω.
 contrārius (ἀντίος). 2) e contra-rio τοῦναντίον.
 contūli, id. confero.
 con venio, 4, (συνέρχομαι). 2) non convenit (ἐν. inter scriptores) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία(μετὰξὺ τῶν συγγραφέων, οἱ συγγραφεῖς διαφωνοῦσι). colloquium convenit (πρὸς μ.) συνέντευξις συνεφωνήθη, συνεφωνήσαν (ᾠρισαν) συνέντευξιν. condiciones non convenerunt (ἐνν. inter eos) οἱ ὄροι δὲν συνεφωνήθησαν, περὶ τῶν ὄρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι (πρὸ βλ. : «ξυμβαίνειν»)
 convinca, ae, ā. (ὁ συμβιῶν). 2) ὁ συμ-πότης, ὁ δαιτυμών, ὁ σύνδειπνος.
 convinctum, īi, οὐ. (ἢ συμβίωσις) 2) ἐστίασις, συμπόσιον.
 con-voco, 1. συγκαλῶ.
 copia, ae, (ἀφθονία). 2) copia (πληθυντ.) στρατός.
 copula, ae, σύνδεσμος, δεσμός (φι-

λίαις).
 cornu, ūs, οὐ. κέρας, κέρατον. Hn 5,2. 2) κέρας (πέρουξ στρατοῦ ἢ στόλου Hn 8,4.
 corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.
 cor-rumpo (con και rumpo), rūpi, ruptum, 3. (φθείρω). 2) διαφθείρω (χορήμασι), δεκάζω.
 corruptus, id. corrumpo.
 cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθημερινός, συνήθης.
 credo, dīdi, dītum, 3. ἐμπιστεύω Hn 8,3. 2) πιστεύω, quod vix credendum sit ὅπερ (=καὶ τοῦτο) μόλις ἤθελεν εἶναι πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς : νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα A 18,5.
 creō, 1 (κτίζω). 2) ἀποδείκνυμι, ἐκλέγω.
 cresco, crēvi, crētum, 3, αὐξάνω. 2) crēvit virtutum laude ἠῦξησε (ἠῦξήθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ τῶν ἀρετῶν ἐπαίνου, (ἠῦξήθη διὰ τῆς ἀτομικῆς ἀξίας).
 crēvi id. cresco.
 crimen, īnis, οὐ. (κρίμα, ἔγκλημα), 2) αἰτίασις.
 cubitus, i, ā. (καὶ cubitum, i, οὐ. κύβιτον) ἀγκών.
 cūius, γεν. τοῦ qui.
 cultus, ūs, ā. (περιποίησης τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cultus domesticus ὁ ἰδιωτικὸς βίος, ἢ καλὴ οἰκιακὴ ἐξυπηρέτησις (τ.ἔ. τὰ ἀναγκαίουντα πρὸς ἄνετον ἐξυ-

πληρέτησιν τοῦ οἴκου π.χ. ἐνδύματα, ἔπιπλα, κλπ.). (cultus cotidianus ὁ καθημερινὸς (συνήθης) βίος ἐν τῷ οἴκῳ, αἱ καθημεριναὶ ἕξεις τοῦ βίου.

cum, I *πρόθ.* μετ' ἀφαιρετικῆς, μετὰ (+γεν.), σύν. τοπικῶς: 1) πρὸς δήλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hm 1,5. 4,2. Hn 8,1. ὄθεν erat cum eo ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐτὸν) Hm 3,2. 2) πρὸς δήλωσιν ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον Hn 4,1. 3) πρὸς δήλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7,5. 11,1. 12,5.

cum II *σύνθ.* 1) χρον. (τότε) ὅτε, ἀφοῦ Hm 2,1. 2) χρον. καὶ αἰτιολ. ἄμα), A 20,2. 3) χρον. καὶ ὑποθετ. ἄμα), ὅταν, ἐὰν Hn 2,6. 4) μετὰ πρτ. ἢ ὑπερο. ὑποτακτ. ἐν ᾧ, ἀφοῦ (συχνάκις ἀπαντᾷ=cum historicum). 5) ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὁσάκις A 2,4 20,1. 20,2. 6) αἰτιολογ., ἕπειδὴ Hn 10, 4. 11,6. C. 2,2 (cum moraretur). A 2,2 6,5. 17,1. 20,3 20,5, 21,2 7) ἐνδοτικόν, εἰ, καί, καίτοι Hm 2,4. Hn 1,3. 8,4. A 6,2. 2,4. 13,1. 14,2. 22,2. C 2,2. (cum obtinēret).

cunctus ἐκ τοῦ coniunctus (συνηνωμένος). 2) σύμπας.

cupiditas ātis, ἐπιθυμία τοῦ πολεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον, cupiditas notitiae clarorum virorum ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐν-

δόξων ἀνδρῶν (ἡ γεν. notitiae κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscendi γεν. γερονδίου=τοῦ γνωρίσαι).

cupidus, (ἐπιθυμητικός), cupidissimus litterarum fuit ἐνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν (ἡγάπα νὰ ἀναγινώσκῃ συγγραφεῖς).

cupio, pīvi (ἡῖi), pītum, 3. ἐπιθυμῶ. cura, ae, φροντίς, πρόνοια, Hn 9,4 A 21, 5. 2) εὐσυνειδησία A 15.2. ἡ (ἐξ ὑποχρέωσεως) φροντίς A 20, 4. curatio opis, (φροντίς). 2) ἱατρικὴ τέχνη, θεραπεία, [κοῦρα].

cūro, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι. curo aedem reficiendam (γερονδῖνον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω περὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.

custodio, īvi, tum, 4. φυλάττω.

D

darem, id. do.

datus, id. do.

dē, *πρόθ.* μετ' ἀφαιρ. ἐκ. ἀπὸ 1) τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2, 2. 2) ἀντὶ γεν. διαιρετικῆς C 3, 1. A 14, 2 (πολλάκις). 3) περὶ Hn 2, 2. 2, 6. A 6, 3. 18, 6.

debēo (de-hābeo), būi, bītum, 2. ὀφείλω, καθῆκον ἔχω nemini dubium esse debet οὐδενὶ ἀμφίβολον νὰ εἶναι ὀφείλει, (δύναται). 2) ἀπολύτως: ὀφείλω, χρεωστῶ A 2, 4.

debilito, 1. (ἀσθενῶ) [=όω] τινα, πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινά ἐν τῇ δράσει. debilitor ἔξασθενῶ [-έω].
 de cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους) C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1, 5. 3) ἀποχωρῶ τῆς ζωῆς, ἀποθνήσκω A 2, 1. 22,3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑποχωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22, 3.
 decem, δέκα.
 decēo, decūi,—, 2. (δοκέω), 2) ἀπροσώπως decet πρόβει, ἀρμόζει, εἶναι πρόβον.
 de-cerno, decrēni, decrētum, 3. (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) διαλύω διὰ τῶν ὄπλων τὴν διαφορὰν, ἀποφασίζω διὰ τῶν ὄπλων cum hoc (ἀφαιρετ. ἄρσεν.) decernit πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τούτῳ) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μάχην, classe erant decreturi διὰ τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελλον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ ναυμαχήσωσι.
 de-clāro, 1. δηλῶ, ἐπισημαίνω Hn 11.2. 2) δῆλον καθίστημι, περιγρᾶφω A 18, 6.
 decretūrus, ἰδ. decerno.
 dedērem, ἰδ. dedo.
 dedēris, ἰδ. do.
 dedi ἰδ. do.
 de-do, dedidi, deditum, 3. παραδίδομι, παραδίδω.

de-dūco, 3. (κατάγω). 2) συμπαρολαμβάνω ὡς συνοδὸν C 1, 4. 2) ἄγω, φέρω Hn 11, 1.
 deductus, ἰδ. deduco.
 deduxi, ἰδ. deduco.
 de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερασπίζω.
 defensum (ὑπτιον τοῦ defendo) Hn 6, 1.
 de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέρω, ἀπονέμω Hn 3, 1. A 6, 4. 19, 3. 3) (παρα)δίδω A 4, 2. 4) γνωστοποιῶ Hn 3, 1. 12, 1.
 de-hortor, 1. ἀποθετ. ἀποτρέπω. dehortando impedio ἀποτρέπων κωλύω, προσπαθῶ νὰ ἀποτρέψω.
 deinde (dein-de), ἐπιρο. (ἔπειτα). 2) primum . . . deinde πρῶτον . . . ἔπειτα, (πρῶτον... δεύτερον).
 delātum, ἰδ. defero.
 de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delector non minus animo quān ventre εὐφραίνομαι ὄχι ὀλιγότερον [= καὶ] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ [=καὶ] διὰ τῆς κοιλίας.
 delectus (μτχ. παθ. τοῦ delīgo, lēgi, lectum, 3. ἐκλέγω) ἐκλελεγμένος, ἐκλεκτός.
 delēo, ēni, ētum. 2. καταστρέφω, ἀφανίζω.
 de-līgo. 1. ἐπιδέω, προσδένω.
 de-mīgro, 1. μετοικῶ.
 de-pello, depūli, depulsum, 3. ἀποδιώκω.
 de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφαλεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn

- 9,3. 2) animam παραδίδω τὸ πνεῦμα (τὴν ζωὴν), ἀποθνήσκω. odium καταθέτω, ἀποβάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ μῖσος.
- de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) triumphum κατάγω θρίαμβον.
- de-primo (de καὶ prĕmo). de-pressi, depressum, 3. καταπιέζω. 2) καταπαύω, ματαιῶ, ἐμποδίζω A 22,2. 3) naves καταβυθίζω τὰς ναῦς.
- descisco, scīvi (συνηθ. descīi), scītum, 3. μεθίσταμαι, ἀποσκιρτῶ.
- descīvi, ἰδ. descisco.
- de-scribo, 3. περιγράφω, versibus (ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).
- de-sĕro, sĕrui, sertum, 3. ἀπολείπω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον [ἀφίνω ἔς τὰ κοῦρα τοῦ λουτροῦ].
- desiderium, ii, οὐ. πόθος, σφοδρὰ ἐπιθυμία (λυπηρὰ ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).
- desidĕro 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16,3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13,3.
- de-sīno, desīi, desītum, 3. παύω, παύομαι, desisto - destīti 3. παύω, παύομαι, ἀφίσταμαι, (μτχ. μέλλ. destitūrus).
- desperatio ōnis, ἀπελπισμός, ἀπόγνωσις.
- desperātus (παθητ. μτχ. τοῦ des-pĕro, 1. ἀπελπίζω) ἀηλητισμένος, ἀπελπισ, desperatis rebus ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων.
- de-spicio (de καὶ τὸ ἄχρηστον spĕcio βλέπω), spexi, spectrum, 3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν φροντίζω περί... A 6,4.
- de-spondĕo, spondi, sponsum, 2. ἐγγυῶ, ὑπισχυοῦμαι, ἀρραβωνίζω.
- destitĕrim, ἰδ. desisto.
- destīti, ἰδ. desisto.
- de-tĕgo, texi, tectum, 3. ἀποστεγάζω, (ἀφαιρῶ τὴν στέγην).
- detrimentum, i, οὐ. βλάβη, ζημία. A 2, 3, 2) βλάβη, ἀπώλεια, Hn 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις, C 2,4.
- detŭli, ἰδ. defero.
- devīci, ἰδ. devinco.
- de vincĕo, vinxī, vinctum, 4. (δένω). 2) προσελκύω, «ἐπάγομαι».
- de-vinco, 3. κατανικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθημι.
- devinxit, ἰδ. devincio.
- dexter, ĕra, ĕrum (ἢ dexter, dextra, dextrum), δεξιός.
- dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, ὀρίζω χρονικὸν ὄριον ἀποδόσεως τοῦ δανείου A 2, 3.
- dictātor, ōris, ā. δικτάτωρ (γεν. δικτάτωρος), στρατηγὸς αὐτοκράτωρ.
- dictus, ἰδ. dico.
- dies. diēi, ā καὶ θ. (ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἀρσ.) ἡμέρα. paucis diebus (=post paucos dies ἢ paucis diebus post) μετ' ὀλίγας ἡμέρας. in dies ὁσημέραι, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημερινῶς).
- difficīlis, e, δύσκολος, χαλεπός.

- difficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσμεταχειρίστος, παράξενος, ἰδιότροπος A 5, 1.
- dignitas, ātis, (τὸ ἄξιον), 2) (ἡ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμησις, τιμὴ A 21, 1. 3) θέσις, τάξις, τὸ ἀξίωμα τοῦ ἰππέως A 1, 1. pro dignitate ἀναλόγως τοῦ (ἰππικῶν) ἀξιώματος (κατὰ τρόπον ἄξιον τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ ὡς ἰππέως καὶ κατὰ τρόπον ἄξιον τοῦ χαρακτηριστοῦ αὐτοῦ) A 6, 2.
- dilectus, ūs, ἄ. στοματολογία.
- dilexi, id. diligo.
- diligens ntis (μτχ. τοῦ diligo). διαχειριστικὸς περιορισίας (ἐπὶ τοῦ καλοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκωφελῆς, οἰκονόμος.
- diligenter, ἐπίρρ. (προσεκτικῶς). 2) μετ' ἀκριβείας.
- diligentia, ae, ἐπιμέλεια, ἐπιμεμηλημένη καὶ ἀδιάλειπτος ἐνέργεια (φιλοπονία Hn 7, 5. C 3, 4 A 13, 4. 2) οἰκονομία, φειδώ, ὀλιγάκεια, A 13, 5. 3) ἴασις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου) A 21, 5
- di-ligo (dis καὶ lego), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ ἔξ ἐκτιμήσεως, ἐκτιμῶ.
- di-mīco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.
- di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀποπέμπω, ἀφίνω τινὰ νὰ ἀπέλθῃ Hn 3, 3. 4, 1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἄλλοτρίᾳ αὐθαιρεσίᾳ Hn 12, 5.
- di-ripio (dis καὶ rāpio), ripūi, reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορθῶ, ἐξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ, λαφυραγωγῶ,
- dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ ἀνώτερος (τ. ἔ. νικητῆς ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης).
- disiēci, id. disicio.
- dis-īcio (πρόφερεε dis-jicio [ἐκ τοῦ dis καὶ iācio, πρόφ. jacio] ὀπίτω, βάλλω), disiēci, disiectum, 3. (διαρρίπτω) 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἶκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).
- dispālatus, μετοχὴ τοῦ ἀχρήστου ἀποθετικῶ ὀήμ. dispālor, 1. διασκορπίζω ἑμαυτὸν, διεσπαρμένος περιφέρομαι.
- dissensi, id. dissentio.
- dis-sentiō. 4. δαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.
- dis-sīdēo (dis καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. (δίισταμαι, διέστηκα). 2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν), ἦτο πολέμιος τούτου.
- dis-socio, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέρω εἰς διχόνοιαν, διαίρῶ, διασπῶ. dissociatis animis civium (ἀντὶ dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολῖται διέστησαν [πολιτικῶς].
- districtus (μτχ. παθ. τοῦ d-stringo, strinxī, strictum, 3. σύρων διαχωρίζω), (πολλαπλῶς) ἀπησχολημένος.

diti, δοτ. τοῦ dives.
 dīŭ, ἐπίορ. πολὺν χρόνον, συγκο.
 diutius πλείονα χρόνον, μακρό-
 τερον.
 diuturnitas, ātis, μακροχρονιότης.
 dives, ūtis, πλούσιος (δοτ. dīti
 ἀντὶ divīti A 1, 2).
 divinatio, ōnis, μαντική.
 divīnus θεῖος. divīna res (θεῖον
 πρᾶγμα), ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς
 θεοὺς (=sacrificium).
 dīvus, i, (τιμητικὴ προσωνυμία).
 ὁ ἀποθεωθεὶς, θεός. divi filius=
 divi Caesaris filius.
 do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδω-
 μι, παρέχω, δωρῶ. manus (ἐνν.
 vinculis) δίδω, (προτείνω) τὰς
 χεῖρας εἰς δεσμά, (ὁμολογῶ ὅτι
 ἤτητήην). filiam δίδω τὴν θυγα-
 τέρα ὡς γυναῖκα, ἐκδίδωμι τὴν
 θυγατέρα, locum nocendī πα-
 ρέχω εὐνοϊκὸν χρονικὸν σημειὸν
 (=locum), λαβήν, εὐκαιρίαν πρὸς
 βλάβην. operam ut... προσπαθῶ
 να... (πασχίζω νά...). operam
 honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς
 τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικά) ἀξι-
 ώματα. tempore dato εὐκαιρίας
 (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης).
 do verba (φράσεις τῶν κωμικῶν)
 παρέχω λόγους κενούς, φράσεις
 κενάς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα),
 ἔξαπατῶ (γελῶ) (προβλ. τὸ ἡμέτε-
 ρον: αὐτὰ ἴαι λόγια). do vela
 ventis δίδω τὰ ἰστία τοῖς ἀνέ-
 μοις, ἀναπετάννυμι τὰ ἰστία, ἐκ-

πλέω. senatus datur ἡ Σύγκλη-
 τος δίδεται (κυρίως: aditus ad
 senatum=ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Σύγ-
 κλητον) ἐπιτρέπεται τινι νὰ τύχη
 ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου.
 doceo, docui, doctum, 2. διδά-
 σκω). 2) διαφωτίζω.
 docilitas, ātis, (εὐμάθεια). doci-
 litas ingenii εὐκολος ἀντίληψις.
 doctor, ōris, ἄ. διδάσκαλος.
 doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παί-
 δευσις C 3, 4. 3) γνώσεις A 1, 2.
 4) ἀνατροφὴ, παιδευσις A 17, 3
 dodrans, ntis, ἄ. (κατὰ τὴν σημα-
 σίαν ἀπὸ τοῦ de-quadrans = 1/4
 ἔλαττον) = libra ἢ ās librālis
 μείον 1/4, ἦτοι 3/4 τῆς libra. Μία
 libra=327,45 γραμμ.—2) heres
 ex drodrante κληρονόμος τῶν
 τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς
 περιουσίας) A 5, 2.
 dolor, ōris, ἄ. ἀλγηδὼν A 21, 3.
 21, 4. 2) λύπη A 4, 5.
 dolus, i, ἄ, δόλος, τέχνασμα, ἀ-
 πάτη.
 domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου
 A 13, 4. 13, 7. 2) domesticae opes
 αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυ-
 νάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).
 domi, id. domus.
 domicilium, ii, οὐ. (κατοικία) 2)
 ἔδρα, διαμονή.
 domo. id. domus.
 domus, ūs (καὶ domi Hn 9, 3.),
 οἶκος. Τύποι μετ' ἐπιρροηματ. ση-
 μασίας: domi (πτῶσ. τοπικῆς) ἐν

τῆ πατρίδι Hn 1.2. A 3,3. 13,4. domum εἰς τὸν οἶκον A 13, 6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8, 1. donicum, σύνδ. (ἀρχαϊκὸς τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν, μέχρις οὔ.

dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono aliquem aliqua re δωροῦμαι τινά τι πράγματι, δωροῦμαί τινί τι. dubito, 1. ἀμφιβάλλω quod nemo dubitat (ἀντὶ ^{de} qua re nemo dubitat) περὶ οὗ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, non dubito quin) μεθ' ὑποτακτικῆς) δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι). 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου (χρόνου ἐνεστῶτος) δὲν ὀκνῶ νά..., δὲν διστάζω νά...

dubius, ἀμφίβολος, sine dubio ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως. dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn 3, 3. 8, 4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ Hn 2, 4 (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ), ἀπάγω (παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9, 4, 3). νομίζω, θεωρῶ. continentis debet duci ἐγκρατοῦς (μεμετρομένου ἀνδρὸς γνώρισμα) πρέπει νὰ θεωρῆται, nefas dūco μετ' ἀπαρεμφ. θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ (ὡς) ἱεροσυλίαν νά...

dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.

dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὀριστικῆς ἐνῶ, ἐν ᾧ χρόνῳ Hn 12,1. Μετὰ παρατακτοῦ ἀντὶ ἐνεστῶτος Hn 2,3.

duo, duae, duo, δύο.

duplex, ἴcis (διπλοῦς). 2) διπλοῦς, διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).

dux, ducis, ἄ, (ὀδηγός). 2) ἀρχηγός, στρατηγός.

duxī, ἰδ. dūco.

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος ἢ τοῦ h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.). πρὸθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς. ἐξ, ἀπὸ Hn 6, 4 A 21, 1. 2) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους: ἀπό, ἐξ A 19, 4. 3) ἀντὶ γεν. διαίρ. Hn 3, 3. 12, 1. 13, 3. A 5, 2 (ex hereditate). 4) πρὸς δῆλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος: ἔνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7, 5. C 2, 1. 2,2 A 1, 3. 20, 3. 21, 3. 5) πρὸς δῆλωσιν συμφωνίας: συμφώνως πρὸς Hm 3, 1. Hn 7, 3. 7, 5. A 5, 2 (ex dodrante), 6, 2. 13, 6. 6) πρὸς δῆλωσιν ἐπισηματικῆς σχέσεως Hn 1, 2 (e contrario). ex quo=ὅθεν Hn 5, 4.

eā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā), ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.

eamque=et eam, ἰδ. is.

eandem, αἰτ. τοῦ eadem, ἰδ. idem edictum, i, οὐ. διάγραμμα, διάταξις. Ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ ἐδημοσίεον διάγραμμα εἴτε παραλαμβάνοντες τοῦτο ἀμετάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων (edictum tralaticium διάγραμμα παραδοτόν), εἴτε προσθέ-

τοντες εις τοῦτο νέας ἰδίας διατάξεις. Ὁ τιμητῆς Κάτων ἀναλαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολλὰς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ē-do, edīdī, edītum, 3, ἐκδίδω. in vulgus ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον, δημοσιεύω.

ef-fēro (παλαιότερον ec-fero), extūli, elatum, efferre, 3, ἐκφέρω. 2) ἐκφέρω, κηδεύω, (συνοδεύω εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν).

ef-fīcio (ex καὶ fācio), fēcī, fec-tum, 3, (ἐξεργάζομαι). 2) κατορθῶ C 2, 2. efficio ut ἐνεργῶ νά... 3) συναθροίζω (=colligo) Hn 10, 5.

ef-fūgīo, 3, (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινὰ (τάς ἐνέδρας τινός).

effūsus, (κυρίως: παθ. μετχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω)=ἐκχυτος. 2) ἄμετρος, (εὐρύς, εἰς εὐρείαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, ἰδ. ago.

ēgō, ἐγώ.

egōmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικόν-met) ἐγὼ αὐτός.

e-grēdīor (e καὶ grādīor), egres-sus sum egredi, 3, ἀποθ. ἐξέρχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.

eius: γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.

eiusdemque = et eiusdem, ἰδ. idem.

elātus, ἰδ. effero.

elēgans, ntis, κομψός, φιλόκαλος.

elegantīa, ae, (κοιμφότης). 2) elegantia vitae (κοιμφότης τοῦ βίου), εὐγενὴς διαγωγή (συμπεριφορὰ), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.

elephantus, i. ā, ἐλέφας.

e-līcīo (e καὶ lācio), cūi, cītum, 3, (ἐξάγω). 2) verbosiores epistulas ἀποσπῶ (= extorqueo) ἐπιστολὰς σχοινοτενεστέρας (τοῦ συνήθους).

eloquentīa, ae, εὐγλωττία, δεινότης τοῦ λέγειν.

emax, ācis, (ὄνητικός). 2) ἔχων ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγοραστής, (ἀντίθ. vendax).

enim, σύνδ (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἐν ὄλον ἀποτελούσας), διότι.

e-numēro, 1, ἀπαριθμῶ, διηγοῦμαι, «καταλέγω».

eō, ἐπίρρ. ἐκεῖσε Hm 3, 1. 2) eo — ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τόσον) — ὥστε Hm 2, 3. 3) eo ut — εἰς τοιοῦτον σημεῖον ὥστε Hm 4, 3.

ēo, īi (καὶ īni), ītum, īre, 4, πορεύομαι. 2) ἀνέτως ὁδεύω (ἀντίθ. repero ἔρω Hn 3,4, 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου, καταγγέλλω τινὰ ὡς ἔνοχον ἰδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημί τινα εἰς δίκην).

ēo, ἀφαιρ. τοῦ is.

eōdem, ἄφαιρ. τοῦ idem.

eōdem. ἐπίρρ. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hn 11, 2. A 2, 3.

eōque=et eō, ἐπίρρ. Hm 3, 1. ephēmēris, ἴdis, «ἐφημερίς», ἡμερολόγιον, βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν ἐξόδων.

epistūla, ae. (κάλλιον τοῦ epistōla), ἐπιστολή, (ἔγγραφον).

eques, equītis, ἄ. (ἵππεύς). 2) ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵππέων.

equester, tris, tre, (ἵππικός). 2) ὁ τῆ ἵππάδι (ἵππικῇ) τάξει ἀνήκων.

equitātus, ūs, ἄ. τὸ ἵππικόν, οἱ ἵππεῖς.

equus, i, ἄ. ἵππος.

erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς: (εἰς, πρὸς). 2) ἐναντίον, κατὰ+γεν.

error, ōris, ἄ. πλάνη, ἀπάτη.

e-rūdīo (e καὶ rudis. τραχύς), īvī, Itum, 4. (ἐξημερώνω). 2) ἐκπαιδεύω. eruditivum (=erudiendum curavit) ἐδίδαξε τὸν υἱὸν (παρέδωκε πρὸς διδασκαλίαν, ἐπεμελήθη διὰ τῶν διδασκάλων τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

eruditus [ἐξαισίως] μεμορφωμένος.

e-rumpo, rūpī, ruptum. 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος): αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ, (ξέσπῶ).

et, σύνδ. καί. et—et καί—καί. 2) καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγήται ἄρνη-

σις) A 22, 2.

etiam, σύνδ. ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρρῳσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι A 5, 3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2, 3.

etiam-num, ἐπίρρ. ἔτι καὶ νῦν, (καὶ τώρα ἀκόμη).

etsi, σύνδ. εἰ καί.

ex-acūo, cūī, cūtum, 3. (ἀκονῶ). 2) παροξύνω, παρορμῶ.

ex-ardesco exarsi, exarsum, 3. (ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἄναψε).

exarsi, id. exardesco.

ex-cēdo, 3. (ἐξέροχομαι). ἀποχωρῶ.

excellenter, ἐπίρρ. ἐξαιρέτως.

ex-cīo, cīvī (καὶ cīī), —, 4. (ἀνακινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένως, μετακάλῶ.

exemplum, i, οὐ. (ἐκ τοῦ eximo ἀντὶ ex-em-p-lum=τὸ ἐκλελεγμένον), παραδείγμα. exempla rerum παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα. ex-ēo, 4. ἐξέροχομαι. 2) fama exit φήμη διαδίδεται, (θρυλεῖται).

exercitus, ūs, ἄ. στρατός.

ex-haurio, háusi, háustum, 4. ἐξαντλῶ.

existimatio, ōnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμῆ.

exisse, id. exeo.

existimo, 2. νομίζω Hn 12, 2. A 6, 1, 2) ἐκτιμῶ magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ C 1, 2. 3) σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ A 16, 4. 20, 5. 4) θεωρῶ A 6, 1.

exītus, ūs, ἔξοδος Ην 12,3.
 ex-pediō (ex καὶ pes πούς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλλάσσω), Ivi, ītum, 4. ἐκποδὼν ποιούμαι. 2) expedio me ἐκσφίζω ἔμαντόν, ἀπαλλάττομαι, [ξεμπλέκω, γλυτώνω].
 ex-pendo, pendī, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω [κυρίως χρήματα] ὅθεν πληρώνω, ἀποτίνω. 2) expensum fero sumptūi (ὡς) ἔξωδευμένον φέρω εἰς τὴν δαπάνην, καταχωρίζω ἐν τοῖς οἰκιακοῖς) ἔξόδοις, (ἐν τῷ λογιστικῷ βιβλίῳ) χρεώνω τὴν μερίδα τῶν (οἰκιακῶν) ἔξόδων, δαπανῶ.
 expensum, ἰδ. expendo.
 ex-perior, pertus sum, experīrī, 4. ἀποθ. «πειρῶμαι τινος», ἀναμετροῦμαι πρὸς τινα, συμπαλαίω.
 ex pers, pertis (ex καὶ pars), ἄμοιρος. expers periculi ἄμοιρος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.
 ex-prīdō, 1. ἔξετάζω.
 ex-pōno, 3. ἐκτίθημι. καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.
 exposcendus, ἰδ. exposco.
 ex-posco, poposci,—, 3. (ἔξαιτῶ) 2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἔξαιτοῦμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσιν τινος.
 exposūi, ἰδ. exposco.
 ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιορκίας), 2) vī expugno «κατὰ κράτος αἰρῶ»,

κυριεύω ἔξ ἐφόδου (ἔξ ἐπιδρομῆς).
 exque (ex καὶ que δύο λέξεις).
 exque eā ἀντὶ ex eāque, ἰδ. is.
 ex-splendesco, [exsplendūi],—, 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.
 externus, ἔξωτερικός. externum malum (=externum bellum ἔξωτερικὸν κακόν) ἔξωτερικός πόλεμος.
 extra, πρὸθ. μετ' αἰτ., ἐκτός.
 extrēmo, ἐπίρο. τελευταῖον Ημ 2, 3.
 extrēmus, (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ ἔξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔσχατος. Συγκρ. extērior.
 extūli, ἰδ. effero.
 exul, ūlis, ἂ. ὁ φυγάς, ὁ ἔξοριστος.

F

facīle, ἐπίρο. εὐκόλως.
 facilis, e, εὐκόλος Ην 10, 3. 2) (ἐπὶ φαρμάκου) εὐκόλως φέρων ἀποτέλεσμα, εὐκόλως ἐνεργῶν A 21, 2.
 facilitas, ātis, (εὐκολία τρόπων), πραότης.
 faciō, fēci, factum, 3. ποιῶ. aliquem imperatorem ἀναγορεύω [κάνω] τινὰ στρατηγόν. civem παρῆχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον. finem facio belli τέρας τοῦ πολέμου θέτω. mentionem μνεῖαν ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ

στρατιωτικῆς πορείας. progres-
sum προοδεύω. cohortationem
δίδω διαταγὴν (ὀδηγίας). proe-
lium navale ναυμαχῶ. detrimen-
tum existimationis ὑφίσταμαι
ἀπώλειαν (μειώσιν) τῆς ὑπολή-
ψεως. facio pacem εἰρήνην ποι-
οῦμαι. facio alicui potestatem
mei κάμνω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ
εἰσέλθῃ εἰς μάχην πρὸς τινα.
nihil reliqui facio οὐδὲν λοιποῦ
ποιοῦμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐ-
δὲν παραμελῶ [κάνω τὸ πᾶν].
aliquid pulchre θαυμασίως [ὡ-
ραῖα] γνωρίζω τι. versuram δια-
πραγματεύομαι (συνάπτω) νέον
δάνειον (πρὸς ἐξόφλησιν προγε-
νεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι
πράττοντες v e r t e b a n t credi-
torem (= ἥλλασσον δανειστήν).
palam ποιῶ γνωστόν, διαδίδω. 2)
ἀνατρέφω, μορφῶ. domi factus
οἴκοι εἰθισμένος, γεγυμνασμένος.
facto, ἰδ. fio.—quo facto οὗ (=
τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γε-
γονός, οὗ ἔνεκα.
factum, ἰ, οὔ. γεγονός, συμβάν,
ἔργον.
facturus ἰδ. facio.
factus, ἰδ. facio
facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9, 1.
2) ἐνδεχομένη περίπτωσις, τὸ δυ-
νατὸν A. 2, 2. 3) πληθ. τὰ μέσα
πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, πε-
ριουσία, τὰ οἰκονομικά Hn 6, 2.
fāma, ae, (φήμη). 2) διάδοσις,

θρῶλος.
fames, is, πείνα.
familiā, ae, (ἐκ τοῦ famulus οἰκέ-
της, ὑπηρετῆς, τὸ σύνολον τῶν
ὑπηρετῶν, οἱ ὑπηρεταί A 13, 3.
2) οἱ συγγενεῖς, [τὸ συγγενολόγι]
A 18, 2. 18, 3. Ἰδ. pater familiās.
familiāris, e, οἰκειὸς A 16, 2.
1) res familiāris, ἡ ἀτομικὴ πε-
ριουσία A 2, 3.
2) οὐσ. ὁ πιστὸς φίλος A 5, 1.
familiaritas ātis, σχέσις, οἰκειό-
της.
familiariter, ἐπίρρ. οἰκειῶς, στε-
νῶς, συγκρ. familiaris.
familiās (= familiāe γεν.) A 13, 1.
ἰδ. pater familiās.
fastigium, ἰί, οὐ (κορυφή). 2) ὕ-
ψος, περιωπή. (ἰδ. sto).
fāvēo, fāvi, fāutum, 2. (μετὰ δοτ.)
εὐνοῶ.
febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ.
= πυρετικαὶ (πυρετοῦ) προσβο-
λαί, ἐπανειλημμένος πυρετός.
fecēro, ἰδ. facio.
feci, ἰδ. facio.
ferē, ἐπίρρ. σχεδόν, περίπου.
fēro, tūli, lātum ferre, [ἀντι
fer(ē)re], 3. φέρω Hn 4, 3. cala-
mitates belli, ὑπομένω τὰ δεινὰ
τοῦ πολέμου. fructum κομίζομαι
τὸν καρπὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμεί-
βομαι διά... (ἰδ. καὶ fructus).
2) ὑπομένω τινά, ὑποφέρω τὰς
ἰδιοτροπίας τινὸς A 5, 1.
ferocia, ae, (τὸ ἀτίθασον). 2 ἀγε-

ρωγία, εὐψυχία.
 ferrum, i. οὐ. (σίδηρος). 2) ἡ διὰ τῶν ὄπλων βία, τὰ ὄπλα.
 fictīlis, e, (πήλινος ἐκ τοῦ fingo πλάττω). vas fictīle (πληθυντ. vasa fictilia) σκεῦος πήλινον, σκεῦος κεραμεῶν.
 fīdens, ntis (κυρίως μτχ. τοῦ fīdo) θαρρῶν, θαρραλέος. fidens animus ἡ αὐτοπεποιθήσις· ἰδ. καὶ animus.
 fīdes, ēi, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβαίωσις, ὑπόσχεσις, λόγος Hn 2, 4. 3) προστασία Hn 9, 3.
 fīduciā, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciāque (ἀντὶ spe fidentissimā) διὰ σταθερᾶς ἐλπίδος.
 filiūs, īi, ἄ. υἱός.
 filiā, ae, θυγάτηρ.
 finis, is, ἄ. (ὄριον, ὁρόσημον). 2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχὴ. 3) τέλος, τέρμα Hn 1, 3.
 fio, factus sum, fieri (παθ. τοῦ facio), γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέρχομαι A 14, 12.
 fistūla, ae, σῦριγξ. 2) συρίγγιον [φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστημα. fistulae (πληθ.) puris συρίγγια πύου, συριγγώδη (πυορροοῦντα) ἀποστήματα.
 flagitīum, īi, οὐ. αἴσχος, ἀνομία, ὄνειδος.
 flagro, i. φλέγομαι.
 flēo, ēvi, ētum, 2, κλαίω. flens atque osculans κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρῶν καὶ φι-

λημάτων).
 fluctus, ūs, ἄ. κῆμα. 2) fluctūs (πληθ.) civīles ὁ πολιτικὸς σάλλος, ἡ δίνη τοῦ πολιτικοῦ βίου.
 foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata πόλις ἔνσπονδος (τοῖς Ρωμαίοις).
 foedus, foedēris, οὐ. συνθήκη.
 fore, μέλλ. ἀπροφ. τοῦ sum ἀντὶ futurum esse.
 foret, προτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ esset (forem,-es,-et, πληθ.-ent).
 foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ἴμ).
 forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὄψις, τὸ ἐξωτερικόν.
 formōsus, ὄραϊος (καλοκαμωμένος).
 fortē, ἐπίρο. (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ fors τύχη) διὰ τῆς τύχης. si forte ἀντυχὸν (ἀντὶ exspectans si forte καρδοκῶν ἀντυχόν).
 fortis, e, (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Ὑπεροφ. fortissimus.
 fortitūdo, dīnis, ἀνδρεία, θάρρος, τόλη.
 fortūito, ἐπίρο. ἀπὸ τύχης, τυχαίως πως ('ς τὰ κουτουροῦ).
 fortūna, ae, τύχη A 19, 1. 2) εὐτυχία Hm 4, 1. 3) εὐτυχία, εὐτυχὴς μοῖρα A 3, 3. 4) ἡ ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης δοθεισά τινι ἐξωτερικὴ ἰσχύς, περιωπή, θέσις (ἀντίθετον: dignitas A 19, 2. 5) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα A 4, 2. 21, 1. Πληθυντ. Hm 9, 3. A 4, 3.

forum, i, οὖ. (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἤρχισεν, (ἤρχισε τὴν πολιτικὴν δράσιν του).

frater, tris, ἄ. ἀδελφός.

frequens, ntis, (πυκνός, πολυάριθμος). 2) συχνός.

frequentia, ae, (πυκνότης). 2) frequentia (ἀφαιρ.) vulgi μετὰ συρροῆς τοῦ πλήθους, ἐν συρροῇ τοῦ λαοῦ.

fructus, ūs, ἄ. καρπός. 2) fructus rei familiaris αὔξεις τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. fructus pietatis καρπός (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβὴ διὰ τὴν εὐσέβειαν).

frumentum, i, οὖ. σίτος.

frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ. (καρποῦμαι). 2. aliquo εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συναναστροφὴν τινος, ἀπολαύω τινός, συναντῶμαι εὐχαρίστως μὲ τινα (γῆνὰ νὰ τὰ ποῦμε).

frustrā, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη), μάτην, frustra facio aliquid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.

frustor (ἐκ τοῦ frustrā),—1. ἀποθ. (ματαῖω). 2) me ἀπατῶ (σκώπτω, ἐμπαίζω) ἐμμαντὸν (ἐν ταῖς προσδοκίαις).

fuēram, ἰδ. sum.

fuērim, ἰδ. sum.

fūga, ae, φυγή.

fugāram=fugavērām, ἰδ. fugo. fūgiō, fūgi, fugitum, 3. φεύγω.

2) rei publicae procurationem ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν). fugisse, ἰδ. fugio.

fūgo, 1 τρέπω εἰς φυγην.

fui, ἰδ. sum.

fundamentum, i, οὖ. θεμέλιον

funus, funēris, οὖ. κηδεία, ἐκφορά, ταφή.

futūrus, ἰδ. sum.

G

gener, ἔτι, ἄ. γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ τῆς θυγατρὸς) A 21,4.

generātus, (πεφικτός). 2) ab aliquo καταγόμενος ἀπὸ τινος.

generōsus, εὐγενὴς τὴν καταγωγὴν. 2) γενναίφρων, μεγαλόφρονος, ἱπποτικὸς A 3, 1.

gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.

genus, genēris, οὖ. (γένος). 2) εἶδος.

gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω—φορῶ.) 2) me παρέχω ἐμμαντὸν, συμπεριφέρομαι. me splendide ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω τι (κατ' ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου), διοικῶ. bellum διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ. consulatum ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν, ὑπατεύω. honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλλομαι ἀρχήν. res geruntur male

τὰ πράγματα διεξάγονται (ἔχουσι) κακῶς. *res gestae* (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἔξοχὴν αἱ πολεμικαί), τὰ πολεμικά ἔργα.

gestum, ἰδ. *gero*

glorios, ἰ. ἀποθ. καυχῶμαι, μέγα φρονῶ.

graece, ἐπίρρ. ἑλληνιστί.

graecus, ἑλληνικός. *res graecae* ἡ γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς (ἀρχαίας) Ἑλλάδος.

gratīa, *ae*, (χάρις). 2 δημοτικότης, εὖνοια (ἐξ ἐκτιμήσεως) A 2,4. 6,2. 21,1. 3) καλὴ ἢ φιλικὴ συνεννόησις, συμφιλίωσις A 17, 1. Ἰδ. *redeo*.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.

gravis, *e*, βαρὺς, δεινός, δῆζ.

gravitas, *ātis*, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

Η

habēo, *ūi*, *ūtum*, 2. ἔχω. *aliquem collēgam* ἔχω τινὰ (ὥς) συνάρχοντα. *aliquem actorem auctoremque* ἔχω τινὰ ὥς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ, (συνεκτελεστικὴν καὶ σύμβουλον, χειρὰς καὶ νοῦν). *castra* στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18, 4. 3) ποιῶ. *hāc oratione habītā* τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπὼν. *iudicium nullum* δὲν καλοῦμαι (ὥς κατηγορούμενος) εἰς τὸ

δικαστήριον. 4) παρέχω. *honores* ἐπιδαφιλεύω τιμὰς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7, 3. A 13,4. 6) κρατῶ Hn 12,2. 7) *cognitum habeo* (ἔγνωσμένον ἔχω), γινώσκω κατὰ βάθος. *percipitum habeo* (ἐντονώτ. τοῦ *percipio*) νοῶ κατὰ βάθος, [χωνεύω] A 17, 3. *cognitum habeo* (ἐντονώτ. τοῦ *cognosco*) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γνῶσιν A. 18,1. 8) *satis habeo* + ἀπομφ. = ἀροκοῦμαι νά.,. 9) *habeo (mihi curae (dot.)* + ἀπομφ. = φροντίζω (νά.,.), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. *habeor* νομίζομαι [περὶ γιά]. 11) δεικνύω, φανερόνω, A 13,2. 12) *me habeo* [=sum] (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διάκειμαι, ἔχω Hn 2,1. 13) *eius* (τ. ἔ. *versūrae*) *condicionem aequam habeo* τούτου (τοῦ νέου δανείου) ὄρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω, δάνειον ἐπὶ καλοῖς ὄροις (ἐπὶ μικρῶ τόκῳ) συνάπτω.

habito, ἰ. κατοικῶ. *bene habito* ἀνέτως (μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ. *hāc*, ἐπίρρ. ταύτη, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.

hactenus, ἐπίρρ. μέχρις ἐνταῦθα.

hasta, *ae* (δόρυ). 2) *hasta publica* δημοπρασία. — Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου, ἐπηγγύετο εἰς ἔνδειξιν δόρου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας

πωλήσεις, ἤτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας τῶν προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολῖται ἀπέφευγον, ὡς ἦτο εὐλόγον, νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρασιῶν.

hereditas, ātis, κληρονομία.

hereditum, īi, οὐ. κληρονομία.

hereditum a patre relictum κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς κατακαλειφθέν, πατρῶον κτῆμα.

heres ēdis ā. κληρονόμος.

hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κτλ.), οὗτος, ὅδε,

hic, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.

hinc, ἐπίρρ. ἐνταῦθεν.

his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.

historia, ae, (ἱστορία). 2) συστηματικὴ ἱστορία, contexta συνεχῆς ἱστορία, ἱστορικὴ πραγματεία (ἀντίθετον : βιογραφία) A 16,3. 3) historiae, (πληθ.) τὰ ἱστορικὰ ἔργα C 3,3.

hodiē, ἐπίρρ. σήμερον.

homo, hominis ā. ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3,4 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (κόσμος) A 13,6.

honor, ōris, ā. τιμή, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6,4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιομάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18,5 3) ἀρχή, τιμητικὸν ἀξίωμα C 1,1. A 6,2. 18,2. 18,5.

hortatū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hortatus), μετὰ γεν. : τῇ προτροπῇ

(τινος).

hortus, i, ā. (κῆπος). 2) πληθ.

«παράδεισος», περίβολος (πάρκο).

hospitium, ii, οὐ φιλοξενία.

hostia, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.

hostis, is, ā. (πολέμιος). 1) ἐχθρὸς τῆς πατρίδος, προδότης.

hic, ἐπίρρ. εἰς τοῦτον τὸν τόπον.

huic, δοτ. ἐνικὴ τοῦ hic, haec, hoc.

humanitas, ātis, φιλοφροσύνη,

«εὐμουσία, εὐγένεια τρόπων ἀπορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ

τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου, (διανοητικὴ καὶ ἠθικὴ ἀγωγή). 2) ὑψηλή, λεπτὴ μόρφωσις A 3,3.

ἐρασμιότης, συμπάθεια 16,1.

humilis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2)

ταπεινός.

I

iācio (πρόφερε jacio), iēcī, iactum, 3. ρίπτω, βάλλω.

iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio, 1) (ριπτάζω). 2) ρίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ)

iām (πρόφ. jam) ἐπίρρ. ἤδη.

ianua, ae (πρόφ. janua) θύρα.

ibi, ἐπίρρ. αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in.

cēna ἐν τῷ δεῖπνῳ Hn 12,1.

īdem, eādam, īdem ὁ αὐτὸς (γεν.

eiusdem, δοτ. eīdem). hic īdem

αὐτὸς οὗτος.

īdē, ἐπίρρ. (τούτου ἕνεκα). 2) ideo

... quod τούτου ἕνεκα... (δι)ότι.

īdonēus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος,

īgītur, ἐπίρρ. λοιπόν.

ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ.

is, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is, ea, id.

ille illa, illud (γεν. illīus, δοτ. illī κτλ.) ἐκεῖνος.

il-lūdo (in καὶ lūdo), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.

illustris, e, (φαινός). 2) ἐπιφανῆς (τὸ γένος) Hn 3.2. 3) res illustris ἔργον αἰγλήεν (ἔξοχον) A 18,2.

illūsus, id. illudo.

imāgo, gīnis, (εἰκῶν). 2) αἱ κήρι-
ναι εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitātor, ōris, ā. μιμητής.

immīsi, id. immitto.

im-mitto, 3. («εἶω τρέχειν», «σεύω»).
2) «ἀνίημι», ἀφίνω ἐλεύθερον
νὰ δοράμη, ἐξαπολύω, ἐξαποστέλλω.

immōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mol-
la = κριθαὶ χονδροκοπανισμένοι,
ἄς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσί-
αις), θυσιάζω, θύω.

im-pēdīo (in καὶ pes), īvi, ītum,
4. ἐμ-ποδ-ίζω.

imperātor, ōris, ā. ἀρχηγός, στρα-
τηγός Hn 5,2. C 3,1. 2) ὁ αὐ-
τοκρατῶρ στρατηγός, δηλ. ὁ νι-
κητῆς καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός
A 19,1.

imperīum, īi, oū. (διαταγή). 2)
ἀρχηγία, στρατηγία Hn 3,3.
Hn 7,3. 3) summa imperīi τὸ
ὄλον τῆς ἀρχῆς, ἡ ὑψίστη ἀρχή,
ἀρχιστρατηγία. 4) ἐξουσία Hn

5,3. orbis (γεν.) terrārum, ἐξου-
σία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατο-
ρία. 5) χώρα, βασιλείον Hn 2,5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσ-
σω. . . alicui ut, προστάσσω τινὶ
ἵνα, (διατάσσω νά...).

im-pertīo, īvi, ītum, 4. (ποιῶ
τινα κοινωνόν τινος). 2) doctrī-
nis quibus puerīlis aetas im-
pertiri... debet... eruditur διὰ
τῶν γνώσεων, πρὸς ἄς ἡ παιδικὴ
ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται
ὑφείλει. . . ἐξεπαιδεύσει, τ.ἔ. δι'
ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἵτινες εἶ-
ναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκα-
λίας τῶν παίδων.

impetrārim = impetravērīn, id.
impetro.

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγχά-
νω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.

impraesentiārum, (δημώδης ἔκ-
φρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ. ἔ. in
praesentiā harum (r e r u m).

imprudenter, ἐπίρρ. ἀφρόνως.

īmus (καὶ infīmus) ὑπερθ. τοῦ
συγκρ. inferīor), κατώτατος.

in, πρόθ. I. μετ' αἰτιατ. εἰς Hn
5,3 2) ἐναντίον Hn 2,3. C 2,3.

3) κατά. in singulos menses
καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. 4)
(ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17, 2.

II. μετ' ἀφαιρ., ἐπὶ τόπου, ἐν Hn
5,1. 5,2. 5,3. 11,4 C 1,1. 1,2
3,5. A 18,3. 20,3 καὶ ἀλλαχοῦ.

2) ἐπὶ χρόνου· κατὰ-αἰτ. Hn 4,3.
C 1,2. 2,2. A 1,3. 17 1. 21,5.

- β) πρὸς δῆλωσιν ἄλλων σχέσεων :
 α') πρὸς δῆλωσιν περιστάσεων,
 ὅφ' ἂς διατελεῖ ἢ συμβαίνει τι :
 horum in concursu τούτων ἐν
 τῇ συμπλοκῇ. in omni procura-
 tione ἐν πάσῃ διοικήσει. β') πρὸς
 δῆλωσιν προσώπων, οἷς ἀνήκει τι.
 erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ
 παιδί. in adolescentulo... erat
 ἐν τῷ μειρακίῳ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ)
 ὑπῆρχε γ') πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι'
 οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, πρὸς
 δῆλωσιν τῆς καταστάσεως, ἐν ἣ τις
 εὐρίσκεται : in sestertio ὡς ἄν-
 θρωπος μὲ περιουσίαν [id. sester-
 tius]. δ') πρὸς δῆλωσιν ἀριθμοῦ :
 in eis (ἀντὶ in numero
 eorum) ἐν ταύταις (ἀντί : ἐν τῷ
 ἀριθμῷ τούτων), μεταξὺ τούτων
 Hn 2,4. Hn 4,4. 12,2. 13,2. A
 13,3. ε') πρὸς δῆλωσιν πραγμά-
 των, εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι :
 pacem conciliavit, in quo (= in qua re)
 εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι (τ.ἔ. ἐν ἣ εἰρήνη).
 in-cendo (in καὶ candeo), endi,
 nsum, 3. ἀνάπτω. Hn 5,2. 2)
 ἐξάπτω, Hn 2,1.
 in-cido (in καὶ cado), cidi,—,3.
 (εἰσπίπτω). 1) εἰσχωρῶ.
 in-cipio (in καὶ capio), cēpi, cep-
 tum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἄρχομαι.
 in-cito, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προ-
 τρέπω, παροτρύνω (εἰς ἄμιλλαν).
 incognitus, ἄγνωστος.
 incōla, ae, ā. κάτοικος. incredibīlis, e, ἀπίστευτος. incre-
 dibile dictū (β' ὑπτιον τοῦ q.
 dico) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου
 κρεῖττον, πίστεως μείζον.
 incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία.
 inde, ἐπίρρ. (ἐντεῦθεν) 2) μετὰ
 ταῦτα.
 indicium, ii, ou. (ἐνδειξις). 2) τεκ-
 μῆριον.
 indico, 1. δηλῶ, καταδεικνύω,
 (προοδίδω).
 in-digēo (indu [=in] καὶ egēo),
 ūi,—, 2, ἐνδεῶς ἔχω τινός, alie-
 narum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμ-
 βάνω ἀνάγκην) ξένης βοήθειας.
 medicinā (ἀφαιρ.) δὲν κάμνω
 χρῆσιν φαρμάκων, δὲν ἔχω χρεῖαν
 φαρμάκων.
 in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύ-
 ρω, ὑπάγω Hn 5,3. 3) προτρέ-
 πω Hn 8,1. 4) in errorem εἰς
 πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.
 inductus id. induco.
 indulgentia, ae, ἐπιείκεια, ἐνδο-
 τικότης, συμβιβαστικότης.
 indulgēo, dulsi, [dultum]. 2. χα-
 ρίζομαι. 2) εἶμαι (ὑπερβολικῶς)
 ἐπιεικῆς, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέ-
 τας (ἀνανεῶνον τὴν προθεσίαν
 τῆς πληρωμῆς τοῦ χρόου).
 industria, ae, δραστηριότης, ἐνερ-
 γητικότης C 3,1 2) φιλοπονία
 C 3,4. 3) ἡ μετ' ἐπιμελείας ἐπιδε-
 ξιότης A 13,4.
 in-ēo, ii, (σπανιώτ. īvi), itum,
 ire, 4. (εἰσέρχομαι). 2) rationem

- σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέδιον. consilium λαμβάνω ἀπόφρασιν.
- in-ermis, e (in και arma), ἄοπλος.
- inertīa, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερητ. και ars τέχνη] ἄτεχνος), 2) ἡ πρὸς φυγοπονίαν ροπή, ραθυμία, δκνηρία.
- in-fēro, intūli, illātum, inferre, 3. (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. arma Italiae (δοτ). πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.
- infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἐχθρικῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.
- infīmi, ōrum, (ιδ. imus), οὖσ. οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).
- in-finītus, (ἀπειρος). 2) ὑπέρομετρος.
- in-fitior, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fitias, αἰτ. πληθ.). ἀροῦμαι.
- ingenīum, īi, οὖ. (φνή). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφύια, πνεῦμα.
- inīcio, [πρόφ. injīcio] (in και iācio), iēcī, iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.
- inīi, ιδ. ineo.
- inimicitīa, ae, ἐχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ. : ἐχθρικαὶ διαθέσεις.
- inimīcus (in και amīcus), ἐχθρικός. inimicissimus, ἄ. ὁ (ἐχθιστος) θανάσιμος ἐχθρός.
- inīquus (in και aequus ἄνισος). 2. ἄδικος.
- inītiūm, īi, οὖ. ἀρχή. initio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.
- in - nītor, innixus sum, innīti, 3) ἀποθ. στηρίζομαι.
- innixus, ιδ. innitor.
- inoporīa, ae, ἔνδεια. inopia publica ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικαὶ τοῦ κράτους δυσχέρειαι, ἐλλειψις χρημάτων ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ.
- inprīmis (in και prīmus), ἐπίρρ. πρὸ πάντων, κατ' ἐξοχήν, ἰδίᾳ.
- inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ρῆμα), λέγω, -εις, -ει.
- in - sciens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).
- insidīae, ārum, ἐνέδρα Hn 4, 3, 5, 3, 2) δόλος, ἐπιβουλὴ Hn 12, 2.
- insidior, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεῶ.
- in - stitūo (in και statūo), tūi, tūtum, 3. (ἰδρῶ). 2) ἀποφασίζω, ἐπιχειρῶ, ἀρχίζω Hn 2, 4, 2, 8. C 3, 3. 3) εἰσάγω, συνηθίζω A 14, 2, 4) προτίθεμαι [σχεδιάζω] Hn 8, 3.
- insūla, ae, νῆσος.
- intel - lēgo, (inter - lego), exi, ectum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθησεων ἢ τοῦ νοῦ) διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5, 4.
- intemperanter, ἐπίρρ. ἀκράτως, ἀμέτρως.
- inter, πρόθ. μετ' αἰτ. μεταξύ.
- inter - cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2)

- intercedit obtrectatio αναφύεται [δύραρχει ἄς τὸ μέσον] ἀνταγωνισμὸς (ζηλότυπος). querimonia μεμφιμοιρία, (ἀφορμὴ μεμφιμοιρίας). 3) παρέροχομαι [περονῶ] A 20, 2.
- intercessisse, ἰδ. intercedo.
- interdum, ἐπίρο. ἐνίοτε.
- inter - εἶο, 4. διαφθείρομαι, ἀπόλυμαι Hn 2, 4. 4, 3. 2) φονεύομαι Hn 13, 1.
- interfēci, ἰδ. interficio.
- inter-fīcīo (inter καὶ fācio), fēci, fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτείνω. interficiōr ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
- interficiendus (=interficiendus, ἰδ. interficio), φονευτέος. ad hunc interficiendum πρὸς τὸ φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τούτου.
- interiērim, ἰδ. intereo.
- intērim, ἐπίρο. ἐν τῷ μεταξὺ [χρόνῳ].
- interiōr, ἄ. καὶ θ., interiūs, οὐ. (γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότερος, ἰδ. consilium.
- interīrem, ἰδ. intereo.
- interītus, ūs ἄ. ἀπόλεια, θάνατος.
- inter - pōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέσῳ). 2) με παρεμβαίνω, δανείζω χρήματα (ἐπὶ τόκῳ).
- interpretōr, 1. ἐομηνεύω.
- inter - sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί). 2) παρευρίσκομαι, παρίσταμαι μάρ-
 τυς.
- intestīnum, ī, οὐ. ἔντερον. imum intestīnum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀπευθεσμένον ἔντερον, τ. ἔ. ἡ τελευταία μοῖρα τοῦ παχέος ἐντέρου.
- intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός. Πρὸβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντός), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος (ἀντίθετον: externus ἐξωτερικός).
- intīme, ἐπίρο. οἰκειότατα.
- intra, προθ. μετ' αἰτ. (ἔνδον). 2) ἐν τῇ σφαιρᾷ+γεν. Hn 11, 4.
- in vēnio, 4. (εὐρίσκω). 2) ἀνακαλύπτω, ἐξευρίσκω.
- inventūrus, ἰδ. invenio.
- in-veterasco (ἐναρακτικὸν τοῦ in-vetēro), rāvi,—, 3. ἐγγηράσκω. 2) (ἐπὶ χροέουσ) ριζοῦμαι, παλαιοῦμαι, ἀξάνω A 2, 5.
- invictus (in καὶ vincō), ἀήτητος, ἀνίκητος.
- invidīa, ae, φθόνος.
- invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.
- iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor), ἄστειεύομαι.
- Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.
- ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς οὗτος. 2) μετὰ σημασίας ἐπιροηματικῆς ἀκριβῶς Hn 10, 5.
- īrascor, irātus sum irasci, 3. ἄποθ. ὀργίζομαι.
- irātus, παρωρογισμένος. ἰδ. irascor.
- ire, ἐνεστ. ἀπομφ. τοῦ ῥήμ. eo. ir-rīdēo (in καὶ rīdēo), rīsi, rīsum, 2. ἐγγελῶ, μυκτηροῦζω σκόπτο.

is, ea, id, (γεν. eius δοτ. ei), οὔτος.

ita, ἐπίρρ. οὔτω, τόσον. non ita multis diebus (ἀφαιρ.) οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας ὕστερον.

itaque, καὶ οὔτω (= et ita) A 15, 1.2) σύνδ. ὄθεν.

itemque = et item (ἐπίρρ). ὡσαύτως, ὡς καί.

iter (ἀντὶ it [in]er). γεν. itinēris. οὐ. πορεία, (πορεία τοῦ στρατοῦ).

itērum, ἐπίρρ. τὸ δεύτερον Hn 5, 3. C 2, 2. 2) Hn 6, 1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iūbēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum, 2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iucundus (προφ. jucundus), τερψίθυμος A 14, 1. 2) περιλημένος, προσφιλέστατος A 16, 1.

iudicium, ἴι, οὐ. (πρόφ. iudicium), κρίσις, δίκη. 2) δικαστήριον, δίκη A 6, 3. 3) iudicio (ἀφαιρ.). ἐξ ὑπολογισμοῦ, ἐσκεμμένως A 15, 3.

iūdico (προφ. iudico, 1. δικάζω, καταδικάζω. exulem iudico alique(m) κρίνω τινὰ ἐξορίστον), καταδικάζω εἰς ἐξορίαν, ἐξορίζω. hostem iudicatum (καίπερ) κερηυγμένον ἐχθρὸν (δημόσιον). 3) κρίνω, ἀποφασίζω Hq 13, 4. A 13, 3. 16, 1. 20, 5. 4) συνάγω, συμπεραίνω A 15, 3.

Iuppiter (πρόφερε Juppiter) γεν. Iovis (πρόφερε Jovis), δοτική Iovi (πρόφερε Jovi), αίτια-

τική Iovem (πρόφ. Jovem), ἀφαιρ. Iove (πρόφ. Jove), ἄ. Ζεὺς, Iuppiter optimus maximus Ζεὺς ἄριστος μέγιστος.

iūro (πρόφ. juro), 1. ὀμνύω, ὀρκίζομαι.

iūs (πρόφ. jus), iūris, οὐ. δίκαιον. 2) δικαστήριον A 6, 3. 3) iuris consultus, ἄ. ὁ νομομαθής.

ius-iurandum, (γεν. iuris iurandi, δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure iurando) οὐ. ὄρκος (τῶν πολιτῶν). Ὁ ὄρκος τῶν στρατιωτῶν ἐλέγετο sacramentum.

iussi, ἰδ. iubeo.

iuventus, ἰ, ἄ. (πρόφ. juventus), νέος ταῦρος, μόσχος.

iuvit, ἰδ. iuvo.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum, 1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta, πρόθ. μετ' αἰτ. = παρὰ + αἰτ., ἐπὶ + δοτ., πλησίον.

K

kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calo = καλῶ), καλάνδαι, τ. ἔ. ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός. pridie kal. (= kalendss) Aprīles τῆ προτεραία τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπριλίου (ἦτοι τῆ 31ῃ Μαρτίου).

L

labor, ōris, ἄ. μόχθος, τλαιπωρία. lacerasso, īvi, ītum, 3. «καταπει-

- ράζω», προκαλῶ.
lacrima, ae, (δάκρυμα), δάκρυ.
lapis idis, ἄ. (πρβλ. λέπας = ἀπόκρημνος βράχος). 2) «ὄρος». «στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ ἐπιθ. *miliaris* (ἔχων 1000), ὁ μιλιοδείκτης λίθος, τὸ μιλιάριον (=1000 ρωμαϊκὰ βήματα)· ἰδὲ καὶ *passus*.
largitio, ὄnis, (φιλοδορία), 2) δεκασμός, δωροδοκία.
laus, *laudis*, ἔπαινος, ἐπαινετικὴ ἀναγνώρισις.
lautus, (κυρ. μτχ. τοῦ *lano* λούω, ὅθεν λελουμένος, λουσμένος). 2) μεγαλοπρεπής. *sum inprimis lautus* (=splendidus) εἶμαι κατ' ἐξοχὴν μεγαλοπρεπής, ζῶ μεγαλοπρεπέστατα, ζῶ ἐν πᾶσι λαγώοις.
lectica, ae, (ἐκ τοῦ *lectus*. λέκτρον), κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.
lecticula, ae. ὑποκοριστικὸν τοῦ *lectica*, νεκρικὸς κράββατος, φέρετρον.
lectio, ὄnis, ἀνάγνωσις, μάθημα,
lector, ὄnis, ἀναγνώστης.
legatus, i, ἄ. πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7, 2. 12, 2. 12, 4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ρωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος A 6,4.
lego, *legi*, *lectum*, 3. ἀναγιγνώσκω.
levis, e, (κοῦφος). 2) ἐπὶ νόσου: ἀνεκτὸς A 22, 3. 3) ὁ μὴ ἔχων βαρύτητα, ἀσήμαντος, ἐλάχιστος, μηδαμινὸς A 13, 6. 4) κουφόνονος (ἐλαφρόμυαλος), ἄστατος A 15,1.
levo, 1. ἀνακουφίζω.
lex, *legis*. νόμος.
libenter, ἐπίρρ. ἀσμένως.
liber, *brī*, ἄ. βιβλίον.
liberalis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἐλευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός.
liberalitas, *ātis*, ἐλευθεριότης.
liberaliter, ἐπίρρ. φιλοξένως.
librarius, *īi*, ἄ. (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς δλίγους τότε κυκλοφοροῦντα χειρογράφα βιβλία.
littera, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή, 3) *Graecae litterae* τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἑλλην. γραμματεία. 4) ἐλευθέριοι τέχνη (σπουδαί) C 3, 1. A 1, 2. 5) ἡ συγγραφικὴ, τὸ συγγράφειν Hn 13, 2.
litteratus, δεδιδασμένος. 2) φιλολογικῶς κατηρτισμένος, ἐντριβῆς ἐν τινι γλώσσῃ.
litus, ὄris, οὐ. ἀκτὴ, παραλία.
locuplento, 1. πλουτίζω (τι διὰ τινος).
locus, i, ἄ. (πληθ. *singulis loca*, ὄrum, οὐ), τόπος, ἔδαφος, θέσις Hm 2,4. Hn 3,4. 5,2. 3) τόπος διαμονῆς Hn 12,3. 4) εὐνοικὸν χροικὸν σημεῖον, λαβή, εὐκαιρία Hm 1,2.

longe, επίρο. (μακράν). 2) πολλὸν καιρόν. Συγκριτ. longius (=diutius).

longus, μακρός, σχοινοτενής.

lumbus, i, τὸ ἰσχίον.

luxuria, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, επίρο. μᾶλλον.

magister, tri, ἄ. (ἄρχων). 2) magister equitum ἵππαρχος.

magistratus, ūs, ἄ. ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες), οἱ δύο ὕπατοι Ην 7,2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνι) Ην 7, 5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη), ἀρχή, ἄρχων A 18, 1, 4) τὸ δημόσιον ὑπόρρημα A 18,6.

magnificus, μεγαλοπρεπής. (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).

magnitudo, ĩnis, (μέγεθος). 2) πληθὺς, ποσότης A 14,3, magnitudo animi μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A 12,2.2) πολυάριθμος Ην 3,2. magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Ημ 4,1 C 1, 2. 3. 1. A 2. 4. 16. 1. 20,5. Συγκριτ. maior ἄ. καὶ θ. maius οὖ. (γεν. maiōris) μείζων. maiorēs um, ἄ. οἱ πρόγονοι. ὑπερθ. maximus μέγιστος.

māle, επίρο. κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς,

malleum ποτ. ὑποτακτ. τοῦ ῥήμ.

malo.

malo, malui, malle (mage [= magis]+volo), (μᾶλλον θέλω), προτιμῶ.

mālum, i, οὖ. τὸ κακόν, τὸ δεινόν, malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἐξωτερικὸς πόλεμος Ημ 2,1. Πληθ. mala, orum, οὖ. ἡ δεινὴ θέσις Ημ 2, 3.

maneps, cĭpis, ἄ. (ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullius rei maneps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης (μισθωτής, ἐνοικιαστής).

mando (=manum do ἐγχειρίζω).

1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός.

māpēo, nsi, nsum, 2. μένω.

mansi, id. maneo.

manus, us, χεῖρ. 2) δύναμις, στρατός Ημ 4, 3.

mare, is, οὖ. θάλασσα. et terra et mari καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (=fretum Gaditānum) ὁ πορθὸς τῶν Γαδείρων (τὸ στενὸν τοῦ Γιβραλτᾶ) Ημ 4, 1.

maritĭmus, παραθαλάσσιος.

mater, tris, μήτηρ.

matrimonĭum, ĩi, οὖ. γάμος, συνοικέσιον.

matūre, επίρο. προώρως.

maxĭmē, επίρο. (ὑπερθετικ. τοῦ

magis). τὰ μέγιστα. (κατ' εὐχὴν).

maxīmus, ἰδ. magnus.
 medicīna, ae, φάρμακον, ἱατρικόν.
 medicus, i, ἄ. ἱατρός.
 medimnus, i, ἄ. μέδιμνος (μέτρον
 σιτηρῶν). Γεν. πληθ. medim-
 num. Ὁ ἀττικὸς μέδιμνος=
 περίπου 1/2 ἑκατολ. (=52, 53).
 mediocris, e, μέτριος (ἔτσι κ' ἔτσι)
 A 13, 3. 2) μέτριος, μικρός, ὀλί-
 γος A 13, 4.
 meditor, 1. (προβλ. (μέδ-ομαι),
 ἀποθ. σκέπτομαι, ἐμφοροῦμαι τῆς
 ἰδέας, [σχεδιάζω].
 mēmor, ōris, μνήμων.
 memoria, ae, (μνήμη). 2) φήμη,
 διάδοσις, θροῦλος Hn 8,2 3) μνή-
 μη, (οἱ ἐπιγιγνώμενοι) Hn 13, 3.
 mendacium, ūi, οὐ. ψεῦδος.
 meus, mentis, νοῦς, διάνοια, φρό-
 νημα.
 mensis, is, ἄ. μῆν. in singulos
 menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μη-
 νιαίως.
 mensura, ae, μέτρον.
 mentio, ōnis, μνεία. mentione
 facta μνείας γενομένης.
 mercennarius, μισθοφορικός.
 merco, ūi, itum, 2. (ἄξιός εἰμι).
 2) primum stipendium mereo
 τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ
 εἶμαι ἄξιος, τελῶ (κάμνω) τὴν
 πρώτην στρατείαν.
 merito, ἐπιρο. δικαίως.
 -met μόρ. ἐγκλιτ. γε. Ἴδ. egomet.
 metior, mensus sum, 4. ἀποθ.
 μετροῶ, κρίνω.

meus, ἐμός.
 mihi, δοτ. τοῦ ego.
 migro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā
 μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω
 τὸν βίον, ἀποθνήσκω.
 miles, litis, ἄ. στρατιώτης.
 mille, ἄκλ. χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ.
 milia passuum trecenta χιλιά-
 δες βημάτων τριακόσια.
 minor, ἄ. καὶ θ., minus, οὐ. (γεν.
 minoris. Συγκρ. τοῦ parvus),
 μικρότερος. minor quinque et
 viginti annis natus (ἰδ. nascor)
 ἦσσαν τῶν πέντε καὶ εἴκοσι ἐτῶν
 γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν,
 μόλις εἰκοσιπενταετής.
 minus, συγκρ. ἐπίρο. ἦττον. mi-
 nus robustus = non robustus
 ὄχι τόσον ἰσχυρός, ὀλίγον ἰσχυ-
 ρός.
 mitor, 1. ἀποθ. θανατῶζω, ἐκπλήτ-
 τομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
 misi. ἰδ. mitto.
 mitto, misi, missum, 3. πέμπω,
 στέλλω. 2) epistulam, litteras
 στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπι-
 στέλλω A 16, 3. 20, 1.
 moderatio ōnis, μετριασμός, (ἐν
 τῇ βιοτικῇ συντηρήσει), μετριό-
 της.
 modicus, μέτριος ὀλιγαρχίης, προσή-
 κων, ἀνάλογος, ὅσον πρέπει,
 ἐπαρχίης.
 modius, ūi, ἄ. μόδιος, (μέτρον σι-
 τηρῶν, περίπου 8,754 λίτρα=1/6
 ἀττικοῦ μέδιμνου. Γεν. πληθ.

[ὄς ἐπὶ τὸ πολὺ] modium).
 mōdō, ἐπίρρ. μόνον. modo—mo-
 do νῦν μὲν—νῦν δέ. non modo
 sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.
 mōdus, i, ἄ. τρόπος. 2) μέτρον,
 (ποσότης) A 2, 6.
 mons, montis, ἄ. ὄρος.
 monumentum, i, οὐ. (μνημεῖον)
 2) τάφος (=sepulcrum).
 morbus, i, ἄ. νόσος. morbus oculo-
 rum νόσημα, νόσος τῶν ὀ-
 φθαλμῶν, ὀφθαλμία.
 mōr̄tor, mortuus, sum, mōr̄ti, 3.
 ἀποθ. ἀποθνήσκω,
 mōr̄tor, 1, ἀποθ. διατρέβω. cum
 diutius morarētur ἐπειδὴ μα-
 κρότερον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέ-
 τρεπε) χρόνον διέτριβε. 2) λαμ-
 βάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ
 στρατηγῶν) Hn 5,1.
 mors, mortis, θάνατος.
 mos, moris, ἄ. (ἔθος) 2) πληθ.
 (ἠθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος
 Hm 3,2. C 3,5. A 5,3. 19,1. 3)
 ιδέαι A 14,2. 4) τὰ πάτρια ἐπιτη-
 δεύματα, ἦθη A 18,1.
 multiplico, 1. (πολλαπλασιάζω).
 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usū-
 ris (=multiplicando [ἀφαιρ. usū-
 ras ἢ multiplicatione usura-
 rum]) πολλαπλασιάζων (ἐπισωρευ-
 ῶν) τόκος, ἐπισωρεύσει τόκων
 (ὥστε οὗτοι νὰ προστίθενται εἰς
 τὸ κεφάλαιον).
 multitudo, īnis, πληθὺς, (μέγα)
 πλῆθος, σμῆνος (κ ο π ἄ δ ι).

multo, ἐπίρρ. πολλῶ, πολὺ.
 multus, πολὺς, μέγας. 2) πολυά-
 ριθμος, ὑπερβολικὸς A 13,5. 3)
 οὐσ. multum, i, οὐ. τὸ πολὺ
 Hn 2,3.
 munditia, ae, (καθαριότης). 2)
 ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας, κομ-
 ψότης.
 municipium, ii, οὐ. ἰσοτελής πό-
 λις. Πόλις ἐκτὸς τῆς Ρώμης κει-
 μένη, ἰδία ἐν τῇ Ἰταλία κατ' ἰδί-
 ους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίους ἄρ-
 χοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται
 ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ
 Ρωμαίου πολίτου.
 munio, īni, ītum, 4. (ὀχυρῶ). 2)
 itinera (τεχνικὸς ὄρος) = κατα-
 σκευάζω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ
 στρατοῦ), ὁδοποιῶ.
 munus, ōris, οὐ. (λειτουργία, κα-
 θῆκον). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7,3.
 12,3. 3) munus fortunae εὐνοια
 τύχης, ἀγαθὴ τύχη.
 murus, i, ἄ. (τοιχός). 2) muri, τὰ
 τείχη τῆς πόλεως, τείχισμα.
 mutatio, ōnis, μεταβολή, rei pu-
 blicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας,
 πολιτικὴ ἀναστάτωση (ταραχή),
 mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, ἰδ. nanciscor.
 nam, σύνδ. διότι.
 namque, σύνδ. διότι.
 nanciscor, nactus sum, nancisci,

3, ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρω (ὡς) ἐπαρχίαν λαχών (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum (κατὰ τύχην) περιπίπτω εἰς νόσον [προβλ. τὸ ἡμέτερον τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώσθεια].

parro, 1. διηγοῦμαι.

nascor, natus sum, nasci, 3. ἀποθ. ex alīquo γεννώμαι ἔκ τινος. natus Drusillā (ἀφαιρ. = Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης γεννηθεὶς (ὁ υἱὸς τῆς Δρουσίλλης). natus γεγονώς. domi natus οἰκογενής.

patīo, ōnis, ἔθνος.

patūra, ae, φύσις A 22, 2. 2) χαρακτήρ, φυσικὴ κλίσις, φύσις A 17, 3.

natus, ἰδ. nascor.

naufragium, ἴι, οὐ. ναυάγιον.

naútīcus, ναυτικός. castra nautica, τὸ ὀρηγήριον τῶν νεῶν, νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων, ὅστις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀχυρώσεων μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν νεωλοκουμενων πλοίων).

navālis, e, ναυτικός. proelium navale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίρρ.). 2) σύνδ. ἵνα μή, ὅπως μή.

-nē, μόρ. ἐγκλιτ. εἰ, ἄν...

nēs ἢ nēque, σύνδ. οὔτε, μήτε, καὶ οὐ, καὶ μή, καὶ δέν, καὶ νά μή.

necesse, ἄκλ. necesse est δεῖ,

ἀνάγκη εἶναι.

necessitudo, dīnis, (ἀνάγκη). 2) σύνδεσμος (ὑπηρεσιακός) C 1, 3. Οἱ ταμίαι ἦσαν συνημμένοι πρὸς τοὺς ἀρχηγούς, ὑφ' οὓς ὁ κληρὸς (=sors, τ. ἔ. ἡ τοῦ θεοῦ κρίσις) εἶχεν αὐτοὺς ὑπηγμένους δι' ἀρρήκτου ἠθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμὸς οὗτος οὐδὲν διέφερον ἐκείνου, ὁ ὁποῖος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκαλεῖτο necessitudo. 3) σύνδεσμος, δεσμὸς συγγενικός A 10, 4.

nefās, (nē καὶ fās), [μόνον κατ' ὄνομα καὶ αἰτιατ.] τὸ ἀνόσιον, πᾶν ὅτι ἀπαγορεύει ὁ θεὸς καὶ ὁ φυσικὸς νόμος, ἱεροσυλία. Ἰδ. ducor ἐν τέλει.

nēgo, 1. ἀρνοῦμαι Hn 12, 3. λέγω ὅτι δέν... Hm 1, 5.

negōtium, ἴι, (nec καὶ otium), ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmo, γεν. nullius, δοτ. nemini αἰτ. neminem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ τοῦ nē καὶ hēmo [=homo]), οὐδεὶς A 6, 3. 2) ἐπιθετικῶς=nullus A 19, 3.

neptis, is ἐγγόνη.

neque, ἰδ. nec 2) neque multo post οὐ πολλῶ ὕστερον, μετ' οὐ πολὺ.

néuter (nē ūter), néutra, néutrūm, οὐδέτερος. in néutrā partem εἰς οὐδετέραν μερίδα (δηλ. οὔτε εἰς σπατάλην οὔτε εἰς

φιλαργυρίαν).
 nihil, (γεν. nullīus rei, δοτ. nullī rei, ἀφαιρ. nulla re), οὐδέν.
 nihil ἐπίρρ. κατ' οὐδέν A 21, 5.
 nihīlo, ἐπίρρ. (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ nihīlum, i, οὐ. οὐδέν). nihīlo setīus οὐδέν ἦττον.
 ni-si, σύνδ. εἰμή, ἐὰν μὴ (=si non), nego nisi (=dico non... nisi λέγω ὅτι δέν... ἐὰν μή), λέγω ὅτι τότε μόνον... ἐάν.
 nobilis, e, (γνωστός [ἐκ τοῦ nosco]). 2) πληθ. nobīles, οὐσ. ἀ. οἱ εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν Ρώμῃ ἐκεῖνοι, ὧν οἱ πρόγονοι ἦρξαν ἀνωτέρας ἀρχὰς C 2,3. 3) ὀνομαστός, nobilis ferror ὀνομαστός φέρομαι, διακρίνομαι A 3,1.
 nocendus, id. noceo.
 nocēo, cūi,—, 2. (μετὰ δοτ.) βλάπτω.
 noctū, ἐπίρρ. νύκτωρ. (ἐν καιρῷ) νυκτός.
 nōlo (ἐκ τοῦ ne-vōlo), nolūi, nolē (ἀνώμ.), δέν θέλω.
 nomen, īnis, οὐ. ὄνομα. sine nominibus ἄνευ ὀνομάτων, (ἄνευ δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὀνόματος), suo nomine, id. suus 2) nomen Romānum (=Romāni ἢ populus Romānus) τὸ Ρωμαϊκὸν ὄνομα, οἱ Ρωμαῖοι.
 nomīno, 1. ὀνομάζω.
 nōn, οὐ. οὐκ, ὄχι, δέν.
 nonaginta, ἀριθμ. ἐνενήκοντα.
 nonnīhil, ἔστιν ὅτι, τί. nonnīhil

tempōris, τὸ χρόνου, χρόνον τινά.
 nonnulli. ōrum, οὐσ. ἀ. τινές.
 nōnus, ἕνατος.
 notitia, ae, γνώσις, γνωριμία.
 nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3,4. A 18,2. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω A 18,3,
 novem, ἑννέα.
 novus, νέος.
 nox, noctis, νύξ.
 nubo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ πέπλου), λαμβάνω σύζυγον (ἀνδρα), (ὑπανδρεύομαι).
 nullus, γεν. nullīus, δοτ. nullī, κλπ.) οὐδεὶς C 2,4. A 6,3. 14,3. 18,2. 2) οὐσ. οὐδεὶς Hn 5.1.
 num, (μορ. ἐρωτημ.) εἰ, ἄν...
 numērus, i, ἀ. ἀριθμὸς A 12,4. 2) δύναμις Hn 2,1.
 numquam, ἐπίρρ. οὐδέποτε.
 nunc, ἐπίρρ. νῦν, τώρα.
 nuntīo, 1. (ἀν)αγγέλλω.
 nuptīae, ārum, μόνον κατὰ πληθ. (ἐκ τοῦ nubo) γάμος.
 (nuptus), nūpta, id. nubo.

○

ob πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἔνεκα.
 ob-dūco, 3 (προσάγω). 2) obductā nocta (ἐνν. caelo) ἐξαπλωθείσης τῆς νυκτός (ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ) νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός.
 obductus, id. obduco.

obiēci, ἰδ. obicio.

obīcio (πρόφ. objicio, ob και jācio), iēci, iectum, 3. (προβάλλω). 2) με ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι. 3) obicior ἀντιτάσσομαι. quo repentīno visu obiecto οὗ (=τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσδοκῆτου θεάματος ἀντιταχθέντος, διὰ τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τούτου φαινομένου.

obītus, ūs, ἄ. (ob-eo), θάνατος.

ob-sēcro (ob και sācro), 1. ἐξορκίζω, ἱκετεύω, ἰδ. oro.

ob sēcuro, 3. ἀποθετ. (ἔπομαι). 2) studiis (δοτικῇ) = εἶμαι (ψυχῇ και σώματι) ἀφιερωμένος εἰς τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι.

observantīa, ae, (λεπτὴ εὐλάβεια), μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορὰ, ἐπιφυλακτικότης.

obses, obsīdis, ἄ. ὄμηρος.

ob sīdeo (ob και sēdeo), sēdi, sessum, 2. πολιορκῶ.

obstinatīo, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύνη. taciturnā obstinatione διὰ τῆς σιωπηρᾶς ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.

obtestatīo, ōnis, ἐξορκισμός, παράκλησις. obtestationes patris αἰ τοῦ πατρὸς (θεομαί) παρακλήσεις.

obtīgi, ἰδ. obtingo.

ob-tīneo (ob και tēneo), tinūi tentum, 2. καταλαμβάνω A 6,4. 2) διατηρῶ, [κρατῶ] A 1, 1.

ob-tingo (ob και tango), tīgi,—, 3. (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί,

κλήρω δίδομαι.

obtrectatīo, ōnis, (κακοήθης) ἀμίλλα, (ζηλότυπος) ἀνταγωνισμός. ζηλοτυπία, φθόνος.

obnīam, ἐπίρω. (εἰς ὑπάντησιν). 2) obnīam venio ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι, ἰδ. και venio.

occasīo, ōnis, εὐκαιρία.

oc-cīdo (ob και caedo κόπτω), cīdi, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης). Hamilcāre oc-cīso τοῦ Ἀμίλλα φονευθέντος, μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλλα.

occupatīo, ōnis, ἀσχολία, ἐνασχόλησις.

oc-cūpo (ob και capō), 1 κατέχω. sum occupatus in apparando (ἐνν. bellum ἢ corias) εἶμαι ἀπασχολημένος περὶ τὸ παρασκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πολεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολεμικὴν παρασκευήν. occupo saltūs (αἰτ. πληθ.) κατέχω τὴν κλεισώρειαν.

octoginta. ὀγδοήκοντα.

ocūlus, i, ἄ. ὀφθαλμός.

odīum, īi, οὐ. μῖσος. odium paternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς κληρονομικὸν μῖσος.

of-fendo, ndi, nsum, 3. προσκρούω, βλάπτω (πειράζω).

offensīo, ōnis, δυσαρέστησις, λύπη. officīum, īi, οὐ. ὑπηρεσία A 2, 6.

2) (ἐπιθυμία τοῦ ποιῆσαι τὸ καθήκον, συναίσθησις τοῦ καθήκοντος), λεπτότης (νελεκατέσα)

A 6,5.
 o-mitto (ob και mitto), 3. παραλείπω (ἐν τῇ διηγήσει).
 omnis, e, πᾶς Hn 2,1. 9,2. 2) ὅλος, ὀλόκληρος Hn 3,1. 9,3. A 3,2. 14,3.
 op̄ra, ae, (ἐργασία, προσπάθεια).
 2) cūius op̄erā (ἀφαιρ.) οὗ τῇ ἐνεργείᾳ, (οὗ πταιίσματι) Hn 7, 3.
 3) δοῶσις, ὑπηρεσία C 1,1.
 op̄er̄io, rūi, rtum, 4. καλύπτω, σκεπάζω.
 op̄ino, 1. ἀποθ. νομίζω.
 opp̄idum, i, οὐ. πόλις.
 op-pleō, ēni, ētum, 2. πληρῶ, (γεμίζω).
 opp̄lētus, id. oppleō.
 op-prīmo (ob και pr̄mo), pressi, pressum, 3. (καταπιέζω). 2) καταβάλλω, ἀφανίζω.
 op-rugno (ἐντονώτερον τοῦ obs̄id̄o), 1. πολιορκῶ.
 ops, (ἐν τῷ ἐνι. ἀριθμῷ μόνον ἐν τῇ γεν. opis, αἰτ. opem και ἀφαιρ. ore). Πληθ. opes [γεν. opum], δύναμις, ἰσχύς Hn 10,2. 2) βοήθεια Hn 1,3. 3) χρηματικὰ μέσα, περιουσία A 2,4,
 opt̄imus [ὑπερθετ. τοῦ bonus], ἄριστος, [ἐξαίρετος, ἐξάσιος].
 orat̄io, ōnis, λόγος, ὁμιλία [σύντομος] A 22,1. 2) λόγος γραπτὸς C 3,3.
 orātor, ōris, ἄ. ρήτωρ.
 orbis, is, ἄ. [κύκλος]. 2) orbis terrarum ἢ οἰκουμένη.

ord̄ino, 1. κατατάσσω κατὰ σειρὰν [ἀντι ord̄ine enuṃerō ἐν [χρονολογικῇ] τάξει καταριθμῶ]. ordo, ord̄inis, ἄ. τάξις A 18,3. 2) τάξις, θέσις [ἐν τῇ κοινωνίᾳ] A 13, 6. ordo equester ἢ ἱππὰς τάξις, ἢ τάξις τῶν ἱππέων, ἢ ἱππικὴ τάξις.
 or̄igo, ḡinis, [γένεσις]. Πληθ. Or̄iḡines «Ἀρχαί» C 3,3. 2) γένος, οἰκογένεια A 1,1. 3) γενεαλογία, γενεαλογικὸν δένδρον A 18,2.
 or̄ior, ortus sum, or̄iri, 4. ἀποθ. [ἀνατέλλω, προκύπτω]. 2) orior a+ἀφαιρ. [ἢ και ἀνευ τῆς a προθέσ.] κατάγομαι ἀπὸ...—notans quis a quōque [=et a quō] ortus [ἐνν. e s s e t] quos honores (cepisset) quibusque temporibus cepisset (honores) ἀναφέρων τίς [ἦτο] (πῶς ὀνομάζετο) [και] ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχὰς [τιμητικὰ ἀξιώματα κατέλαβε] και κατὰ ποίους χρόνους [πότε] κατέλαβεν [αὐτὰς] A 18,3.
 ornātus, (κεκοσμημένος). 2) σεσαγμένος (χαμουρωμένος) με πύργον.
 orno, 1. [κοσμῶ]. 2) κλείζω, λαμπρύνω.
 oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro atque obs̄ecro θερμῶς ἱκετεύω, [ἐξορκίζω] id. obs̄ecro.
 ortus, id. orior.
 ōs, ōris, οὐ. [στόμα]. 2) [φωνητικὸν ὄργανον], ὁμιλία, τόνος φωνῆς.
 oscūlor, 1. ἀποθ. [κατα]φιλῶ.
 os-tendo, ndi, ptum, 3. δεικνύω

Hn 11,2. 2] ἀναγγέλλω Hn 12,5. ostentatīo, ὄπισ, μεγαλαυχία, καύχησης, ἐπίδειξις [ματαία]. otīum, ἴι, οὐ. [ἀπραγμοσύνη]. 2] [ἢ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη ἡσυχία], εἰρήνη.

P

pacī, δοτ. τοῦ pax.
 paene, ἐπίρρ. σχεδόν.
 palam, ἐπίρρ. [φανερῶς], ἰδ. facio.
 par, parīs, ὅμοιος, ὁ αὐτός, ἕσος.
 parī modo καθ' ὅμοιον τρόπον, δηλ. [χρονολογικῶς] C 3, 4. par non sum ἕσος δὲν εἶμαι, [ἀριθμητικῶς εἶμαι κατώτερος]. par principibus [δοτ.] ὅμοιος τοῖς μεγάλοις, [τ.ἔ. ἔγνωρίζε νὰ τηρῇ τὴν ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους].—
 par... ac ὅμοιος... ἢ, ὅμοιος... καί, ὅμοιός τινι..., in parī periculo sum εἶμαι ἐν μέσῳ [ἐν καταστάσει] ὁμοίου κινδύνου Hn 2,1. pārēo, rŭi,—, 2. [φαίνομαι]. 2] ὑπακούω, πείθομαι.
 pārō, 1. bellum παρασκευάζω πόλεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πόλεμον.
 pars, partis, μέρος, τμήμα A 2, 3. 2] πλευρὰ Hn 12,3. 3] κόμμα A 2,2. partes Sullānae [Cinnānae] τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα [τοῦ Κίννα]. partes optīmae τὸ ἀριστοκρατικὸν [τ.ἔ. τὸ συντηρητικὸν] κόμμα,

ἦτοι οἱ optimātes [γεν.—ium]. parum, ἐπίρρ. ὀλίγον. non parum ὄχι μικρόν, ἱκανῶς, ἀρκούντως.
 passus, Hn 13,3. A 2,4. ἰδ. patior. passus, ūs, ἄ. βῆμα. [ρωμ. βῆμα = 5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρον. *Eπομένως milia [οὐδ. πληθ. τοῦ mille] passuum decem χιλιάδες βημάτων δέκα=10 ρωμ. μίλια, δηλ. 14800 μ. ἦτοι 15 περίπου χιλιόμετρα.
 patē - faciō, 2. (ἐκ τοῦ pateo καὶ facio ἀνεῶχθαι ποιῶ), ἀνοίγω, loca καθαρίζω τὸ ἔδαφος (τὴν περιοχὴν ὥστε νὰ γίνῃ βατή), ἀνοίγω δρόμους, ὁδοποιῶ τὰ ἄβατα patefēci, ἰδ. patefacio.
 patēo, tŭi,—, 2. ἀναπέπταμαι. honores patent τὰ ἀξιώματα ἀναπέπτανται [εἶναι προσιτά], ἢ πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐλευθέρα.
 pater, tris, ἄ. πατήρ. 2] πληθ. ὡς τιμητικὴ προσωνυμία τῶν συγκλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους). patres conscripti, ἰδ. conscriptus.
 pater familiās [familiās εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γενικῆς ἐνικοῦ ἀντὶ familiae], ἄ. ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.
 paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.
 patior, passus sum, pāti, 3. ἀποθ. ἀνέχομαι A 15, 1. 2] ἐπιτρέπω, παραδέχομαι Hn 13,3.

patrīa, ae, πατρίς.
 páucus [προβλ. παῦ-ρος, σχεδὸν μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.], ὀλίγοι [τὸν ἀριθμὸν].
 páulum, ἐπίρο. μικρόν, ὀλίγον.
 pax, pacis, [εἰρήνη]. 2] σύναψις εἰρήνης, συνομολόγησις εἰρήνης A 18,2.
 pecuniā, ae, χρήματα, περιουσία.
 pecuniōsus, πολυχρήματος, εὐκατάστατος.
 pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς ξηρᾶς.
 pedisēquus, i, ā, ἀκόλουθος, [δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ συνοδεύων τὸν κύριον ἐξερχόμενον].
 pello, perŭli, pulsum, 3. [ὠθῶ]. 2] τρέπω εἰς φυγὴν, ἀποκρούω, νικῶ.
 pendo, perendī pensum, 3. [σταθμῶ, ζυγίζω]. 2] πληρώνω.
 perŭli, id. pello.
 per, πρόθ. μετ' αἰτιατ. : διὰ [γεν.] : α] τοπικῶς Hn 4,2. β] πρὸς δῆλωσιν τῆς αἰτίας : per senatum ἔνεκα τῆς συγκλήτου, κωλυούσης [μὴ ἐπιτρεπούσης] τῆς συγκλήτου.
 peraeque, ἐπίρο. πάνυ ἐξ ἴσου, [πάνυ ὁμοίως], κατὰ συνήθη ὁμοιότητα, κατὰ κανόνα.
 per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέρας. rebus peractis τῶν πραγμάτων εἰς πέρας ἀχθέντων [μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρή-

σεων]. propositum ἐκτελῶ τὸ προκείμενον [τὸ σχέδιον]. consu-
 latu peracto τῆς ὑπατείας περατωθείσης, [μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑπατείας].
 per-cīrīo [per-cārio], cēri, cer-
 tum, 3. [καταλαμβάνω]. 2] γνωρίζω, ἐκμανθάνω.
 per-dūco, 3. [διάγω]. 2] ἄγω Hn 4,3.
 peregrinatīo, ōnis, ἀποδημία, διατριβὴ ἐν ξένη χώρα.
 per-ēo, īi, ūtum, īre, 4. ἀπόλλυμαι, ἀποθνήσκω.
 per-fūgio, fūgi, —, 3. καταφεύγω.
 perfunctus, id. perfungor.
 per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ. [ἐπιτελῶ]. 2] laboribus ἀφαιρ.] ὑφίσταμαι, [ὑπομένω, περ-
 νάω] μόχθους [πολεμικούς].
 pericūlum, i, οὐ. κίνδυνος.
 peritūrus, id. pereo.
 perītus, ἔμπειρος.
 per-mitto, 3. [ἀφίνω τινὰ νὰ δι-
 ἔλθῃ]. 2] rem arbitrio [δοτ.] καταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν [τινός], ἔξαρθῶ τι ἀπὸ τινος [προσώπου].
 perpetūo, ἐπίρο. διηνεκῶς, ἀδιαλείπτως, ἀκαταπαύστως.
 perpetūus, διηνεκής, ὄλος. 2] odium perpetuum μῖσος διαρκὲς ἀνεξάλειπτον, ἄσβεστον] Hn 4,3.
 per-scribo, 3. περιγράφω [λεπτομερῶς].

persecūtus, ἰδ. persēquor.
 per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκαταπαύστως, καταπολεμῶ διηλεκῶς Hm 1,4. 2) (ἐνν. scripturā γραφῆ) διηγοῦμαι κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν (διὰ γραφῆς, ἐγγράφως), περιγράφω C. 3,4. 3,5.
 per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.
 persuasēram, ἰδ. persuadeo.
 (pertaedet), pertaesum est, 2. ἀπρόσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) me negotii suscepti κόρος (βαρεμὸς) ἔλαβέ με τοῦ ἀναληφθέντος ὑπ' ἐμοῦ ἔργου, ἐκορέσθην . . ., ἐγκαταλείπω ἔξ ἀνίας (μετανοῶ διὰ) τὸ ἀναληφθὲν ἔργον.
 per-terreo, rūi, rītum, 2. καταπλήττω.
 perterrītus, ἰδ. perterreo.
 pertinaciā, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπιμονή.
 per-tinēo (per-tēneo), tinūi, (tentum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέρω, συντελῶ.
 per-turbo, 1. ταράττω, εἰς ταραχὴν φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.
 per-venīo, 4. ἀφικνοῦμαι. pervenio ad desperationem περιέρχομαι εἰς ἀπελπισμόν, ἀπελπίζω, (ἀπελπίζομαι).
 per-vertō, 3. (ἀναστρέφω). 2) perverto mores διαστρέφω, διαφθείρω τὰ ἥθη.
 petiērim=petiverim, ἰδ. peto.
 pēto, īvi καὶ īi, ītum, 3. (ὄρμῶ, πρῶτ. πέτομαι, π[ι]-π[ε]/[ι]-ω). 2)

peto ut παρακαλῶ νά... 3) διευθύνομαι εἰς Hn 4,2. 4) honores θηρεύω τὰ ἀξιώματα. salutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζητοῦμαι.
 piētas, ātis, (εὐσέβεια, αἴσθημα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάντας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἦτοι πρὸς τοὺς θεοὺς, τὴν πατρίδα, γονεῖς καὶ πρεσβυτέρους συγγενεῖς). 2) ἡ πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἀγάπη A 5,1. ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπη A 17,1.
 plebes, ēi, (ἐκ τοῦ plēre πρῶτ. πλη-θος), ὁ λαὸς (ὡς τάξις, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους καὶ τὴν σύγκλητον).
 plerīque, pleraeque, plerāque, οἱ πολλοί.
 plerumque, ἐπίρρ. ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, κατὰ μέγιστον μέρος.
 plumbum, ī, οὐ. μόλυβδος.
 plurīmus, ὑπερθ. (τοῦ plus) πλείστος.
 plūs, plūris, (συγκρ. τοῦ multus) πλείων, πλέον. plures (ἀρσ.) armati μέγας ἀριθμὸς ὀπλισμένων. 2) plus ὡς οὐσ. οὐδέτ. (μετὰ γεν.): plus salis πλέον κομψότητος, περισσοτέρα κομψότης. 3) ὡς ἐπίρρ. πλέον.
 roena, ae, ποινή.
 Roenīcus καὶ Roenus (ἀρχαῖκ. τύπ. ἀντὶ Punicus=Karthaginiensis. Πρῶτ. roena (ποινή) — punio, moenia—mūnio).
 roēta, ae, ἄ. ποιητής.

roētīcē, ēs, (αἰτ. εν), (ἑλληνικὴ καὶ ῥωμαϊκὴ) ποιήσις.

roētīcus, ποιητικός, ἀφορῶν (εἰς)...
 pol-licēor, cītus sum, 2. ἀποθετ.

ὑπισχνοῦμαι.

rompa, ae, πομπή. pompa funē-
 ris πομπὴ κηδείας, μεγαλοπρε-
 πῆς κηδεία.

rōno, posūi, posītum, 3. (τίθη-
 μι). 2) principem (τάττω τινὰ)
 ἀρχηγόν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρα-
 τοῦ). pono castra στρατοπεδεύω.
 pono (statuam) ἰδρύω, ἀνεγείρω
 ἀνδριάντας.

popūlus, i, ā. λαός, δῆμος.

porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).

possessio, ōnis, κτήσις (ἰδίᾳ κτῆ-
 μα ἀκίνητον).

possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ pos-
 sum.

possum, potūi, posse, δύναμαι.
 ut omnes honores quos pos-
 sent (ἐνν. habēre) haberent
 ὥστε πάσας τὰς τιμὰς ἃς ἠδύναν-
 το (νᾱ ἐπιδαψιλεύσωσιν) ἐπεδα-
 ψίλευσαν.

post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ+αἰτ.
 2) ἐπίρρ. ἔπειτα' multo post πολὺ
 ὕστερον.

postēā, ἐπίρρ. ὕστερον, μετὰ
 ταῦτα.

posteaquam, σύνδ. ἀφοῦ = post-
 quam,

postērus, ὕστερος, ὕστεραῖος.

postquam, σύνδ. μετὰ πρξμ. ὁ-
 ριστ.=ὄς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερ-

συντ. ὄριστ.=ὑστερον ἢ, ἀφοῦ.
 postulo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn

2,4. 2) ἀπαιτῶ, (μετ' αἰτ. καὶ
 ἀπρμφ.) Hn 12,3.

posuēro, ἰδ. pono.

potens, ntis, (δυνάμενος). 2) ὑ-
 περθ. potentissimus, μέγα δυ-
 νάμενος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων
 (ἀσκῶν).

potentia, ae, ἰσχὺς (προσωπικὴ
 ἐπιρροὴ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν
 ἰσχὺν τῶν νόμων), αὐθαιρεσία.

potēram, πρτ. ὄριστ. τοῦ possum.

potestas, ātis, δύναμις, ἰσχὺς A
 6, 1. 2) ἐξουσία (τοῦ τιμητοῦ
 C 2, 3. 3) sum in potestate meā
 εἶμαι αὐτεξούσιος, δεν ἐξαρτῶμαι
 ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem
 sui facere κάμνω τὸν ἑαυτόν μου
 νᾱ εἰσέλθῃ εἰς μάχην πρὸς τινα.

potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον. di-
 co... potius quam προτιμῶ νᾱ...
 παρὰ νᾱ... 2) ὑπερθ. rotissimum
 κατὰ προτίμησιν, κατὰ πρῶτον
 Hn 11,6. ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχὴν
 A 3,3.

potuēro, ἰδ. possum.

potuisse, πρξμ. ἀπρμφ. ο. pos-
 sum.

praebēro, (prae καὶ habeo), būi,
 bītum, 2. (παρέχω). 2) me eā-
 dem diligentia (ἀφαιρ.) δεικνύω
 ὁμοίαν περισκεψιν (κατὰ λέξιν :
 παρέχω ἑμαυτὸν ὁμοίας περισκέ-
 ψεως).

praecceptum, i, οὔ. διδασκαλία,

δόγμα A 17,3. 2) διαταγή, έντο-
 λή. praesepto (ἀφαιρ.) μετά
 γεν.: κατά διαταγήν (τινος).
 prae-cīrio (prae και cārio, προ-
 λαμβάνω). 2) ut διατάσσω., νά.
 praecipue, επίρρ. ὄλως ιδιαιτέρως,
 ἔξαιρέτως.
 prae - dīco, 3. προλέγω A 16, 4.
 prae - dīco, 1. ἀναφέρω, μνημο-
 νεύω.
 praedīum, ἴι, οὐ. κτῆμα, γεωκτη-
 σία.
 praeesse, ἰδ. praesum.
 praefectūra, ae, ἔξουσία, (συνή-
 θως διδομένη ἐν τῇ διοικήσει
 ρωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπά-
 του ἢ στρατηγοῦ εἰς ρωμ. ἑπεῖς),
 διοικήσεις, ὑπαρχία.
 praefectus, i, ἄ. ἐπιτηρητής, ἐπό-
 πτης (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοι-
 χεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.
 praefūi, ἰδ. praesum.
 praemīum, ἴι, οὐ. βραβεῖον, ἀν-
 ταμοιβή.
 praes, praedis, ἄ. (ἢ ὑπὲρ ἐργο-
 λήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδο-
 μένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις).
 2) ὁ (ἀξιόχρεως) ἐγγυητής.
 prae-scribo, 3. (προγράφω). 2)
 ἐκ τῶν προτέρων καταγγέλλω.
 praesens, ntis, παρών, ἰδ. prae-
 sum.
 praesidīum, ἴι, οὐ. (φρουρά, στρα-
 τός). 2) πληθ. = castra náutíca.
 praestitisse, ἰδ. praesto.
 prae-sto, stīti, stītum, 1. ὑπερ-

βάλλω, ὑπερερῶ, ὑπερβαίνω
 Hn. 1,2. A 3, 3. 18,5. 2) ἐκτελῶ,
 πραγματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15,1.
 prae-sum, fūi, esse (προΐσταμαι):
 2) ἀναλαμβάνω διοικήσιν, διοι-
 κῶ. praeesse coepit (=prae-
 fuit) ἤρξε. 3) potestati προΐ-
 σταμαι ἔξουσίας, διευθύνω (διοι-
 κῶ) ἀρχὴν (ἀξίωμα).
 praeter, πρόθ. μετ' αἰτ. πλήν.
 praeter-ēā, επίρρ. ἐκτὸς τούτων,
 πρὸς τούτοις, πλὴν τούτου.
 praeter-ēo, ἴι, ἴtum, ἴre, 4. πα-
 ρέρχομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.
 praeterībo, ἰδ. praetetero.
 praeterquam, ἐπιρρ. ἐκτὸς, πλήν.
 praeterquam quod ἐκτὸς ὅτι.
 praetor, ōris, ἄ.(πραίτωρ) στρα-
 τηγός.
 praetūra, ae, στρατηγία.
 p̄ces, γεν. p̄cesum, (κατὰ πληθ.)
 δέησις, παράκλησις.
 p̄remo, p̄ressi, p̄ressum, 3. (πιέ-
 ζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς),
 πρόσκειμαι. 2) p̄remor valetu-
 dīne κατατρύχομαι (πιέζομαι) ὑπὸ
 τῆς ἀσθενείας, (παλεύω μὲ τὴν
 ἀρρώστια).
 pretīum, ἴι, οὐ. (τιμὴ). 2) ἀργύ-
 ριον, χρήματα.
 (prex), ἰδ. p̄ces.
 p̄ridiē, επίρρ. τῇ προτεραίᾳ. p̄ri-
 die, kal(endas) Aprīles τῇ προ-
 τεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπρι-
 λίου (=τῇ 31 Μαρτίου).
 p̄rimo, επίρρ. πρῶτον, κατ' ἀρχάς.

primum=primo, ὁ ἰδέ.
 primus, πρῶτος.
 princeps, cīpis, ἄ. (ἄρχων), πρῶ-
 τος Ημ 3,3. 2) ἀρχηγός, ὁ ἐπὶ
 κεφαλῆς Ημ 2,6. 3) σπουδαιό-
 ττος, διακεκριμένος Α 17,3. 4)
 πληθ., principes οἱ πρόκριτοι
 (πολίται), οἱ μεγάλοι Ημ 9,3. Α
 3,1. 4) principes = ὁ Καῖσαρ, ὁ
 Πομπήιος, ὁ Ἀντώνιος, ὁ Ὀ-
 κταβιανός κλπ. Α 16,4. 6) ὁ Κι-
 κέρων, ὁ Σύλλας, ὁ Πομπήιος, ὁ
 Καῖσαρ, ὁ Ἀντώνιος κλπ. Α 19,2.
 principatus, ūs, ἄ. ἡ πρώτη τά-
 ξις, τὰ πρωτεῖα Α 5,4. κυρίως
 ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ C 2,2.
 prior, ἄ καὶ θ., prius, οὐ. (γεν.
 priōris) πρότερος.
 pristinus, πρότερος.
 prius, ἐπίρρ. συγκο. πρότερον.
 priusquam, σύνδ. πρὶν ἢ, πρὶν.
 privatus, i, ἄ. ὁ (ἄνευ δημοσίου
 ὑπουργήματος) ἰδιώτης.
 privignus, i, ἄ. ὁ πρόγονος, προ-
 γονός).
 pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. : κατὰ
 †αἰτιατ., πρὸς †αἰτιατ., ἐν σχέ-
 σει πρὸς . . .
 probabilis, e, εὐλογος καὶ καλός
 [πως], ἄξιος ἐπαίνου (τινός).
 probō, 1 (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκι-
 μάζω, ἐγκρίνω.
 procuratio, ōnis, (ἐπιμέλεια). 2)
 διοικήσις, δημοσία ὑπηρεσία.
 pro-cūro, 1 negotia φροντίζω
 περὶ τῶν ὑποθέσεων.

proditus, ἰδ. prodo.
 pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέ-
 ρω). 2) memoriae (δοτ.) παρα-
 δίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ
 τοῖς ἐπιγιγνομένοις). memoria
 prodita est εἰδησις διεδόθη.
 pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo-
 (ἀφαιρ.) in proelium προάγω
 διὰ δόλου πρὸς μάχην. δελεάζω
 πρὸς μάχην. 3) vitam μηκύνω
 τὴν ζωὴν, διατηροῦμαι ἐν τῇ ζωῇ.
 productus, ἰδ. prodūco.
 proelium, ἴι οὐ. (συμπλοκή). 2)
 μάχη. navale proelium ναυμαχία.
 profectus, ἰδ. proficiscor.
 professus, ἰδ. profiteor.
 proficiscens (ἀντὶ profecturus=
 μέλλων νὰ πορευθῇ) Ημ 2,3 ἰδ.
 proficiscor.
 pro-ficiscor, fectus sum, profi-
 cisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι Ημ
 2,3. βαδίζω ἐναντίον 5,1. 8,1.
 in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς
 τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.
 pro-fitēor (pro-fāteor), fessus
 sum, 2. ἀποθ. ὁμολογῶ, λέγω.
 pro-flīgo, 1. καταβάλλω, κατανικῶ.
 pro-fūgio, 3. προσφεύγω. 2) do-
 mo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3)
 καταφεύγω Ημ 7,6.
 progressus, ūs, ἄ. πρόοδος, προ-
 κοπή.
 pro-hībeo (pro-hābeo.) hūi, hī-
 tum, 2. ἀπείρω. transitū (ἀ-
 φαιρ.) ἀπείρω (ἀπὸ) τῆς διαβά-
 σεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.

- pro-labor, lapsus sum, lābi, 3. ἀποθ. πρόσω (ὀλισθαίνω). 2) ἐπι κτιρίου : εἶμαι ἕτοιμος νὰ καταρ- ρεύσω, (ἀπειλῶ νὰ καταρρεύσω).
- pro-mitto, 3. (καθίημι). 3) ὑπι- σχοῦμαι.
- pro-nuntio 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀ- παγγέλλω, ἀπομνημονεύω.
- pro-rāgo, 1. (διαδίδω, μεταφυ- τεύω). 2) fines imperii ἐπεκτεί- νω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.
- pro-rāgo, g'nis, (ἀποφυάς). 2) πληθ. γενεαλογία (οἰκογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον (στέμμα).
- pro-patulum, i, οὐ. προαύλιον, αὐλή.
- pro-pere, ἐπίρρ. ταχέως, σπουδῆ.
- propinquus, ἐγγύς ὢν, πλησιόχω- ρος.
- proprius, ἐπίρρ. συγκρ. τοῦ prope ἐγγύς μετ' αἰτ. ἐγγύτερον.
- pro-rōno, 3) (προστίθημι). 2) quaestionem προβάλλω, (προτεί- νω) ζήτημα. remedia προτείνω φάρμακα (μέσα θεραπευτικά).
- proposıtum, i, οὐ. προκείμενον, σκοπός.
- propter, πρόθ. (μετ' αἰτ.), ἔνεκα, διὰ+αἰτ.
- pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἔξορῶ). 2. tanta vis morbi pro-rūpit τοσαύτη ὁρμὴ τῆς νό- σου ἐπέπεσε (παρουσιάσθη), με- τὰ τοσαύτης ὁρμῆς ἐνέπεσεν ἢ νόσος.
- pro-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.
- prosperitas, ātis, εὐτυχία. 2) pros- peritas valetudinis ἀκμὴ εὐρο- στίας, ἄκρα ὑγεία.
- pro-spicio (pro-spēcio), spexi, spectum, 3. (προορῶ). 2) βλέπω μακράν, παρατηρῶ.
- pro-ut, ἐπίρρ. ὡς, καθάπερ.
- providēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμ- βάνω | προφυλακτικὰ μέτρα, προ- φυλάττομαι.
- provincia, ae, ἐπαρχία.
- proximus ὑπερθ. τοῦ (propior). ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11,4. 2) προσεχῆς Hn 3,2.
- prudentia, ae, σύνεσις φρόνησις, νοσημοσύνη. 2) τέχνασμα Hn 11,7.
- publico, 1. (δημοσιῶ). 2) bona δημεύω τὴν περιουσίαν.
- publice, ἐπίρρ. (δημοσίᾳ). 2) ἐν ὀνόματι (ἀπ' ὀνόματι) τῆς πολιτείας A 3,1. ἐπισήμως Hn 3, 1. 3) δη- δημοσίᾳ δαπάνη A 2,4.
- publicus, δημοσίος, τοῦ κράτους.
- puer, eri ā. (παῖς). 2) δούλος (ἀσχέτως ἡλικίας, προβλ. «παῖς» γκαρσόν) Hn 12,4. 12,5. A 13,3.
- puerilis, e παιδικός.
- pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.
- puerulus, i, ā. μικρὸν παιδίον.
- pugna, ae, μάχη, πόλεμος.
- pugno, πολεμῶ. pugno pugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc pugna pug- natā ταύτης τῆς μάχης πολεμη- θείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομέ- νης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).
- puichre, ἐπίρρ. καλῶς, ἐπιδεξίως.

pullūlo, 1. (βλαστάνω, ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2. διαδίδομαι.
 pulsus, ἰδ. pello.
 puppis, is, πρύμνα.
 puris, γεν. τοῦ pus.
 pus, puris. οὐ. πύον.
 puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται viā ἢ parte δι' ἧς ὁδοῦ, δι' οὗ μερους), ὅπου.
 quācumque, ἐπίρρ. ὁπουδήποτε.
 quaero, sīnī, sītum, 3. ζητῶ θέλω Hn 11,2. 2) quaero ab aliquo ἐρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρὰ τινος.
 quaesīnī, ἰδ. quaero.
 qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαιότητος ἢ σημασίας) εἶναι...
 quaestīo, ὄnis, ζήτημα.
 quaestor, ὄris, ἄ. ταμίης.
 quam, ἐπίρρ. ἢ (μετὰ τὰ συγκριτικὰ καὶ τὸ alius μετ' ἀρνήσεως).
 clarius quam (ἐννοεῖται ut) posset λαμπρότερον ἢ ὥστε δύνασθαι, λαμπρότερον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ... A 1,3. 2) quam (ἀντὶ τοῦ praeter = ἐκτὸς) anagnostem ἐκτὸς τοῦ ἀναγνώστου. ἢ) μετὰ ὑπερθετικῶν: ὡς, ὅσον τὸ δυνατόν Hn 10, 4.

quam dīu, ἐπίρρ. ἐφ' ὅσον (χρόνον) Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2) (ὁ)πόσον χρόνον A 20,1.
 quamquam, σύνδ. εἰ καὶ 2) ἀλλά, ὅμως, ἐν τούτοις A, 16,6.
 quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2) καὶ ἐὰν.
 quanto, ὅσφ. tanto—quanto τοσοῦτω—ὅσφ, τοσοῦτον—ὅσον.
 quantum, οὖσ. οὐ. καὶ (αἰτ. ἐνικοῦ), ὡς ἐπίρρημα, ὅσον A 19,1.
 quantus, πόσος A 20,5. 2) (ἡλίκος) πόσον μέγας Hn 5,4.
 quā-re, ἐπίρρ. δι' ὃ, ἔνεκα, ὅθεν. 2) ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κευχωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις.
 qua-re (=ut eā re) ἵνα διὰ τοῦτου τοῦ πράγματος.
 quartus, τέταρτος.
 quaterni, nae, na (γεν. quaternum). ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες. -que ἐγκλιτ. τε, καὶ. 2) ἀλλά Hm 1, 2.
 quemlibet, αἰτ. τοῦ quilibet, ὁ ἰδέ. quēo, quīnī,—, (quīre), 4. (μετ' ἀρνήσεως καὶ ἀπομφ.) δύναιμαι.
 querimōnia ae, παράπονον, μεψιμοιρία, ἀφορμὴ θρήνων.
 quī, quae, quod. ἀντων. ἀναφ. ὅς, ἢ, ὁ Hm 1,5. Hn 3,1. 5,4. 7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4. 2,5. 3,1. 5,4. 5,4. 6,5. 14,3. 15, 3. 16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3. 2) ἀντὶ συνδ. quī=et is ἢ sed is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is igitur, cuius = huius enim διό-

τι τούτου A 2,2. quā=et eā
 A 15,2. quibus = iis igitur A
 18,4.—Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δήλω-
 σιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui=ut
 is ὥστε οὗτος Hn 5,4, 11,3. A
 5,1. 5,4. 14,2. 18,2. 2) πρὸς δή-
 λωσιν σκοποῦ: qui = ut is ἵνα
 οὗτος Hn 7,2. 7,5, 7,7. C 2,3.
 γ) πρὸς δήλωσιν αἰτίας: qui=
 cum is ἢ cum ii ἐπειδὴ οὗτος
 ἐπειδὴ οὗτοι Hn 1,3. 12,2. A 6,4.
 quisquam, ἰδ. quisquam.
 quidem, ἐπίρρ. γε, τῆ ἀληθεία,
 2) τοῦλάχιστον A 14, 1.
 quilibet, quaelibet, quodlibet
 (ἐπιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσια-
 στικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν:
 ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς
 τις, ὁ τυχόν. quemlibet amplis-
 simum triumphum πάντα τινὰ
 μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.
 quin, σύνδ. ὅστις δὲν, ὥστε δὲν
 ὅστις (ὥστε) νὰ μὴ... 2) χωρὶς νὰ
 A 2,2. 20,1.
 quīni, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ
 πέντε, πέντε.
 quinque, πέντε.
 quinquēns, πεντάκις.
 quintus, πέμπτος.
 quis, quid? τίς; τί; Hn 12,5. A
 17, 1. 18, 3.
 quisquam, quidquam (ἢ quic-
 quam), γεν. cuiusquam, δοτ.
 cuiquam, τίς, τί.
 quisque, quaeque, quidque (οὐ-
 σιαστικῶς, καὶ quodque ἐπιθετι-

κῶς). ἕκαστος, πᾶς (τις).
 quisquis, quidquid (ἢ quicquid).
 (πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.
 quīni, ἰδ. queo.
 quō, ἐπίρρ. ὅπου, εἰς ὁποῖον
 μέρος Hn. 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν
 τοῦ συγκριτικοῦ: (καὶ) διὰ τοῦτο
 Hn 10,2.
 quoad, σύνδ. ἕως, ἐφ' ὅσον (χορό-
 νον).
 quod, ὅτι, διότι. 2) δέ. quod nisi
 ἔὰν δὲ μὴ.
 quodam-mōdo, ἐπίρρ. τρόπον
 τινά.
 quoniam, σύνδ. ἐπειδὴ (βεβαίως),
 ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοι-
 πόν).
 quodque, σύνδ. ὡσαύτως, καί, ἔτι,
 προσέτι.
 quotannis (χυρ. ἀφαιρ. τοῦ quot
 anni ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ. κατ'
 ἔτος.
 quotienscumque, ἐπίρρ. ὡσάκις
 καί, ὅποσάκις καί, ὅποτεδή-
 ποτε.

R

ratio, ὄνις, (λογαριασμός). 2) σχέ-
 διον, ὁδός, μέσον Hn 10 3 3)
 (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογι-
 σμός, μεμετρομένη καὶ λογικὴ
 χρῆσις τοῦ χρήματος A 14,3.
 ratus, ἰδ. reor.
 recēpi, ἰδ. recipio.
 re-cīpio (re καὶ cāpio), cēpi,

ceptum, 3. (ἀνακομίζομαι). 2) me ἀποσύρομαι, ἀποχωρῶ Hn 11,2. 3) ὑποχωρῶ Hn 1,4.
 re-cūso (re καὶ causa δὲν δέχομαι, ἀροῦμαι), 1. recusavit ne postulantur ἠρηγήθη (δὲν ἠθέλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαιτησίαν τῶν ὄπως.. παρεκάλεσε μόνον νὰ μή..
 reddīdi id. reddo.
 red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hm 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hn 2,5. 3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2, 1. A 19,4.
 red eo, īi, ītum, īre, 4. ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπανερχομαι, οὐδέποτε συμφιλιούμαι, (τ. ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).
 redīi, id. redeo.
 redītus, ūs, ā. (ἐπίνοδος). 2) εἰσόδημα, ἔσοδον.
 re-fēro, rettūli, relātum, referre, 3. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.
 re-fīcīo (re καὶ fācīo), fēcī, fec-tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res reficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συνθήκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύουσιν), ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20, 3.
 regnum, ī, οὐ. βασιλείον.
 relictum, id. relinquo.
 religiōse, ἐπίρο. (μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς

περισκέψεως (σταθμῆσεως).
 relinquo, īqui, lictum, 3. κατ-λείπω. scriptum (οὐδ. μυγ.) γραπτῶς καταλείπω. ἀναγράφω, ἱστορῶ. 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.
 relīqui, ōrum, οὐs. οἱ λοιποί, τὰ λείψανα Hn 6,4. relīqua τὰ λοιπὰ A 19,1. 3) nihil relīqui facio, id. facio.
 relīquus, λοιπός, ὑπόλοιπος.
 remediūm, īi, οὐ. φάρμακον, [γιατρικόν].
 re-mīgro, 1. ἐπανερχομαι.
 re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.
 remōtus, id. removeo.
 re-mōneo. mōni, mōtum, 2. ἀπομακρύνω Hn 2 4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2,4. 3) ἐκποδῶν ποιούμαι [παροιερῆζω] Hn 10,3.
 re-nōno, 1. ἀνανεῶ.
 re-nuntiō, 1. ἀναγγέλλω.
 reor, rātus sum, rēri, 2. ἀποθνομίζω. ratus (μυγ. προκμ. μετὰ σημασ. ἐνεστῶτος), νομίζων, ἐν ᾧ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι...
 repente, ἐπίρο. ἐξαίφνης, ἀπροσδοκῆτως.
 repentīnus, αἰφνίδιος, ἀπροσδοκῆτος.
 re-pēriō, reppēri. repertum, 4. ἀνευρίσκω Hn 11,3. 2) εὐρίσκω C 3,2. causam bellandī εὐρίσκω αἰτίαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
 rēro, psi, ptum, 3. (ἔρω). 2) βαδίζω ἔρωπον, (βαδίζω τετραπο-

δητι).
 re-pōno, 3. καταθέτω (ὡς περισσευμα).
 reppēri, ἰδ. repperio.
 re-primō, pressi, pressum, 3. ἐπέχω, [σταματῶ τι].
 requīro, (re-quaero) quisīni, quisītum, 3. ζητῶ πληροφορίας (περὶ τινος πράγματος).
 rēs, rēi, πράγμα. in omnibus rebus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτάσεως C 2,3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3. 2) πράγματα, συνθῆκαι, σχέσεις, Hn 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμὴ C 2,2. 3,3. A21, 4. 4) ἐπιχειρήσεις (ἐργολαβία) A 6, 3. 5) πληθ. res τὰ χρήματα, ἢ περιουσία Hn 10, 1. res familiāris, ἰδ. familiāris. 6) προσόντα, προτερήματα A 13, 1. 7) res domesticae οἰκιακαὶ ὑποθέσεις. 8) res mandata τὸ ζητηθέν, τὸ δι' ὃ τις παρακαλεῖται II πράξις, ἔργον Hn 11,6. C 3, 4. A 18,2 17,1. Κυρίως πολεμικὰ ἔργα C 3,3. res gestae πράξεις, συμβάντα, κατορθώματα, res maximae κυριαρχικὴ ἐξουσία, ὑψίστη δύναμις. III. res Graecae (Italicae) ἑλληνικὴ (ρωμαϊκὴ ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων) ἱστορία.
 res pub-lica (γεν. καὶ dot. rei publicae, αἰτ. rem publicam ἀφ. re publicā), τὸ κοινόν, ἢ πολιτεία, τὸ κράτος C 2, 2. 2, 4.

A 3,2. 6,2. 2) ἡ πολιτικὴ, ὁ πολιτικὸς βίος A 6,1.
 res - scisco, —, —, 3. πληροφοροῦμαι, μανθάνω.
 re-servo, 1. με διατηρῶ ἑμαυτὸν (ἐν τῇ ζωῇ), διαφυλάττω.
 re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀνθίσταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ' ὑποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μή...
 re-spondēo, spondī, sponsum, 2. ἀποκρίνομαι, mihi responde-tur, εἰς ἐμὲ ἀπόκρισις δίδεται (ἀποκρίνονται). λαμβάνω τὴν ἀπάντησιν.
 responsum, i, οὐ. ἀπόκρισις, ἀπάντησις.
 restīti, ἰδ. resisto.
 re-stītūo (re-stātūo), tūi, tūtum, 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι, (κερδίζω ἐκ νέου).
 re-tīnēo, tinūi, tentum, 2. (οὐκ ἐῶ ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sensit... neque sibi diutius vitam esse retinendam ἐνόησεν (ἀντελήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν ἦτο δυνατόν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὸν βίον ἑαυτῷ νὰ παρατείνῃ. 3) γνωρίζω νὰ διατηρῶ A 20,5.
 rettūli, ἰδ. refero.
 revertor, reversus sum (καὶ reverti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπιστρέφω.
 revēdo, 1. ἀνακαλῶ. patriam defensum (ἀ' ὑπτιον) revocatus τὴν πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθεῖς.

rex, regis, ἄ. βασιλεύς. 2) reges «βασιλείς» (ὄνομα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων [κυρίας δικαστικῶν] ἀρχόντων), σωφέται, δικασταί, κριταί.

rīsus ūs, ἄ. γέλως, καγχασμός.

robustus, (δρύνος). 2) oribus (ἄφαιρ. minus esse robustum (ἔβλεπεν ὅτι ἦτο) ὄχι τόσον ἰσχυρός κατὰ τὰς δυνάμεις (ἔβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).

rogātū, (ἄφ. τοῦ rogātus αἴτησις). μετὰ γεν.=τῇ παρακλήσει (τινός).

rōgo, 1. (ἔρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ. (πρβλ. τοῦ εὐαγγελίου «ἔρωτῶ» = παρακαλῶ).

ruber, bra, brum, ἔρυθρός.

rustīcus, ἀγροτικός.

S

sacrifico 1. θύω, θυσιάζω.

saepe, ἐπίρρ. πολλάκις.

sāl, sālīs, ἄ. (ἄλας). 2) καλαισθησία, (γοῦστο), κομψότης.

saltus, ūs, ἄ. ὄρος δασῶδες, δρυμός Hn 3,3,3,4. Πληθ. ὑψώματα χηματίζοντα στενόν, κλεισώρεια, στενόν πέραμα (πέρασμα), διαβάσεις Hn 4,3.

salus, ūtis, σωτηρία. 2) ἀνάρρωσις (ἐξ ἀσθενείας) A 21,6.

salutāris, e, σωτήριος.

sancio, nxi, nctum, 4. (κυρῶ π.χ. νόμον). 2) necessitudinem (καθιερωῶ) συνδέω, συνάπτω, (ἔτι

στενώτερον) τοὺς δεσμοὺς τῆς συγγενείας.

sanctus, ιερός. ὑπερθ. sanctissimus λίαν ἱερὸς θεωρούμενος.

sano, 1. θεραπεύω.

sapientia, ae, φρόνησις, σύνεσις.

sarmentum, i, οὐ. (κλών, βλαστός), πληθ. φρυγάνων δέσμη, φρύγανα.

satis, ἄκλ. 1) ὡς ἐπίθ. ἔξαρκῶν, ἱκανός, hoc unum satis erit dictum (=hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶναι ἱκανόν. 2) ἄλις, ἀρκετόν, satis habeo μετ' ἐνεστώτος ἀπρφ. =ἀρκοῦμαι νά...

satis-facio, 3. (ἱκανὸν ποιῶ τινα) 2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρφ. =πείθω τινὰ ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξηγήτησιν ὅτι...

saucius, τετραυματισμένος.

scapha, ae, σκάφη, μικρὰ (ὄρθότ. μικρός) λέμβος

scilicet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ sci(re)licet εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδή, scio, scini καὶ scii, scitum 4. γινώσκω, γνωρίζω.

scribo, psi, ptum, 3. γράφω, aliquid de pace scriptum est τί περὶ τῆς εἰρήνης ἐγγράφη (τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεῶρα εἰς τὴν σύναμιν τῆς εἰρήνης).

scriptum, ἰδ. scribo.

se ἢ sēsē, ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτό, ἑαυτοῖς κλπ. ἰδ. sui.

sēcum=cum se μεθ' ἑαυτοῦ, μεθ' ἑαυτῶν κλπ.
 secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι).
 δεύτερος 2) εἵνους. secundā for-
 tūnā ἀγαθῆς τύχῃ, εὐτυχῶς.
 secūtus, ἰδ. sequor.
 sed, σύνδ. ἀλλά.
 se-dēcim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.
 se-grēgo, 1. ἀπαγγέλλω, 2) ἀπο-
 κλείω, ἀπομακρύνω.
 se-iungo (πρόφ. se jungo), πκί,
 nctum, 3. διαχωρίζω, ὀρίζω.
 semel, ἐπίρρ. ἀριθμ. ἅπαξ.
 semper, ἐπίρρ. πάντοτε.
 senātus, us, ἄ. σύγκλητος. 2) ἡ
 ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn
 7,4. senatus populusque Ro-
 manus, ἡ ρωμαϊκὴ κυβέρνησις,
 τὸ ρωμαϊκὸν κράτος (ἡ βουλευ-
 τικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς
 Ρώμης).
 senectus, ūtis, γῆρας, extēma
 ἢ summa senectus βαθύτατον
 γῆρας.
 senex, senis (ἐκ τοῦ sen(ŷc)is),
 ἐπίθ. πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι
 C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senīor
 γέροντων πως C 3,2.
 senī, dot. ἐνικοῦ του senex A 16,1.
 senī, senae, sena, ἀνά ἕξ, ἕξ A 2,6.
 sensi, ἰδ. sentio.
 sententiā, ae, (γνώμη). 2) ex
 sententiā κατὰ γνώμην, (κατ'
 εὐχὴν).
 sentīo, sensi, sensum, 4. αἰσθάν-
 νομαι [καταλαμβάνω] A 21,4. 2)

ἀντιλαμβάνομαι, ἐννοῶ Hn, 2,2.
 separātim ἐπίρρ. ἰδίᾳ, [χωριστά].
 sepēlio, pelīni pultum, 4. θάπτω,
 ἐνταφιάζω.
 septem, ἑπτά.
 septuagesīmus, ἑβδομηκοστός.
 septuaginta, ἑβδομήκοντα A 61,1.
 sepultus, ἰδ. sepelio.
 seque (se καὶ que = et se), Hn
 11,7.
 sēqor, cūtus sum, sēqui. 3.
 ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius
 ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος,
 συνεκστρατεύω μετὰ τινος, ali-
 quem in provinciam (ὡς βοη-
 θός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ
 ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ρωμαϊκῆς
 ἐπαρχίας.
 sermo, ōnis, ἄ. (ὁμιλία, λόγος).
 2) γλῶσσα. Craeco sermone ἑλ-
 ληνικῶ λόγῳ, ἑλληνιστί.
 serpens, ntis, (ἐνν. bestīa) ὄ-
 φις, (γεν. πληθ. serpentīum).
 servīo, īvī, ītum, 4. (εἶμαι ἢ ὑ-
 πηρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπε-
 ρετῶ τῇ εἰρήνῃ. (στρέφω πᾶσαν
 τὴν προσοχὴν μου εἰς..., ἐργάζομαι
 πολὺ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης).
 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προ-
 νοῶ ὑπὲρ A 6,5.
 serviundum, ἀντὶ serviendum,
 ἰδ. servio.
 servūlus, i. ἄ. δοῦλος.
 sestertius, i. ἄ. ἐκ τοῦ semis [=
 semi-as ἡμισιάριον] καὶ ter-
 tius ἐνν. n u m m u s τρίτον ἡμι-

ασσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἥμισυ, =τρίτον ἡμισσάριον, πέντε ἡμισσάρια, τ. ἔ. τρία ἡμίσεος δέοντα = 2¹/₂ ἀσσάρια). σηστέριος ρωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἀσσαρίων ἀξίαν, περίπου 0,25 τῆς δραχμῆς. 2) sestertium, ἴι, οὐ, κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertius, ἀντὶ centēna milia sestertium (=sestertiorum) μετὰ ἀριθμ. ἐπίρρημα = 100.000 σηστέριοι, περίπου 25.000 δρ. Κατὰ ταῦτα centiens sestertium = περίπου 2.500.000 δραχμῶν. in sestertio vicens = περίπου 500.000 δρχμ. Ἰδὲ in setius (καὶ secius συγχο. τοῦ secus = ἄλλως ἢ ὅσον πρόπει), ἐπίρρ. ἦττον, neque eo setius οὐδὲν ἦττον ὅμως. sevēre, ἐπίρρ. αὐστηρῶς. severitas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης. sex, ἕξ. sexaginta, ἐξήκοντα. sī, σύνδ. εἰ, ἐάν, ἄν. sīc, ἐπίρρ. οὕτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὧδε. 2) οὕτω, τόσον A 1,4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὄρφ... A 6,4. significo, 1. δηλώ. signum, ἰ, οὐ. σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον τῆς (ἐνάραξεως) τῆς μάχης. silva, ae, (ῦλλα, δάσος). 2) κῆπος

σύνδενδρος, [πάροχο]. similitudo, dīnis, ὁμοιότης. simul, ἐπίρρ. ὁμοῦ Hn 6,4. 2) συγχρόνως Hn 2,4. 7,2. 9,5. 13,3. simūlo, 1. (ἀπεικάω). 2) προσποιῶμαι, [καυώνομαι]. simultas ātis, (ἄμιλλα). 2) ἔρις, διχόνοια. sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ. singularis, e, (μόνος). 2) ἐξαιρέτος, διαφέρων πάντων. singūli, ae, a, ἕκαστος. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως, singulis (δοτ.) ἐκάστῳ, κατὰ κεφαλήν. socer, ἔρι, ἄ. πενθερός. societas, ātis, (κοινωνία). 2) συμμαχία, solēo, solūtus sum, 2. (ρῆμα ἡμι-αποθετικόν), συνηθίζω, εἶωθα. solūtus, ἰδ. soleo. soll-ers, rtis, (sollus [=totus] καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος. solum, ἐπίρρ. μόνον. solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves τὰς ναῦς, (τὰ προμνήσια τῶν νεῶν). ἀπαίρω. 2) epistulam λύω, (ἀνοίγω, ἀποσφραγίζω) ἐπιστολήν. soror, ōris, ἀδελφή. sors, sortis, κλήρος C 2,1. non pro sortis necessitudine οὐχὶ συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δεσμὸν (ὑπηρεσιακὴν σχέσιν, σύνδεσμον (τὸν ὁποῖον ὁ κλήρος εἶχεν ὀρίσει (μεταξὺ αὐτῶν).

sorte, ἀφαιρ. τοῦ sors.
 specimen, mīnis, οὐ. (δείγμα),
 2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.
 sperārat, = speravērat, ἰδ. spero.
 spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω.
 spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἰδιοτελεῖς
 σκοποὶ A 6,5.
 splendīde, ἐπίρρ. λαμπρῶς.
 splendīdus, λαμπρός, ἀξιοπροεπῶς
 ζῶν, ἀξιοπροεπής, ἀντ. πολυδάπανος.
 sponsālīa, ἴum, οὐ, πληθ. μνη-
 στεία, ὑπόσχεσις γάμου.
 statim, ἐπίρρ. εὐθύς.
 statūa, ae, ἀνδριάς.
 statūo, ūi, ūtum, 3. (ἴστημι). 2)
 ἀποφασίζω.
 stipendīum, īi, οὐ. (φόρος ἐκ τοῦ
 stīps [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα ἔρα-
 νος] καὶ pendō [=τίνω, πληρώ-
 νω]). 3) (ἡμερήσιος) στρ. μισθός.
 stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώτη
 γενεαλογικὴ καταγωγὴ.
 sto, stēti, stātum, 1. ἔστηκα. pa-
 ri fastigio (ἀφαιρ.) ἴσταμαι, δια-
 τηροῦμαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κοινω-
 νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi
 stat + ἀποφ. = ἔχω στερεὰν ἀπό-
 φασιν νά, (εἰς ἐμὲ ἀπόκειται νά...)
 studēo, dūi, — 2. σπουδάζω). 2)
 προθυμοποιοῦμαι, ἐπιθυμῶ, προ-
 σταθῶ, [κοιτάζω νά..., πασχί-
 ζω νά...].
 studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studio-
 sus litterarum φίλος τῶν γραμ-
 μάτων, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.
 studīum, ii, οὐ. σπουδὴ, ζῆλος A

1,4. 2) studia principum αἱ τά-
 σεῖς (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ
 ἀνταγωνισμοί, πολιτικὰ πάθη)
 τῶν μεγάλων (πολιτικῶν) ἀνδρῶν
 A 16, 4. 3) (πληθ.) ἢ μετὰ μεγά-
 λης θελήσεως διαρκῆς πρὸς τι ἐ-
 νασχόλησις τοῦ νοῦ. studia lit-
 terarum ἢ περὶ τὰ γράμματα
 (τὰς ἐπιστήμας) σπουδὴ. 4) αἱ
 κλίσεις (ἀτόμου τινός) A 2, 2.
 stulte, ἐπίρρ. μωρῶς, ἀνοήτως.
 suavitas, ātis, (ἡδύτης). 2) sua-
 vitas oris atque vocis γλυκύτης
 τῆς προφορᾶς καὶ (τοῦ τόνου) τῆς
 φωνῆς.
 sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ὑπὸ + αἰτ.
 subēgi ἰδ. subigo.
 sub-īgo (sub καὶ āgo), ēgi, ac-
 tum, 3. ὑποτάσσω.
 subīto, ἐπίρρ. αἴφνης, ἀπροσδο-
 κήτως.
 sub-lēno, 1. (ἀνακουφίζω). 2) κα-
 θιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.
 sub-scribo, 3. (ὑπογράφω). 2)
 ἰσυνυπογράφω ὡς συγκατήγορος
 τὴν καταγγελίαν τοῦ πρώτου καὶ
 κυρίου κατηγοροῦ, «κλητὴρ ἐπι-
 γράφομαι».
 sub-texo, χῦi, xtum, 3. συν-
 υφαίνω», (παρ)ενείρω, παρεμβάλ-
 λω, (παρενθέτω ἐν τῷ λόγῳ, ἐν
 τῷ ἔργῳ).
 sub-urbānus, προάστειος, πλησίον
 τῆς πόλεως (Ρώμης) κείμενος.
 suc-cēdo (sub καὶ cedo), (ὑπέρ-
 χομαι). 2) alicui διαδέχομαι (τινα

ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ).
 suc-cumbo. cubūi, cubitum, 3.
 (κατακλίνομαι), 2) ὑπέικω, ἐνδί-
 δω, ὑποκύπτω. succumbente
 patriā=si succumbēret patriā
 ἐάν ἡ πατρις ἤθελεν ἐνδώσει
 (ἤθελεν ὑποκύψει, ὑπὸ τὰ ἐρεί-
 πια τῆς πατρίδος).
 suffectus (μτχ. τοῦ sufficior), ἐπι-
 κατασταθεῖς, ἐπικατάστατος στρα-
 τηγός, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου
 (ἀποθανόντος) ἐκλεχθεῖς.
 sui, sibi, se ἢ sese, ἑαυτοῦ, ἑαυ-
 τῆς, ἑαυτῶν κλπ.
 sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicui
 aptissimus προσαρμόζομαι τινι,
 (προσκολλῶμαι τινι). sum alicui
 iucundissimus (εἶμαί τινι εὐαρε-
 στότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερ-
 βολὴν) ὑπὸ τινος ἀγαπῶμαι. sum
 in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ
 (ἐν καταστάσει) ὁμοίου κινδύνου,
 ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat
 viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο
 εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνήρχετο, συν-
 εποσοῦτο εἰς...) sum adversus ali-
 quem εἶμαι ἐναντίον (ἢ ἀντίπα-
 λός) τινος. sum in amicitia cum
 aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς
 διαβῶ) πρὸς τινά: cum eadem
 mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν
 αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς
 διαθέσεις. sunt in sua potestate
 εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ, (εἶναι
 αὐτεξούσιοι). sum optimarum
 partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρα-

τικοῦ κόμματος. continentis est
 εἶναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est
 signum continentiae εἶναι ση-
 μεῖον οἰκονομίας, (προδίδει οἰ-
 κονομίαν), est signum dili-
 gentiae εἶναι σημεῖον ἐπιμελοῦς
 φιλοπονίας, aliquid est indicio
 (δοτ.) εἶναι τι τεκμήριον (χρησι-
 μεύει πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum
 est ut... ὑπόλοιπον εἶναι (ὑπο-
 λείπεται) νά...
 summa, ae, (τὸ ὅλον). 3) summa
 imperii ἀρχιστρατηγία Ην 3, 1.
 3) κοσμοκρατορία Ην 8,3.
 summus καὶ suprēmus (ὑπερθ.),
 ἀνώτατος, ὑπάτος. summas am-
 phōras opērit καλύπτει τὴν ἐπι-
 φάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμ-
 φορέων.
 sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω.
 sumpsi, ἰδ. sumo.
 sumptuosus, δαπανηρός, πολυδά-
 πανος, πομπώδης.
 sumptus, us, ἄ. δαπάνη, πολυτέ-
 λεια.
 supellex, supellectilis, οἰκοσκευὴ
 (ἐπιπλα κλπ.).
 superārat=superavērat.
 superārim==superavērim.
 superesse, ἰδ. supersum.
 superior, ἄ. καὶ θ. ἴσος, οὐ. (γεν.
 iōris, συγκρ. τοῦ suprēus) πρότε-
 ρος, παρελθὼν C 1, 4. Ην 4,4. 2)
 ἰσχυρότερος, κραταιότερος Ην 8,4.
 3) ὑπέρτερος, νικητὴς Ημ 1, 2.
 Ην 1, 2.

supĕro, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτεροῶ. ὑπεροβάλλω Hn 1,1. 3) νικῶ, καταβάλλω. classe «ναυσικρατῶ», ναυμαχία νικῶ Hn 11, 7. 4) superior ὑπερτεροῦμαι, εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος. superstes, stītis, ἐπιζῶν. sum superstes alicui ἐπιζῶ τινι, ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος. super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοτ.) ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου). suprā, (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ. ἀνωτέρω. suprēmus=summus. sus-cĭpĭo (sub [su(b)s] καὶ cā-pĭo), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ ἀποδύομαι εἰς πόλεμον. suspicĭo, ōnis, ὑποψία. sus-tinĕo (sub [=su(b)s] καὶ tenĕo), tinŭi, tentum, 2. (βαστάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὄρμην τῶν πολεμίων. sustŭli, id. tollo. suus, ἑαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἰδία αὐτοῦ περιουσία. meo nomine accŭso ἐπ' ἰδίῳ ἑμοῦ ὀνόματι κατηγορῶ, (εἶμαι ὁ κυριώτατος κατήγορος). 3) Oŭs. sui, ōrum, ἄ. οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17,2 20,1.

T

tabellarĭus, ĭi, ἄ. κῆρυξ γραμματοφόρος, γραμματηφόρος. taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός. talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5,4. tam, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον πολύ. tam... quam, τόσον... ὅσον. tāmen, σύνδ. ὅμως. tamquam, ἐπίρρ. (ὡσπερ, ὡσεῖ). 2) ἀντὶ τοῦ tamquam si. Hn 2,2. (μὲ ὑποτακτ.). tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσοῦτω, τοσοῦτον. tantum, ἐπίρρ. (τόσον πολύ). 2) μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5. tantus, (τοσοῦτος) C 3, 2. A 15,2. 18, 6. 2) οὕτω πολὺς, οὕτω μέγας A 14,2. tectum, i, οὔ. (στέγη). 2) οἶκος, οἴκημα. temĕre. ἐπίρρ. (ἀλογίστως). 2) προηγουμένης ἀρνήσις=(οὐχὶ) εὐκόλως, δυσκόλως A 20,2. templum, i, οὔ. ναός. temporĭbus, id. tempus. tempus, ōris, οὔ χρόνος. tempore relĭquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰκίῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A 18,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, (ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας) A 22,2. tenĕo, nŭi, 2. (κρατῶ). 2) aram ἐπιθέτω τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ βω-

μοῦ (ὡς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ *Εὐαγγελίου*). 3) κατέχω Hn 1,5. 4) principatum eloquentiae κρητῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρῶτος ρήτωρ. me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω, πραγματοποιῶ A 15,2.

tenesmos, i, ἄ. κωλικὴ νόσος μετὰ προσπαθείας πρὸς κένωσιν, «τεινεσμός», (*τανυτό, τάνυμα*).

tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1,2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2,4.

terna, ae, a, ἀνά τρεῖς, τρεῖς.

terna milia (ἐνν. sestertium) = 3.000 σηστέρτιοι, περ. 750 δραχ. terra, ae, γῆ, ἥπειρος, ξηρά.

terror, ōris, ἄ. τρόμος.

tertīo. ἐπίρρ. τὸ τρίτον [*τρίτην φορὰν*].

tertīus, τρίτος.

testamentum, i, οὐ. διαθήκη.

testimoniūm, īi, οὐ. τεκμήριον, ἀπόδειξις.

testis, is, ἄ. μάρτυς.

timor, ōris, ἄ. φόβος.

tollo, sustūli, sublātum, 3. (αἶρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9,4 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἐξολοθρεύω, Hn 5,3.

totus, (γεν. totīus, δοτ. toti), ὅλος, ὀλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.

trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3. παραδίδω. non sua esse vir-

tutis arma adversariis tradere (*εἶπεν* ὅτι) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τοῦ ἑαυτοῦ χαρᾶ κτῆρος) τοῖς πολεμίοις τὰ ὄπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (*ἐπὶ διδασκάλου*) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) A 1,3.

trā-dūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω. traduxi, ἰδ. traduco.

traīcī, ἰδ. traicio.

trā-īcīo (πρόφερε trajīcīo), iēcī, iectum, 3. διαβιβάζω.

tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ἡρεμία.

tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ, tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικά μίση) ἡσύχασαν (κατηνύσθησαν), ἀφοῦ ἔγινεν ἡσυχία.

trans-ēo, 4. διαβαίνω, διαπερῶ. transī, ἰδ. transeo,

transītus. ūs, ἄ. δίοδος.

trecenti, ae, a, τριακόσιοι.

tribūnus, i, ἄ. (φύλαρχος). 2) tribunus militum χιλίαρχος. Ἐκαστος λεγεῶν εἶχεν 6 ἐκ περιτροπῆς διοικούντας χιλίαρχους tribunus plebēi (γεν. τοῦ plebes) δήμαρχος.

tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2) litteris (δοτ.) nonnihl temporis ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρόνον τινὰ (μέρος τι τοῦ χρόνου). 3) χορηγῶ A 19,3. 4) cum tribūi (ἀπρμφ. τοῦ tribuor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον

ἔτι ἀπεδίδετο (ἔπρεπε νὰ ἀποδο-
θῆ) A 6,5.

triduum, i, οὐ. τριήμερον.

triennium, i, οὐ. τριετία.

triginta, τριάκοντα.

tritium, i, οὐ. σίτος.

triumphus, i, ἄ. θρίαμβος. Ὁ
θρίαμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀ-
μοιβῶν τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας.
Ἐμφερίζετο ὑπὸ τῆς Συγκλή-
του τῷ ἐπιστρέφοντι νικητῇ καὶ
τροπαιούχῳ στρατηγῷ, ὅστις ἐπὶ
κεφαλῆς τῶν λεγεῶνων εἰσήρχετο
ἐν πομπῇ εἰς τὴν Ρώμην καὶ
ἀνήρχετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Καπε-
τωλίου Διός.

tueor, tuitus ἢ tūtus sum, 2.
ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω.
valetudinem φυλάττω τὴν ὑγείαν
μου (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).
tuli, id. fero.

tum, ἐπίρρ. τότε. tum quoque
καὶ τότε (ἀκόμη).

tumultus, us, ἄ. (ταραχῆ). 2) στά-
σις, ἐμφύλιος πόλεμος.

U

ubi, I ἐπίρρ. ὅπου, ἔνθα Hn 1,2.
Hn, 12,2.—II ubi, σύνδ. χρόν.
ὡς, εὐθὺς ὡς Hn 8,2. 11,2.

ullus, γεν. ullius, δοτ. ulli, (προ-
ηγουμένης ἀρνήσε.) τίς. οὐδεὶς.

ultimus, (ὑπερθ. τοῦ ἀχρόστου
ulter, ultra, ultimum), ἔσχατος
A 20,4. 2) ἀρχαιότατος A 1,1.

unquam, (προηγουμένης ἀρνήσε.)

ποτέ, οὐδέποτε.

unde, ἐπίρρ. ὅθεν, δόθθεν.

undique, ἐπίρρ. πανταχόθεν.

universus (ἐκ τοῦ unus-versus),
ἁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ. πάντες ὁμο-
θυμαδόν.

unus (γεν. unius, δοτ. uni) εἰς
Hn 2, 1. 2) εἰς μόνος Hn 1, 2.
3) εἰς ἕκαστος, ἕκαστος χωριστὰ
Hn 3,4. 4) εἰς μὲν, ὁ μὲν Hn
3, 3. 5) εἰς καὶ ὁ αὐτὸς Hn 12, 3.
6) ὡς ἐπιτατ. τοῦ ὑπερθ., ὑπὲρ
πάντα ἄλλον A 3,3.

urbānus, ἀστικός (τῆς Ρώμης).

urbs, urbis, πόλις. 2) Ῥώμη Hn
5,1. C 2,2. A 20, 1. 2) πρβλ. τὸ
ἄστν= Ἀθῆναι· Πόλις=Κων)νού-
πολις· Πόντος=Εὐξείνιος Πόντος).
usque, ἐπίρρ. (διηνεκῶς). 2) μετ'
ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a
rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θα-
λάσσης. 3) χρόν. usque de μέχρι
Hn 2, 5. 7, 1. C 2,4. 3,4. A 16,3.

usūra, ae, χοῆσις, (ὠφέλεια ἀπὸ
δεδανεισμένου κεφαλαίου), τόκος.
usura iniqua τόκος ἄδικος (ὑπερ-
βολικός, καταθλιπτικός).

usūs, ūs, ἄ. χοῆσις, χρησιμοποιή-
σις A 14,3. 2) αἱ φιλικαὶ σχέ-
σεις (ἡ καλὴ συναναστροφὴ) usus
benevolentiaque ἡ οἰκεία εὐνοία
(εὐμένεια) A 20,5. 3) usu veniit
διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς τακτι-
κῆς τῶν πραγμάτων φορᾶς) συμ-
βαίνει ἢ εἰς χοῆσιν (τότε usū εἶ-
ναι δοτ. πτώσεως ἀντὶ usui) ἐρ-

γεται, πράγματι συμβαίνει, επακολουθεῖ, (λαμβάνει χώραν) Hn 12,3 usu veniunt πίπτουσιν εἰς τὴν ἡμετέραν πείραν A 16,4.

usus (sum), ἰδ. utor.

ἔτ I. ἐπίρρ. ὡς, ὥσπερ. 1) ἐν παρενεθελικαῖς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1, 1. ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χοῦμα δὲν ἦτο ἀφθονον). παραδείγματος χάριν A 18,3.21,5. 22,4. 2) ut - sic καθὼς—ὁμοίως Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὡς, εὐθὺς ὡς (μετὰ προκμ. ὄριστ. Hm 2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21, 5.— II σύνθ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δῆλωσιν ἐνεργείας, συμβάντος κλπ. = ὥστε νά.. Hm 1,4. 1,5. 2,1. Hn 2,2. 4,3. 10,5. 12,1. A 1,3. (εἰς τρόπον ὥστε A 15,1. 18,2) 18,1. 20,3. 21,1. 21,2. 21,3. 21,5. 3) ἵνα Hn 2,1.

ūter, ultra, utrum, πότερος.

uterque, utrāque, utrumque, ἑκάτερος, ἀμφοτέροι. Καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν Hn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. ἐν. ὡς οὐσιαστικὸν quod utrumque ὅπερ ἕκαστον) (τούτων δὲ τῶν δύο ἕκαστον). (Πληθ. utrique (ὅταν ἑκατέρωθεν εὐρίσκονται πολλοί) Hn 11,1 (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον Hn 4,2).

uti, ἀπρμ. τοῦ utor.

utilitas, ātis, χρησιμότης, ἀγαθία.

utor, ūsus, sum, ūti, 3. ἀποθ. χρῶμαι. alīquo doctōre χρῶμαί τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὡς) διδάσκαλον beneficio (ἀφαιρ.) δέχομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν, omnibus optimis rebus (ἀφαιρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων. prosperitate valetudinibus ἀπολαύω ἄκρας (ἐξαιρέτου) ὑγείας. 2) τηρῶ A 14,2.

ut - pōte, (ὡς δυνατόν [ἔστιν]), ἄτε+μετοχῆ
utrius, ἰδ. uter.

utrobique, ἐπίρρ. ἑκατέρωθεν.

utrum (εἰσάγει τὸ πρῶτον μέλος πλαγίας ἐρωτήσεως), πότερον. utrum an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)—ἦ.

V

valens, ntis, (ὀμομαλῆος). 2) ἰσχυρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Hn 2,4.

vālĕo, lui, —, 2. (ὕγιαίνω). 2) εἶμαι δυνατός, ἰσχυρὸς Hn 10,2.- 3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροήν) 5,3.

valetūdo, dīnis, κατάστασις ὑγείας, καλὴ κρᾶσις, ὑγεία A 21,1. 21,5. 3) νόσος τῶν (ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία Hn 4,3.

vallum, i, οὐ. (περι)χαράκιωμα, πρόχομα.

variūs, ποικίλος:

vas, vasis, οὐ. (ἀρχαϊότ. vasum, ὄθεν). ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίση. vasa, ὄrum. σκεῦος, ἀγγεῖον.

vates, tis. ἄ. μάντις, προφήτης.

-ve, ἔγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἤ.
 vectīgal, ālis, οὐ, φόρος, τέλος
 (κυρίως εισαγωγῆς καὶ ἔξαγωγῆς
 ἔμπορευμάτων).
 vehor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι 2)
 in nave ὀχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω.
 vēl (κυρίως προστακτ. τοῦ volo=
 λαβὲ κατὰ προτίμησιν) σύνδ. ἢ
 vel—vel ἢ—ἢ, εἴτε—εἴτε.
 vellem, παραι. ὑποτακτ. τοῦ volo
 vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vel-
 lem προτ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ-πῆ).
 velum, i, οὐ. ἱστίον (τῶν πλοίων).
 velut, ἐπίρρ. ὡς, ὥσπερ, καθάπερ.
 venenātus, δηλητηριώδης, ἰοβόλος.
 venēnum i, οὐ δηλητήριον, ἰός.
 venīo vēni, ventum, 4 ἔρχο-
 μαι, ἀφικνοῦναι. 2) venio ob-
 viam alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάν-
 τησίν τινος, ἀντιτάσσομαι τινι (ἐχ-
 θρικῶς). 3) venio usu ἰδ. usus.
 venter, tris, ἄ. γαστήρ, κοιλία.
 ventus, i, ἄ. ἄνεμος.
 verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.
 verbum, i, οὐ. λόγος, λέξις. pluri-
 bus verbis (ἀφ.) διὰ πλειόνων.
 λέξεων), ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον. A 5, 2.
 vere, ἐπίρρ. ἀληθῶς, δικαίως.
 vereor, veritus, sum, 2. ἀποθ.
 (αἰδοῦμαι.) 2) vereor ne φοβοῦ-
 μαι μή, δὲν θέλω νά,.. Hn 2,1.
 3) asperitatem alicuius μετὰ
 σεβασμοῦ (εὐλαβείας) φέρομαι
 πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 4)
 aliquem σέβομαι τινα A 15,1.

vero, ἐπίρρ. δέ, ἀλλά.
 versor, 1. ἀποθ. διαίγω, διατρέ-
 βω, διαρκῶς μένω, in Sabīnis
 ἐν τοῖς Σαβίνοις τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ
 τῶν Σαβίνων. in re publicā πο-
 λιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέ-
 ρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτι-
 κῇ), δρῶ πολιτικῶς.
 versūra. ae, (στροφή), δάνειον
 versuram facere νέον δάνειον
 δανείζομαι, ἰδ. καὶ facio.
 versus, us, ἄ. (αὔλαξ). 2) στίχος,
 ποίησις.
 verto, rti, rsum, 3. στρέφω. ver-
 to puppes ἀνακρούω πρύμνα,
 στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέ-
 ρος τῶν πολεμίων ἵνα φύγω,
 τρέπομαι εἰς φυγὴν.
 verus, ἀληθής. si verum est ut
 ἐὰν ἀληθές εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀλη-
 θεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονὸς
 ὅτι...
 veto, tūi, tītum, 1. (κωλύω. 2)
 vetor+ἀπορμ. = κωλύομαι νά...
 ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...
 vetustas, ātis, παλαιότης, πολυε-
 τία, πολυκαιρία.
 vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.
 vīa, ae, ὁδός.
 vicesīmus, εἰκοστός.
 vicīens, ἐπίρρ. εἰκοσάκις.
 vicissem, ἰδ. vinco.
 victus, ἰδ. vinco.
 vīdēo, vīdī. vīsum, 2. ὁρῶ, (δια)-
 βλέπω A 13,4. 2) μετ' ἀρνήσεως.
 δὲν γνωρίζω, δὲν εἶμαι βέβαιος

Ην 11,6, — Παθ. 1) φαίνομαι
 videtur potuisse (φαίνεται ότι
 ήθελε δυναθῆ, φαίνεται ότι θα
 ήδύνατο) Ην 1,2, 2) θεωροῦμαι,
 (περῶν γιά) Ην 1,2, 2,5. C 3,4.
 A 3,1. 15,2.
 viginti, εἴκοσι.
 villa, ae, έξοχική οἰκία.
 vinco, vīci victum, 3. νικῶ.
 vir, viri, ἄ. ἀνῆρ. 2) πληθ. στρα-
 τῶται, ἄνδρες.
 virgo. gīnis, παρθένος. virgo
 filia νεαρά παρθένος.
 virtus, ūtis, (ὅ τι απαιτεῖται παρ'
 ἀνδρός καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ
 εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ
 σῶμα αὐτοῦ). 2) =virtus bel-
 lica ἀρετὴ πολεμική, ἀνδρεία
 Ην 1,1. 3) δρασίς, ἰκανότης
 Ην 1,2. 4) ἀρετὴ, χαρακτῆρ Ην
 1,6.—Πληθ. 1) αἱ ἐκάστοται γεν-
 ναῖαι πράξεις, τὰ ἡρωϊκὰ ἔργα
 Ην 12,2. 2) ἀτομικὴ ἀξία C 2, 4.
 vis. αἰτ. vim, ἄφ. vi, Πληθ., vi-
 res, virūm, virībus, κλπ. (βία)
 2) ὁρμὴ Ην 11,4. 3) φορὰ,
 σφοδρότης A 24,3. 4) ἔφοδος
 ἐπιδρομὴ Ην 3,2.
 visum īri, μέλλ. παθ. ἀπροφ.,
 ἰδ. videor.
 visus, ūs, ἄ. θέαμα.
 vīta ae, (ἐκ τοῦ vīvīta, βιο-τή).
 βίος, ζωή.
 vitīum, īi, οὐ. κακία. 2) σφάλ-

μα (πολιτικὸν) ἢ (στρατηγικόν).
 vito, 1. (ἀπο)φεύγω.
 vivo, vixi, victum, 3. ζῶ. vīno
 affluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέ-
 στερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθο-
 νοις). vīno cum aliquo ζῶ με-
 τὰ τινος, σχετίζομαι πρὸς τινα.
 vīnus, ζῶος, ζωντανός. 2) = vi-
 vens. Ὡστε Hannibale vīno =
 Hannibale vivente τοῦ Ἄννί-
 βα ζῶντος, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ
 Ἄννίβα.
 vix, ἐπίρρ. μόγις, μόλις. quod vix
 credendum sit ὅπερ (= καὶ
 τοῦτο) μόλις δύναται νὰ εἶναι
 πιστευτόν, ὅπερ ήθελε δυσκολευ-
 θῆ τις νὰ πιστεῦσῃ.
 vixi, ἰδ. vīno.
 vōco, 1. (καλῶ). 2) προσκαλῶ
 (εἰς δεῖπνον) A 14,1.
 vōlo (ἐκ vōlō. Fel-ᾶθεν ἔλδομαι),
 vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπι-
 θυμῶ. 2) καθορίζω A 19,1.
 volūmen, mīnis, οὐ. (ἐλιγμός).
 2) βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5.
 A 18,1. 3) τόμος, βιβλίον (ὡς
 τμήμα ὅλου) A 16,3.
 voluntas, ātis, (βούλησις). 2) δια-
 θέσεις, σκοπός.
 vox, vocis, φωνή, τόνος φωνῆς.
 vulgus, ī, οὐ. (ὄχλος). 2) πλῆθος,
 τὸ κοινόν, [δ κόσμος].
 vultus, us, ἄ. (σχῆμα προσώπου).
 2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

admones - admoneri - admonitum - esse ?

α δ α μ ο ν ε ο
δ ο δ ο μ ο ν ο

